

NEČTU,

NEPÍŠU,

UČÍM SE

ČESKY

Autorka: Petra Lacinová
Odborná redaktorka: Barbora Nosálová
Ilustrace: Petra Lacinová
Grafická editace ilustrací: Roman Kastl / EKD Studio
Obálka a grafická úprava publikace: Roman Kastl / EKD Studio
Jazyková korektura: Kristýna Horáčková
Kordinátorka projektu: Daniela Boháčová
Vydalo: Centrum pro integraci cizinců, o. p. s.

ISBN: 978-80-905526-5-4

Materiál vznikl za podpory dotačního programu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy Podpora aktivit integrace cizinců na území ČR v roce 2018.

Copyright © Centrum pro integraci cizinců, o. p. s. 2018 ©

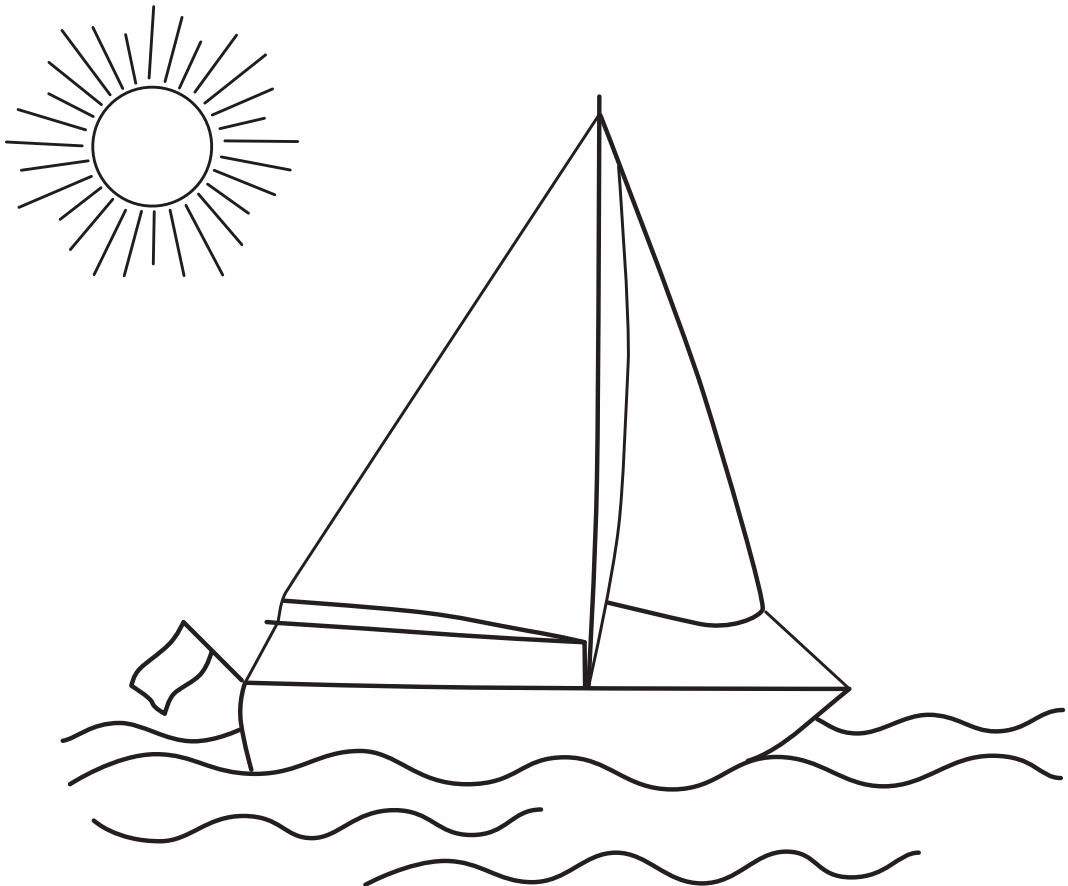
Děkuji všem,

kteří se na tvorbě pracovního sešitu podíleli a díky svému nasazení a profesionálnímu přístupu pomohli publikaci vytvořit. Děkuji také všem, kteří přispěli nápadem, radou nebo vyjádřením podpory. Děkuji i všem, kteří se podíleli na realizaci kurzů nebo vypomohli se samotnou výukou v nich. V neposlední řadě také děkuji za spolupráci všem dětem, které spolu se mnou výukové materiály testovaly.

OBSAH

Pár slov úvodem	5
1 Já, čísla, barvy	6
2 Zvířata	18
3 Školní pomůcky	29
4 Počasí	36
5 Oblečení	44
6 Jídlo	55
7 Činnosti	63
8 Lidské tělo	70
9 Dům	80
10 Město	89
Pro učitele	97

Pár slov úvodem

Milé kolegyně a milí kolegové,
pokud jste si z webových stránek Centra pro integraci cizinců, o. p. s. vytiskli pdf dokument *Nečtu, nepíšu, učím se česky* a následně svázali (například kroužkovou vazbou), držíte v ruce **pracovní sešit** určený pro výuku češtiny jako druhého jazyka **pro předškolní děti** a ještě nepíšící prvňáčky. Ideální cílovou skupinou, pro kterou jsou materiály určené, jsou děti ve věku 5-6 let, jejichž znalost češtiny je na úrovni začátečníka. Pracovní sešit lze použít i pro výuku mladších dětí – slovní zásobu se podle obrázků mohou učit děti od nejmenšího věku, konečkonců i české děti, začínající se učit mluvit; doporučené aktivity a hry je však nutné přizpůsobit – uvedené aktivity proběhly v kurzech pro pětileté až šestileté děti.

Výukové materiály jsem vytvořila pro potřeby kurzů, v nichž jsem působila jako lektorka a které se konaly v roce 2018 v Praze v Karlíně. Celkem proběhly 3 běhy, během nichž jsme experimentovali s délkou lekcí, výukovým obsahem i počtem dětí ve skupině. Nejvíce se nám osvědčil kurz v tomto modelu: 10 týdnů (10 témat), lekce 2 x týdně 90 minut v odpoledních hodinách (45 minut výuka, 10 minut přestávka, 30 minut výtvarná aktivita + 5 minut zopakování látky). Ve skupině doporučujeme maximálně 8 dětí, ideální počet je cca 6 dětí.

Model devadesátiminutových lekcí vyplynul z konceptu tzv. rodinného kurzu, kdy se ve stejný čas učí česky doslova celá rodina. Princip rodinného kurzu spočívá v tom, že v oddělených učebnách probíhá zároveň výuka pro rodiče a děti – společně přijdou, společně po výuce odejdou. Do roku 2017 jsme pořádali kurz ve dvou paralelních třídách: rodiče (případně prarodiče) a děti 7-14 let; pro předškolní děti a prvňáčky, kteří ještě neuměli číst a psát, jsme žádnou výuku nenabízeli. To jsme se rozhodli od roku 2018 změnit a rodinný kurz začal probíhat ve třech paralelních třídách: rodiče, děti 7-14 let a děti 5-6 let (kam jsme přijali i několik čtyřletých dětí). Ještě mladší děti mohly být navíc opatrovány v dětském klubu, takže jsme rodinám vycházeli opravdu maximálně vstříc.

Obsah tří paralelních kurzů je zaměřený především na komunikaci se školou a ve škole. Některá témata mají dokonce rodiče, mladší i starší děti stejná ve stejný den – všichni tedy odcházejí s pracovním listem s obdobnou slovní zásobou a frázemi, ovšem obsah i forma jsou přizpůsobené potřebám jednotlivých skupin. Témata, která se shodují pro všechny tři skupiny jsou: *představování, školní pomůcky, jídlo a činnosti*. Důležité téma *instrukce* mají předškolní děti zahrnuté ve 3. kapitole *Školní pomůcky* a navíc instrukce procvičují při každé lekci během výtvarné aktivity. Ostatní témata mají malé děti od dalších dvou skupin odlišná, více obecná, odrážející jejich potřeby a zájmy vzhledem k věku.

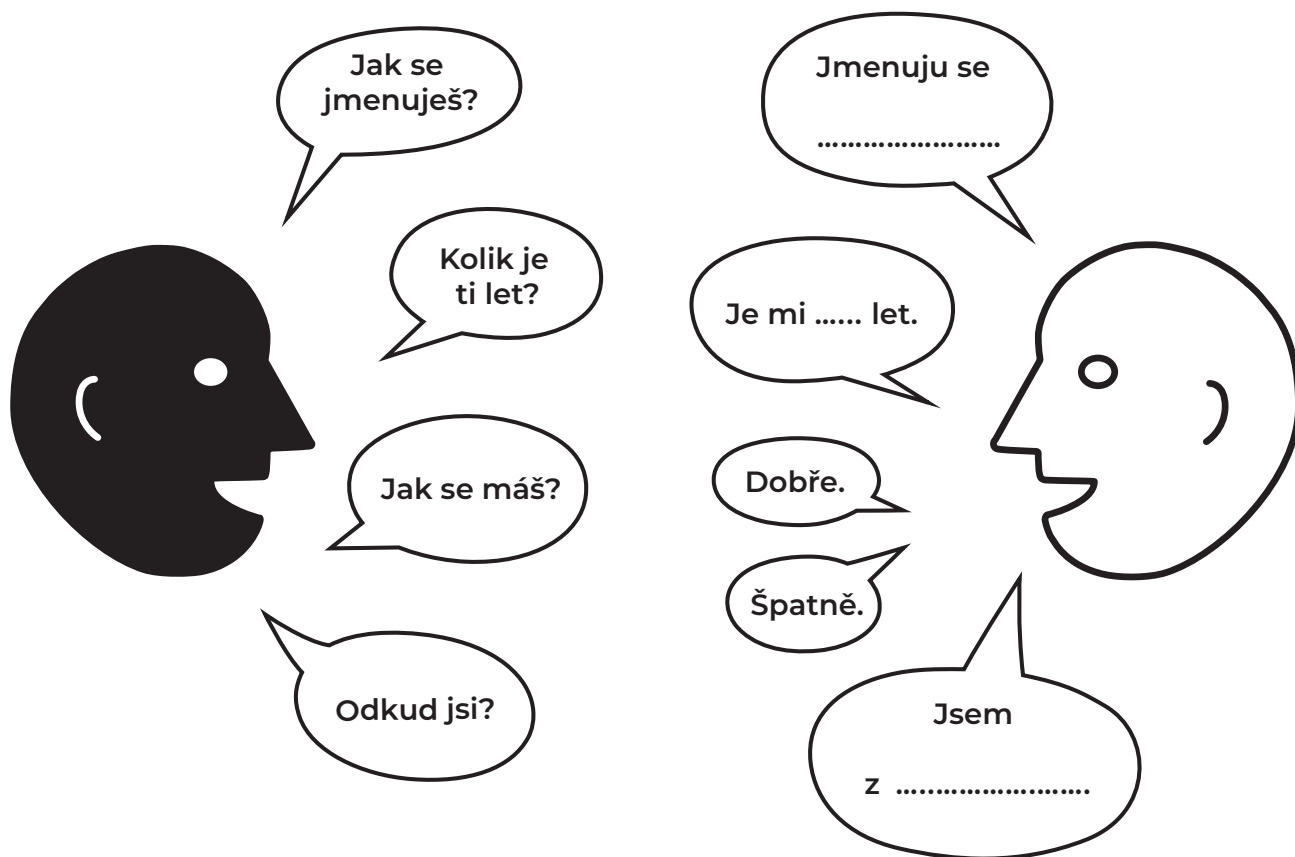
Pracovní listy pro rodiče a školní děti jsou také volně přístupné na webu CIC, o. p. s. (<http://www.kurzycestinyprocizince.cz/e-learning.html>), včetně videoseminářů předávajících základní metodické návody pro výuku češtiny pro děti s odlišným mateřským jazykem. Předkládáme Vám tedy kompletní materiály pro realizaci „třídílného“ rodinného kurzu (např. na základní škole, v DDM nebo jiné instituci). Samozřejmě můžete materiály použít i v jiném typu kurzu, či použít jen vybrané pracovní listy pro obohacení Vaší výuky.

Pracovní sešit pro předškoláky jsem se snažila vytvořit tak, aby práce s ním byla co nejintuitivnější, přesto doporučuji přečíst si část *Pro učitele*, kde najdete jednoduché návody a tipy, jak se sešitem pracovat, doporučení na rozšiřující výtvarné a pohybové aktivity, a také základní principy výuky češtiny jako druhého jazyka pro „nečtoucí“ a „nepíšící“ děti.

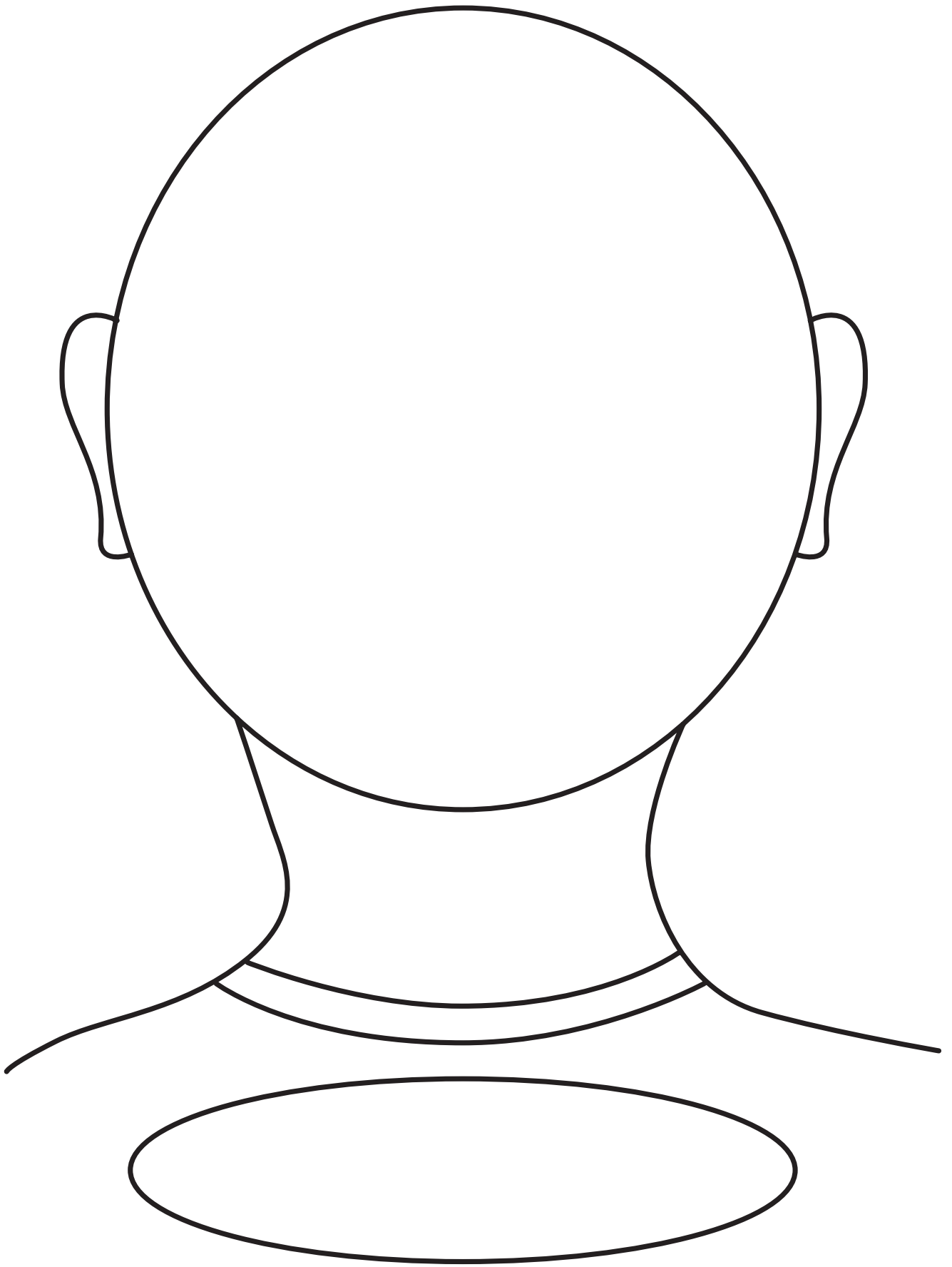
Přeji Vám příjemnou práci s touto publikací a mnoho malých i velkých úspěchů při výuce dětí z celého světa.

P.L.

1 JÁ, ČÍSLA, BARVY

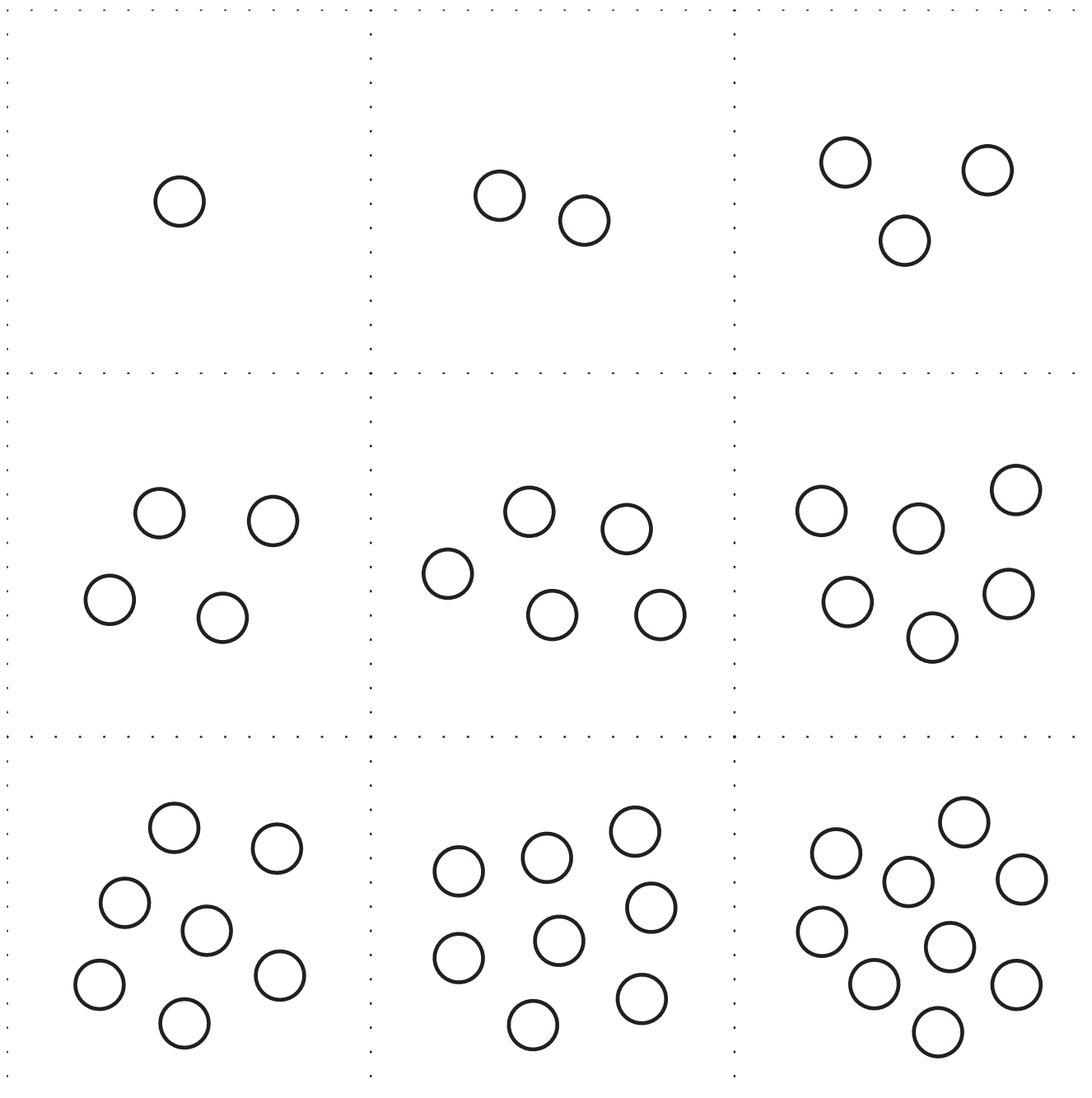

- Odpovídej na otázky.
- Ptej se na otázky spolužáků.
- Dokresli obrázek na další straně – svůj vlastní portrét. Dospělý ti pomůže napsat na tričko tvoje jméno. Potom o sobě povídej.

Kolik?

jeden / jedna, dva / dvě, tři, čtyři, pět, šest, sedm, osm, devět

- Kolik je puntíků?
- Kolik ukazuje učitel prstů?
- Kolik je ti let?
- Kolik je dětí ve třídě? Kolik je pastelek, fixů, korálků atp.?
- Házej kostkou a říkej, jaké číslo padlo.

Kolik?

jeden / jedna, dva / dvě, tři, čtyři, pět, šest, sedm, osm, devět

1

2

3

4

5

6

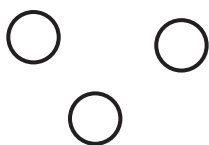
7

8

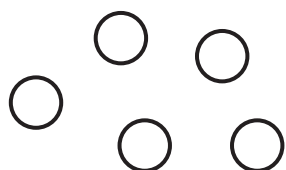
9

- Uč se poznávat čísla 1-9.
- Vybarvi stejnou barvou číslo a počet puntíků na předchozí straně.

Spoj počet puntíků a číslo.

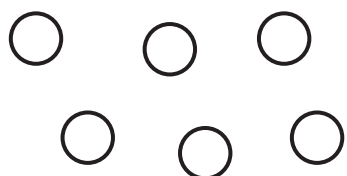
1

2

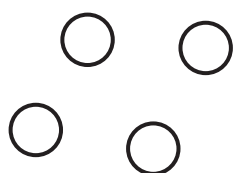
3

4

5

6

Kolik je ti let?

Vybarvi číslo. Potom řekni větu: Je mi let. / Jsou mi roky.

1 2 3 4 5 6 7 8 9

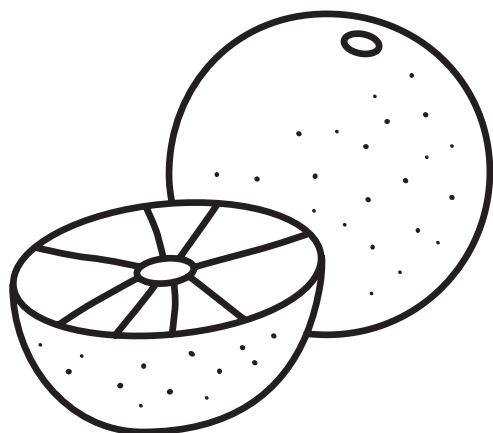
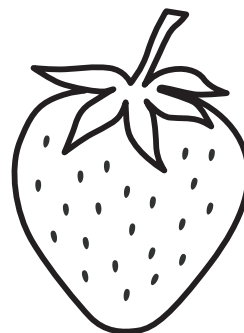
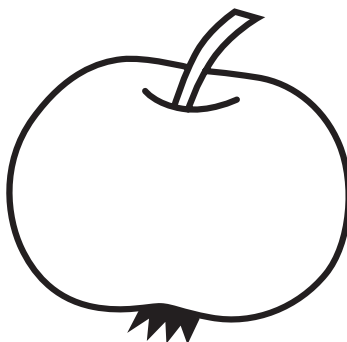
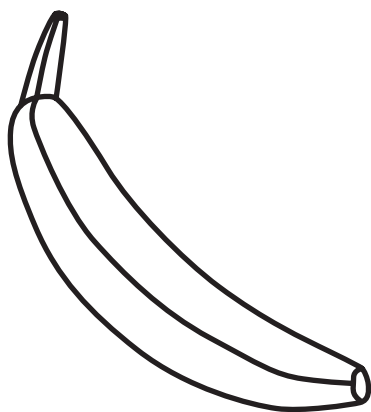
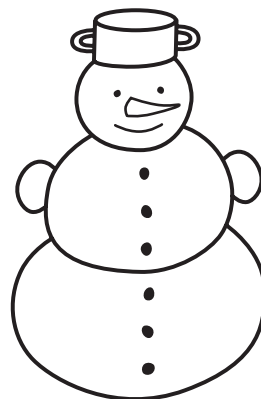
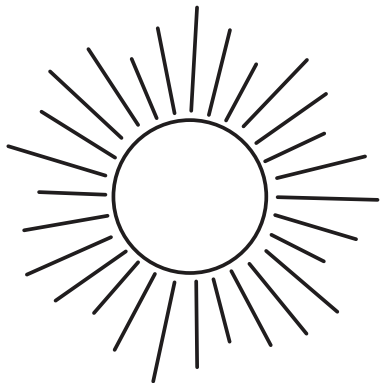
Kolik je stejných obrázků?

Počítej.

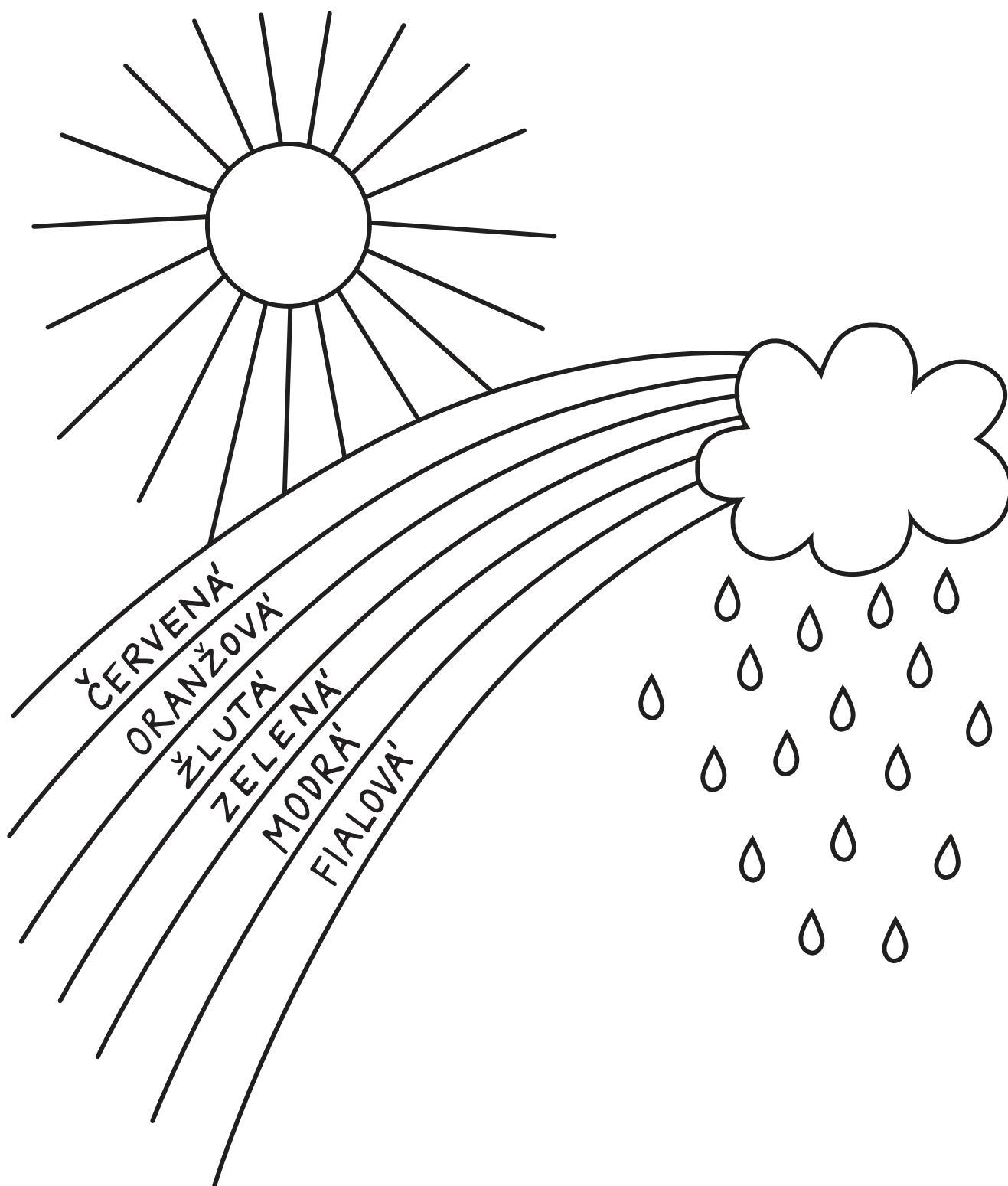
Jakou to má barvu?

Vezmi si pastelky, vybarvi obrázky a říkej, jakou to má barvu.

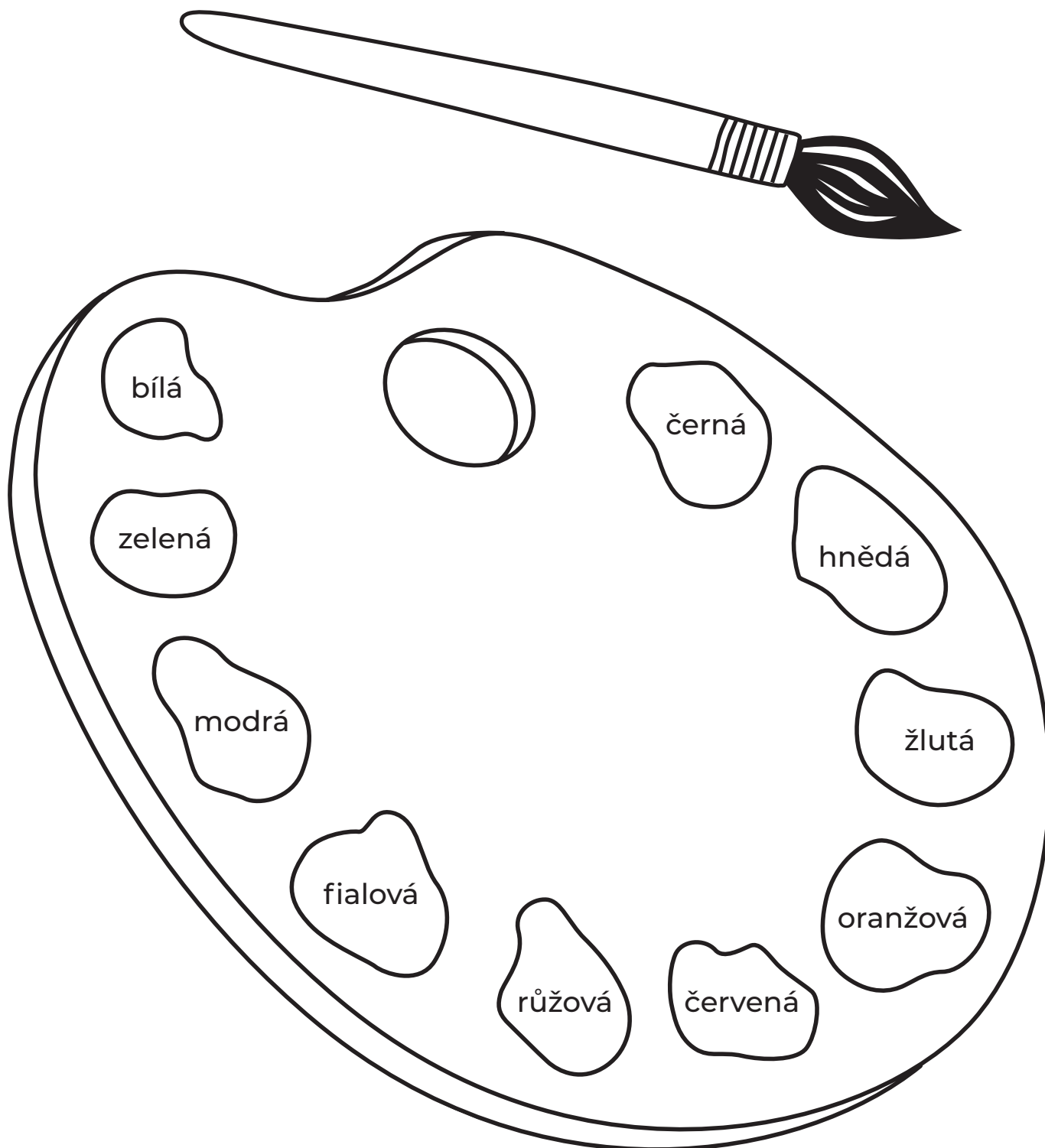
Jaké barvy má duha?

Vybarvi duhu a říkej barvy.

Jaké barvy jsou na paletě?

Vybarvi paletu.
Dospělý ti přečte názvy barev.

Nakresli.

3 červené puntíky

2 zelené puntíky

6 žlutých puntíků

1 modrý puntík

7 černých puntíků

4 hnědé puntíky

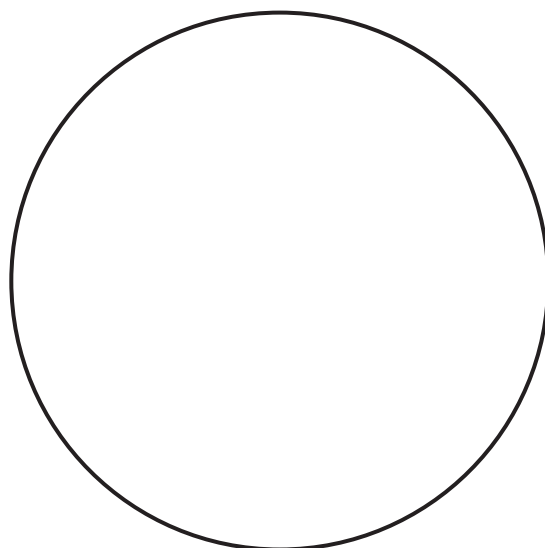
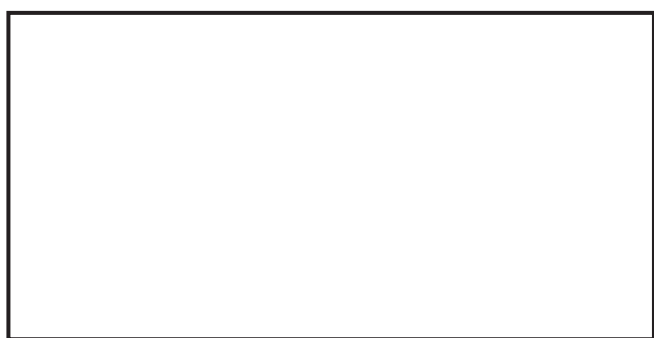
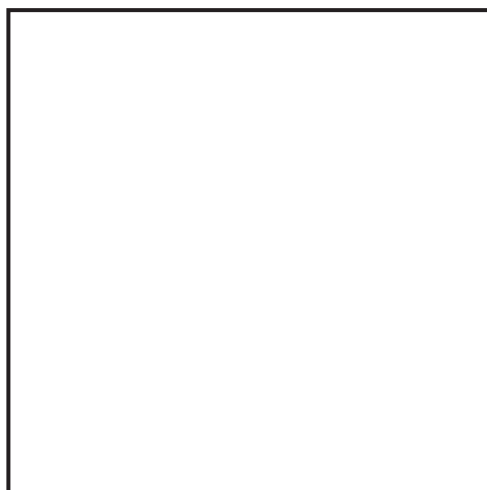
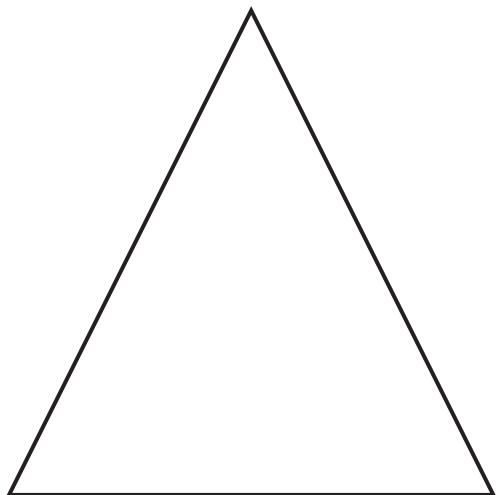
8 oranžových puntíků

5 růžových puntíků

9 fialových puntíků

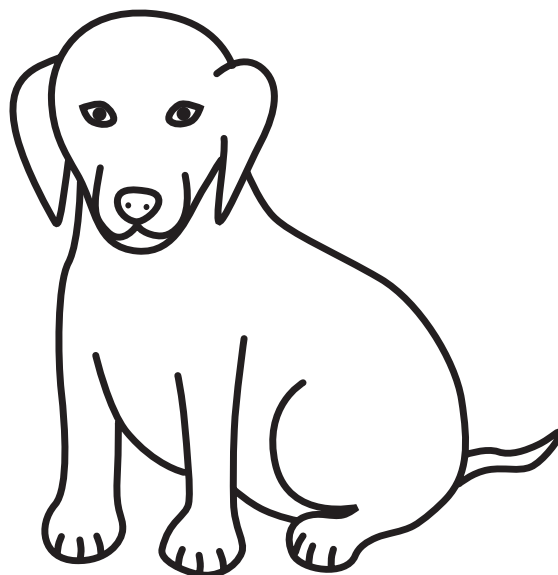
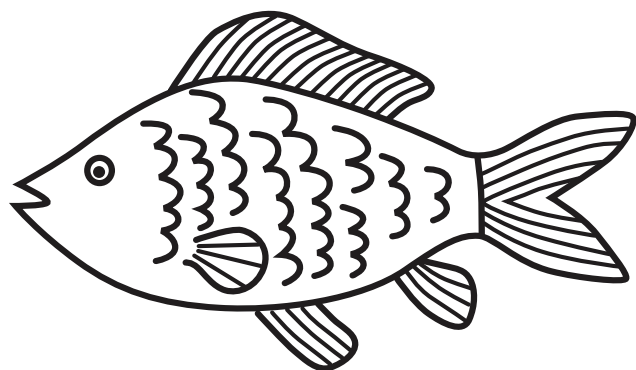
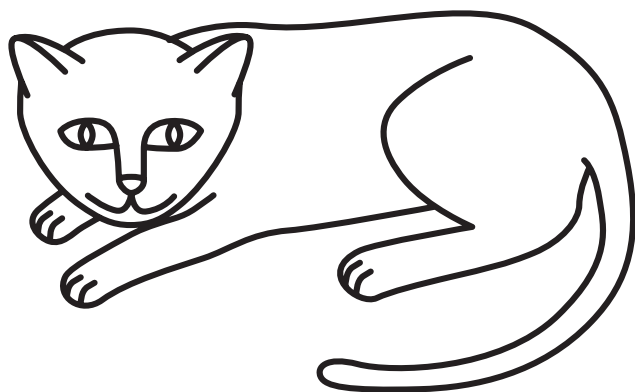
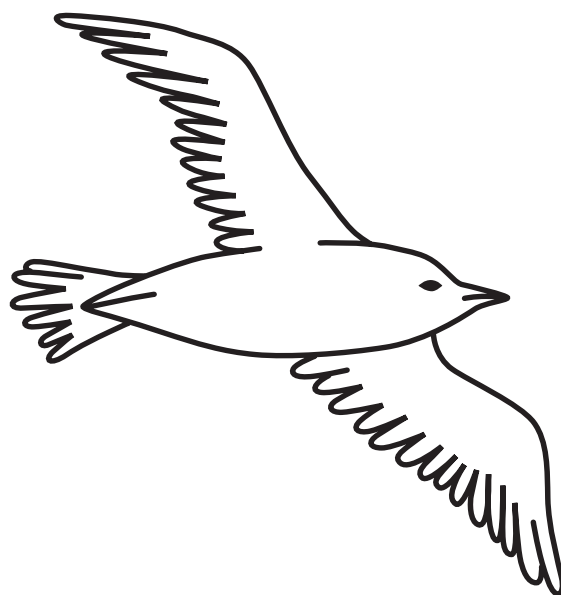
Co je to?

Vybarvi podle instrukcí: trojúhelník je zelený, čtverec je červený, kruh je modrý, obdélník je žlutý.

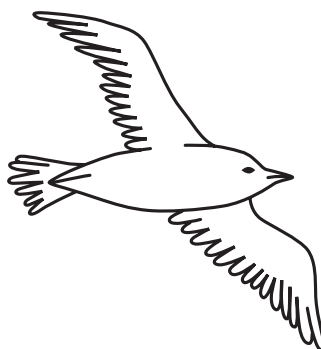
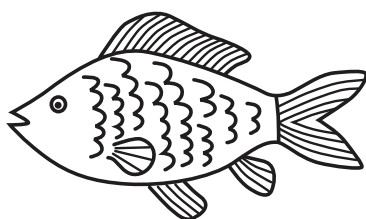
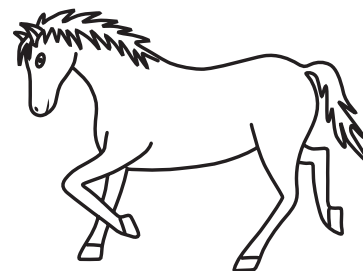
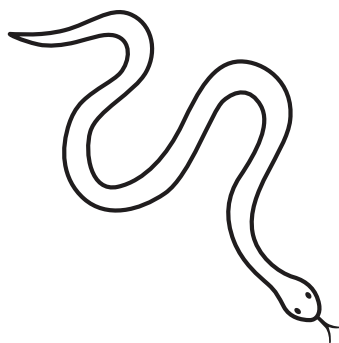
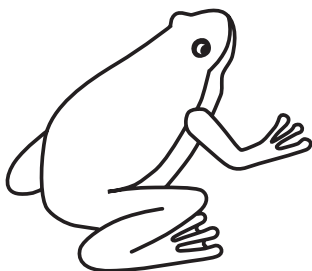
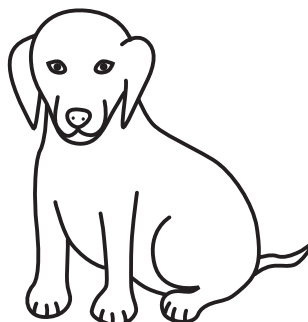
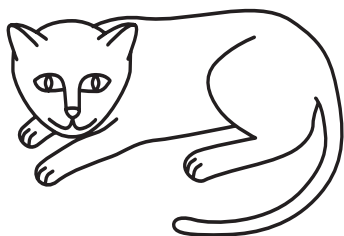
Nakresli: oranžový kruh, černý čtverec, růžový trojúhelník, hnědý obdélník.

2 ZVÍŘATA

Co je to? Jaké je to zvíře?

kočka, pes, myš, žába, had, kůň, ryba, pták, ježek

- Vybarvi obrázky.
- Co je to? Jakou má barvu?
- Odpovídej: Kdo leží? Kdo sedí? Kdo skáče? Kdo běží? Kdo letí? Kdo plave? Kdo leze? Kdo chodí?
- Předváděj zvířata a říkej, co dělají: Kočka leží, pes sedí, myš běží, žába skáče, had leze, kůň běží, ryba plave, pták letí, ježek chodí.
- Odpovídej: Co dělá kočka? Co dělá pes? Co dělá žába?

Kolik? Kolik je zvířat?

Spočítej zvířata a spoj obrázky s číslem.

3

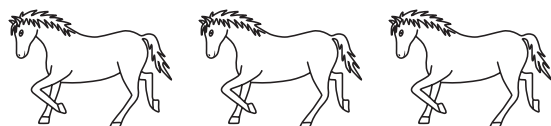
5

4

8

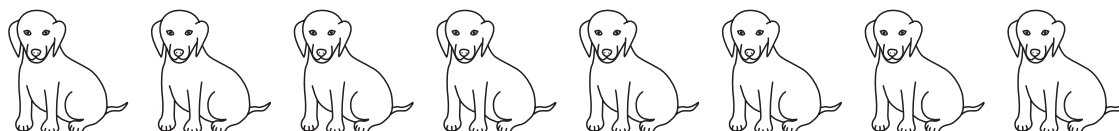
7

2

9

1

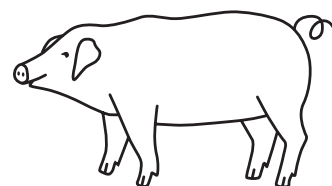
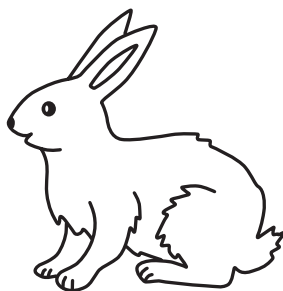
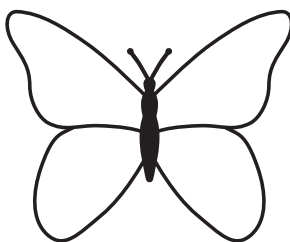
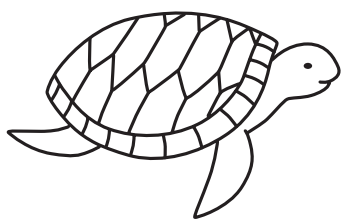
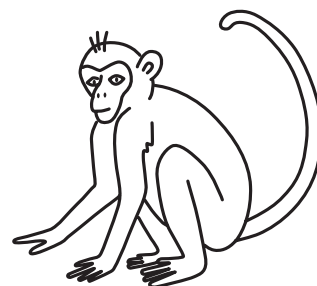
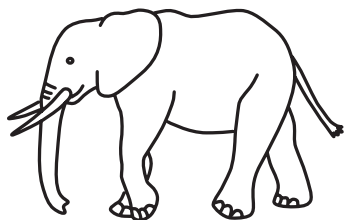
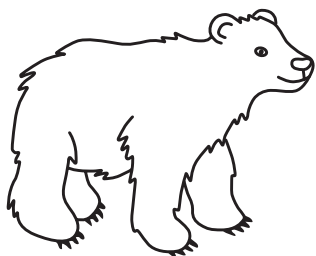
6

Nakresli svoje oblíbené zvíře.

Co je to? Jakou má barvu? Jak se jmenuje? Kolik je mu let? Odkud je? Co dělá?

Co je to?

medvěd, slon, opice, želva, motýl, tučňák, veverka, zajíc, prase

- Vybarvi obrázky.
- Co je to? Jakou má barvu? Co dělá?
- Vylosuj si obrázek zvířete a napodob ho. Ostatní děti hádají, jaké jsi zvíře.

Jsi slon?

Jsi medvěd?

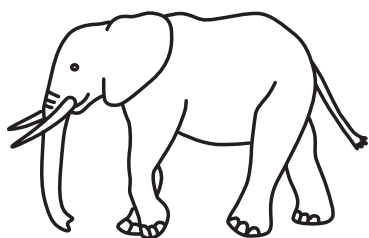
Ne, nejsem.

Ano, jsem.

Kolik zvířat je v zoologické zahradě?

5

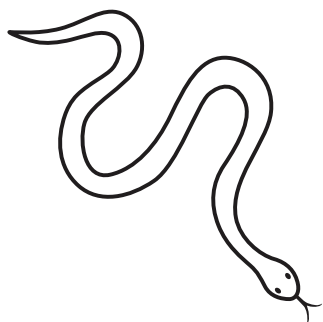

Pět slonů.

Sedm hadů.

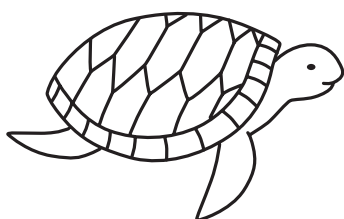
7

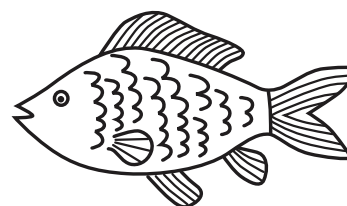
1

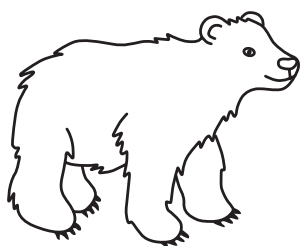
4

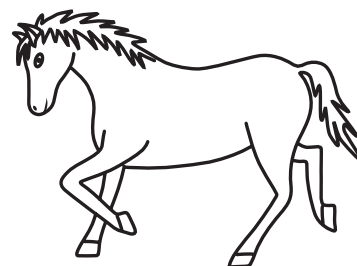
10

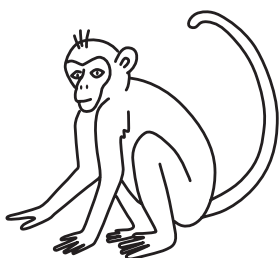
8

2

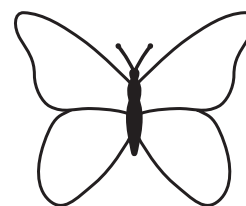
3

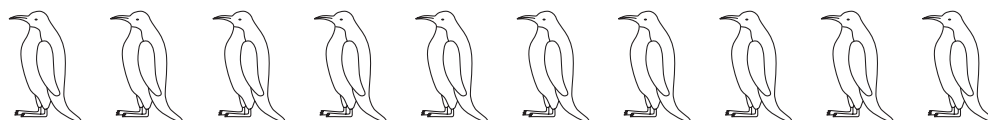
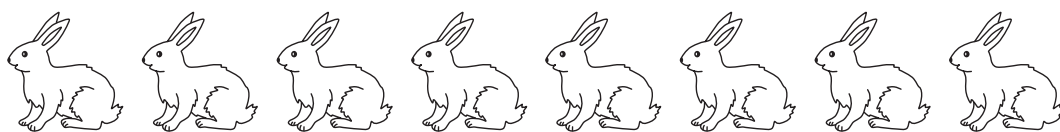
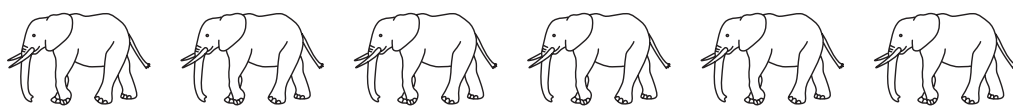
9

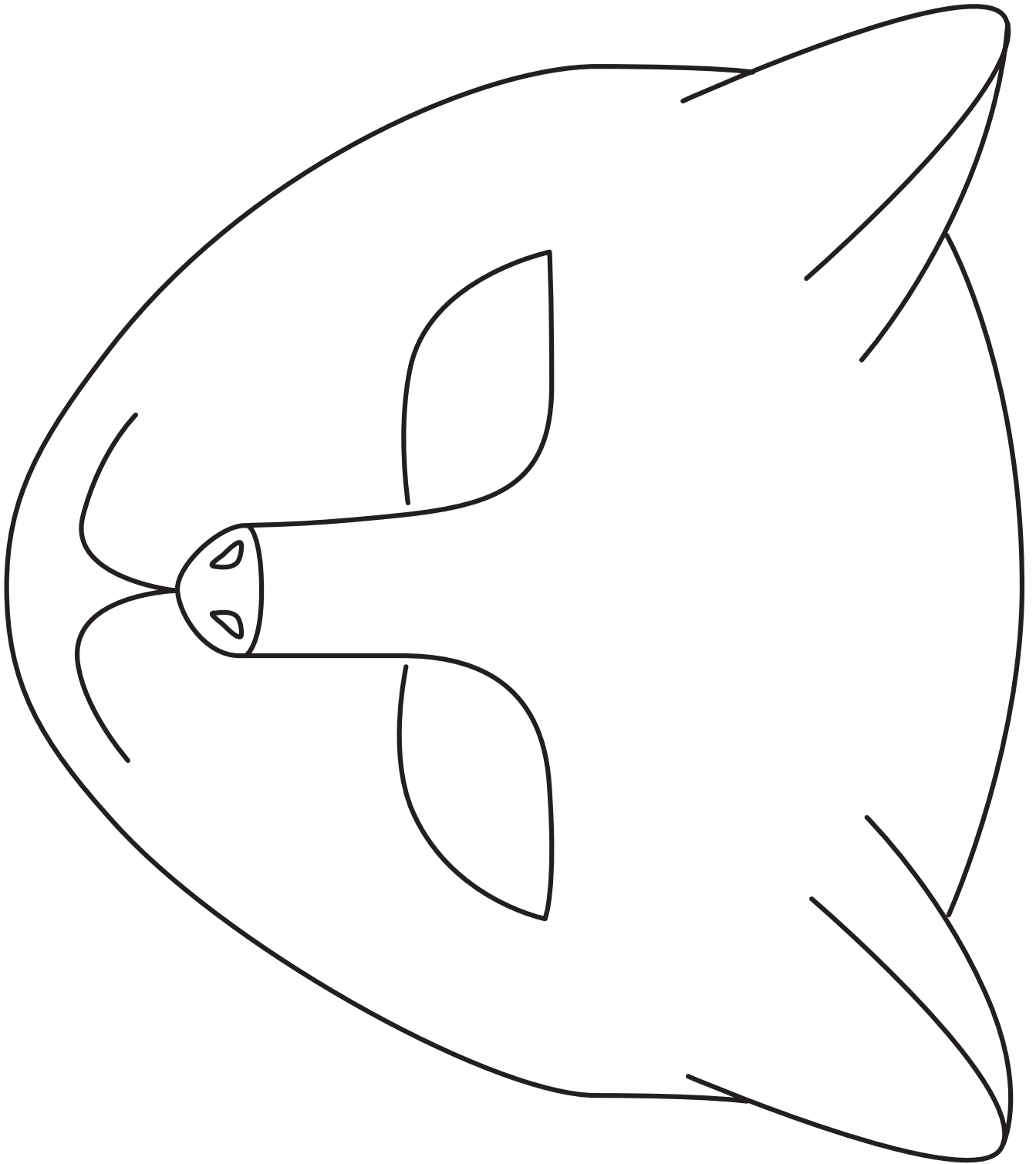
6

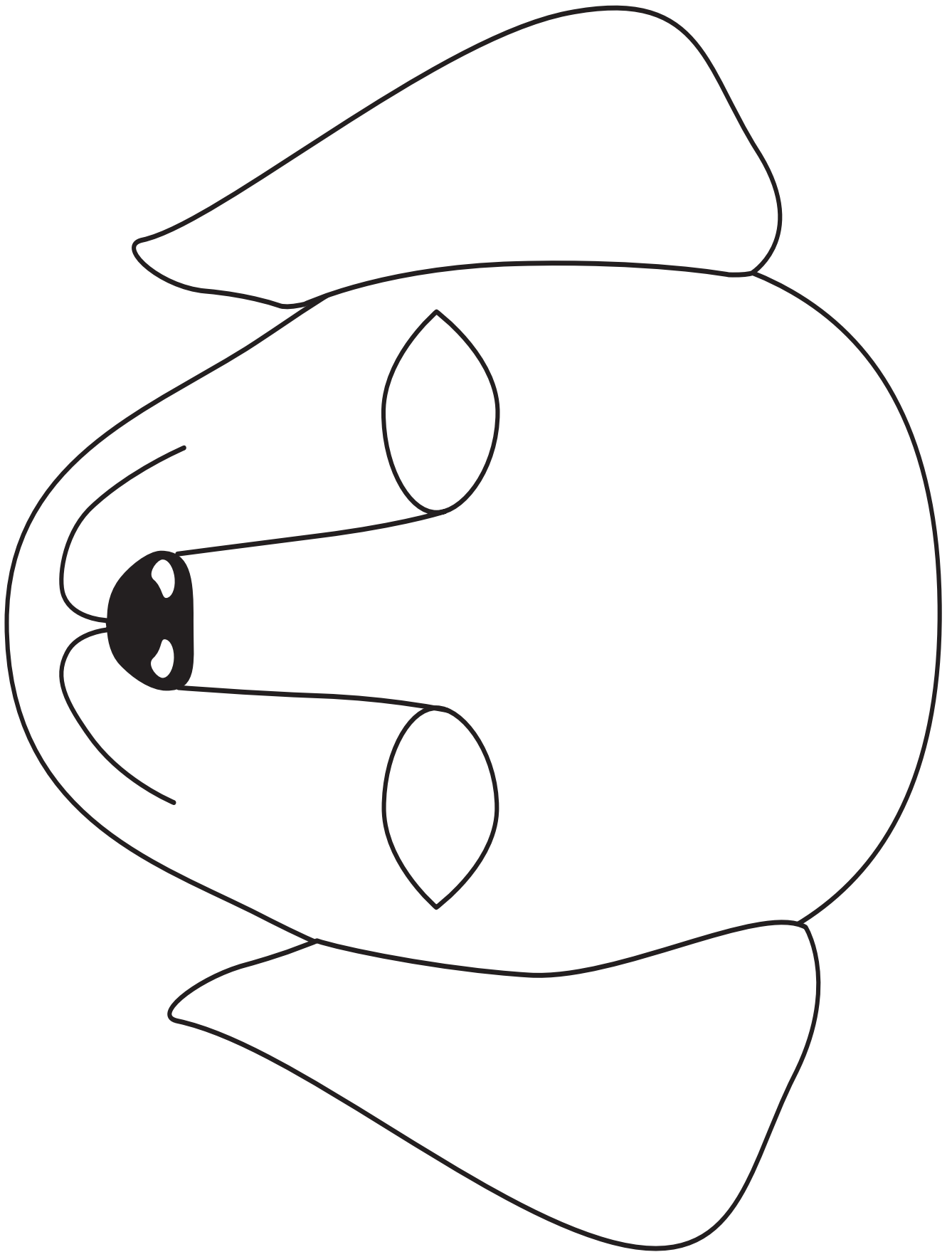

Kolik je zvířat? Zkus napsat číslo: 1 2 3 4 5 6 7 8 9

Vystřihni masku kočky nebo psa. Vybarvi. Dospělý ti pomůže připevnit masku na gumičku nebo na špejli.
Jaké jsi zvíře? Jakou máš barvu? Co děláš?

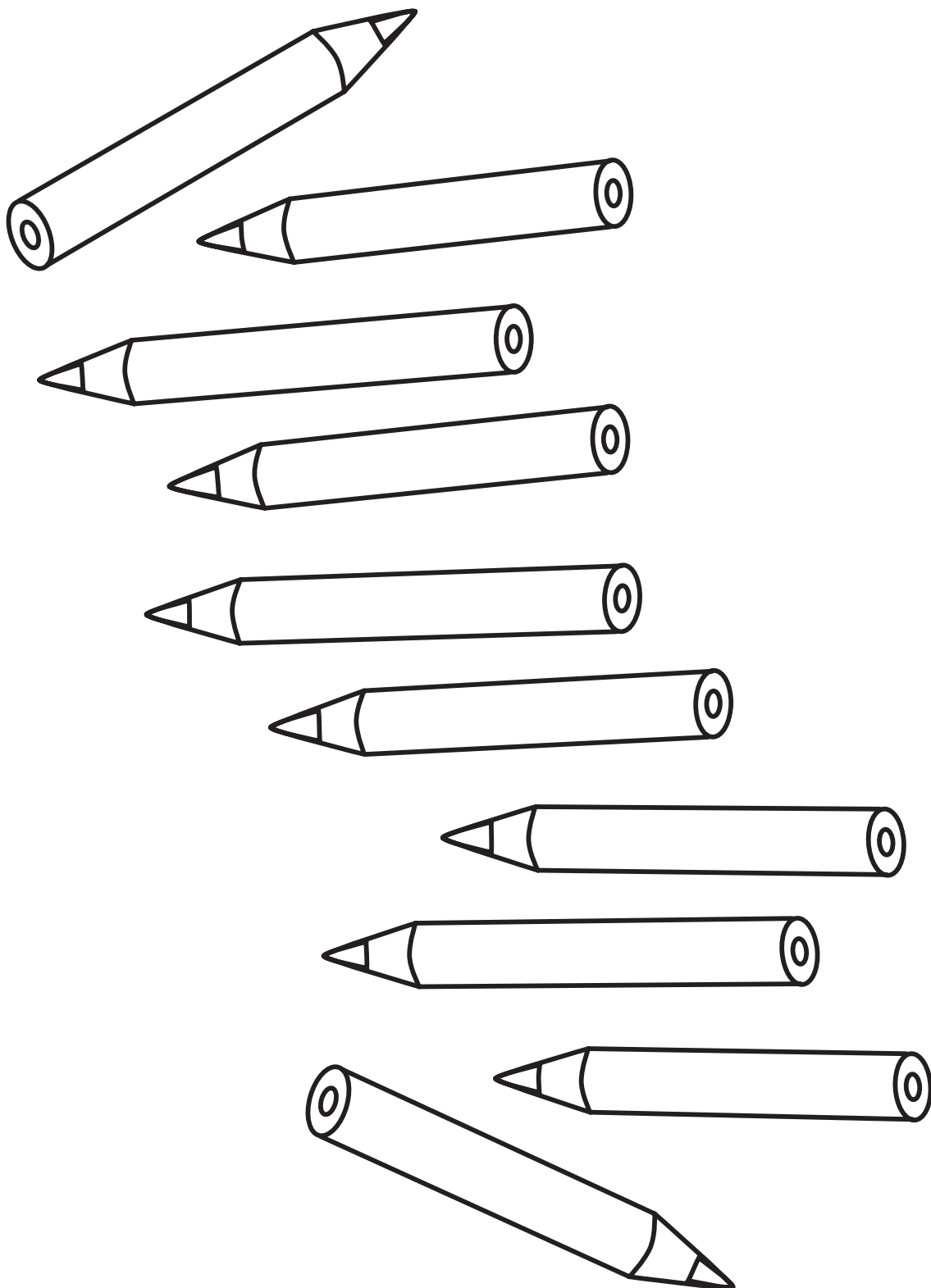

3 ŠKOLNÍ POMŮCKY

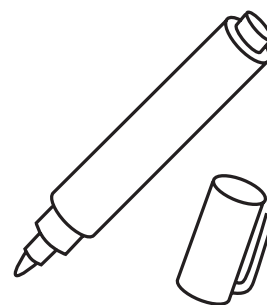
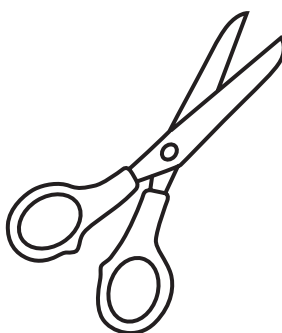
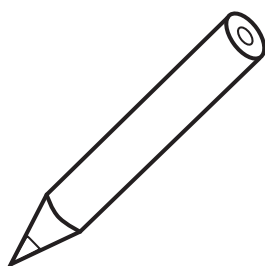
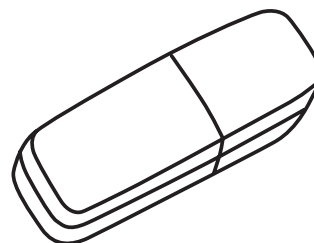
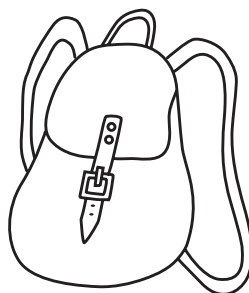
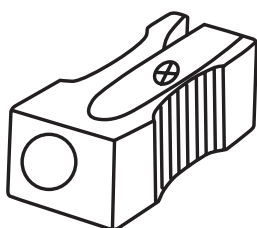
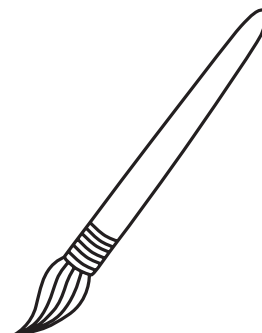
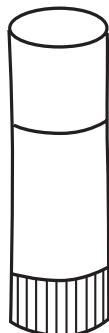
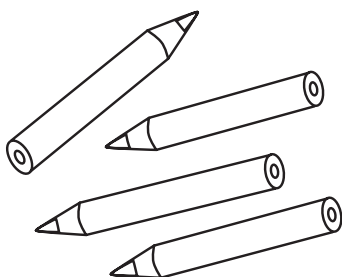
Co je to? Jaké barvy můžou mít pastelky?

Vybarvi pastelky každou jinou barvou a potom říkej, jaká je to barva.

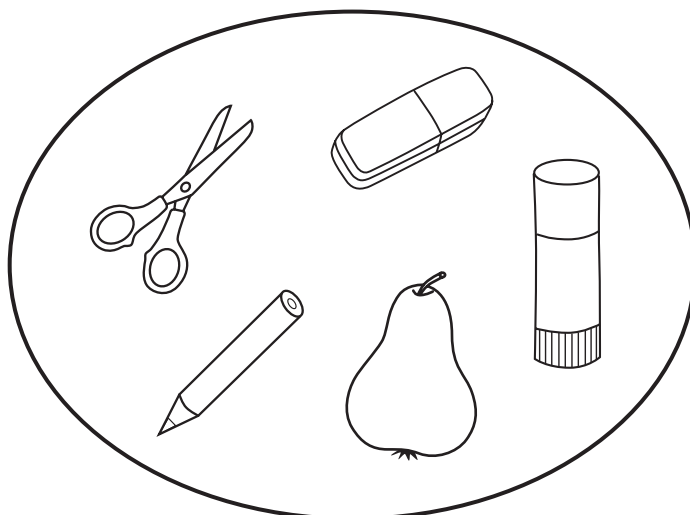
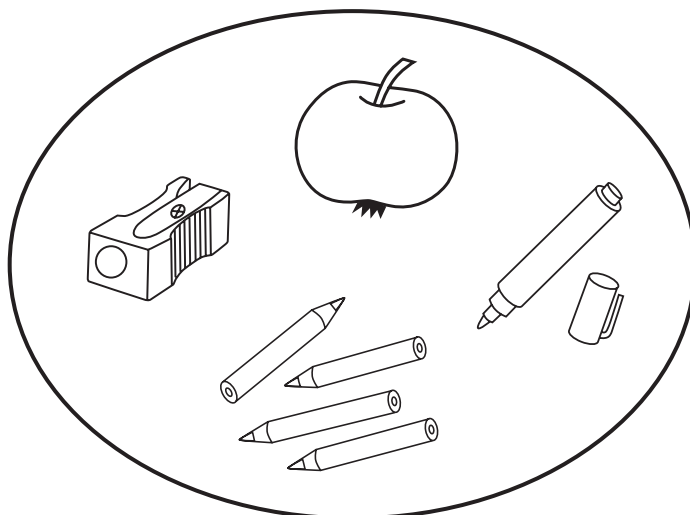
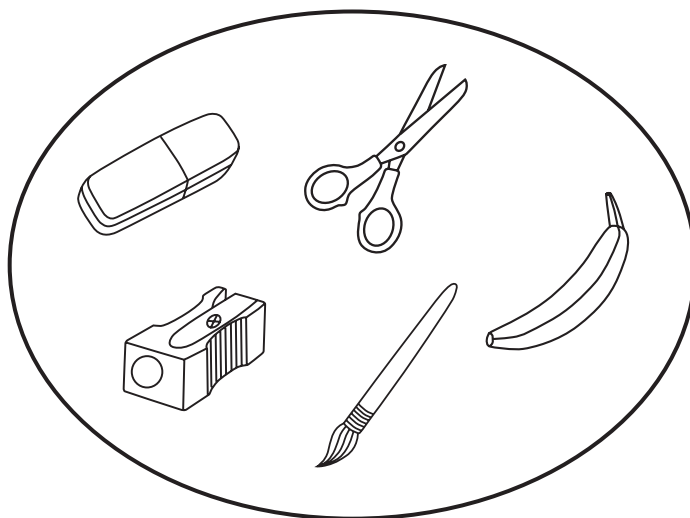
Co je to?

pastelky, lepidlo, štětec, ořezávatko, batoh, guma, tužka, nůžky, fixa

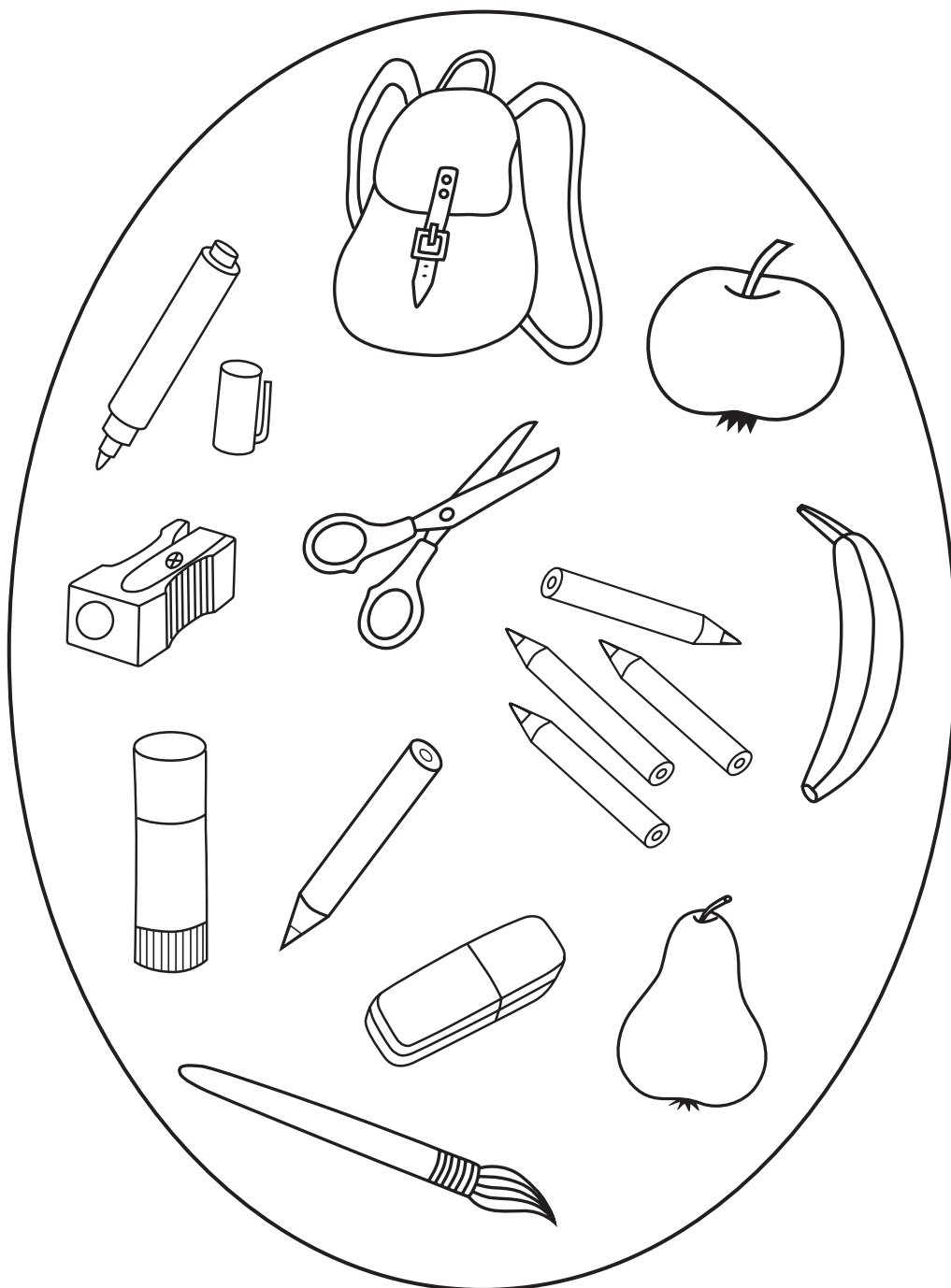
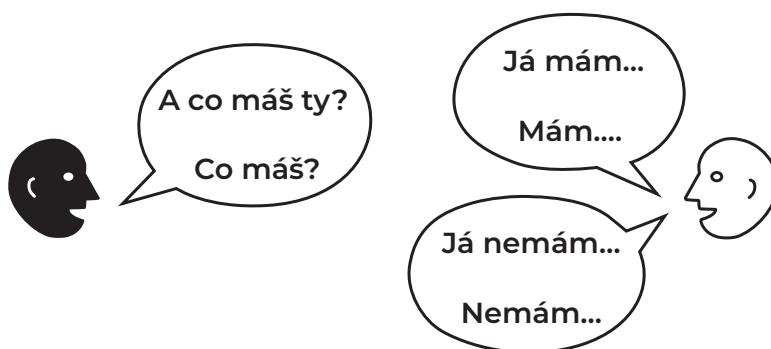

- Vybarvi obrázky.
- Co je to? Jakou to má barvu?
- Pojmenuj školní pomůcky, které máte ve třídě.

Co mají děti v batohu?

Vybarvi, co máš. Škrtni, co nemáš. Potom povídej.

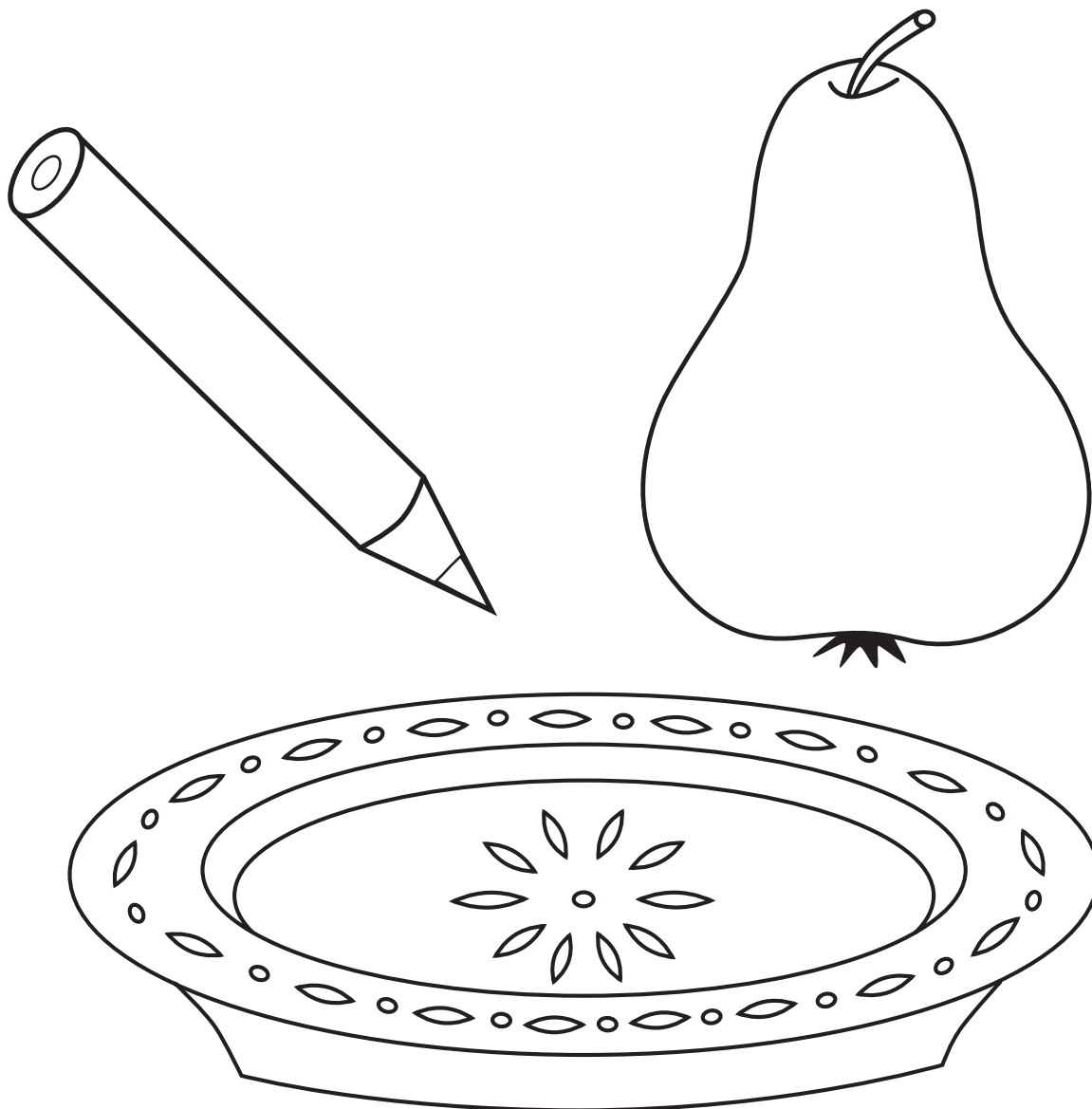

V kroužku hádej, co má kluk nebo holka vedle tebe.

Opakuj věty. Nauč se o něco slušně požádat. Hraj scénky s ostatními a půjčuj si od nich skutečné věci.

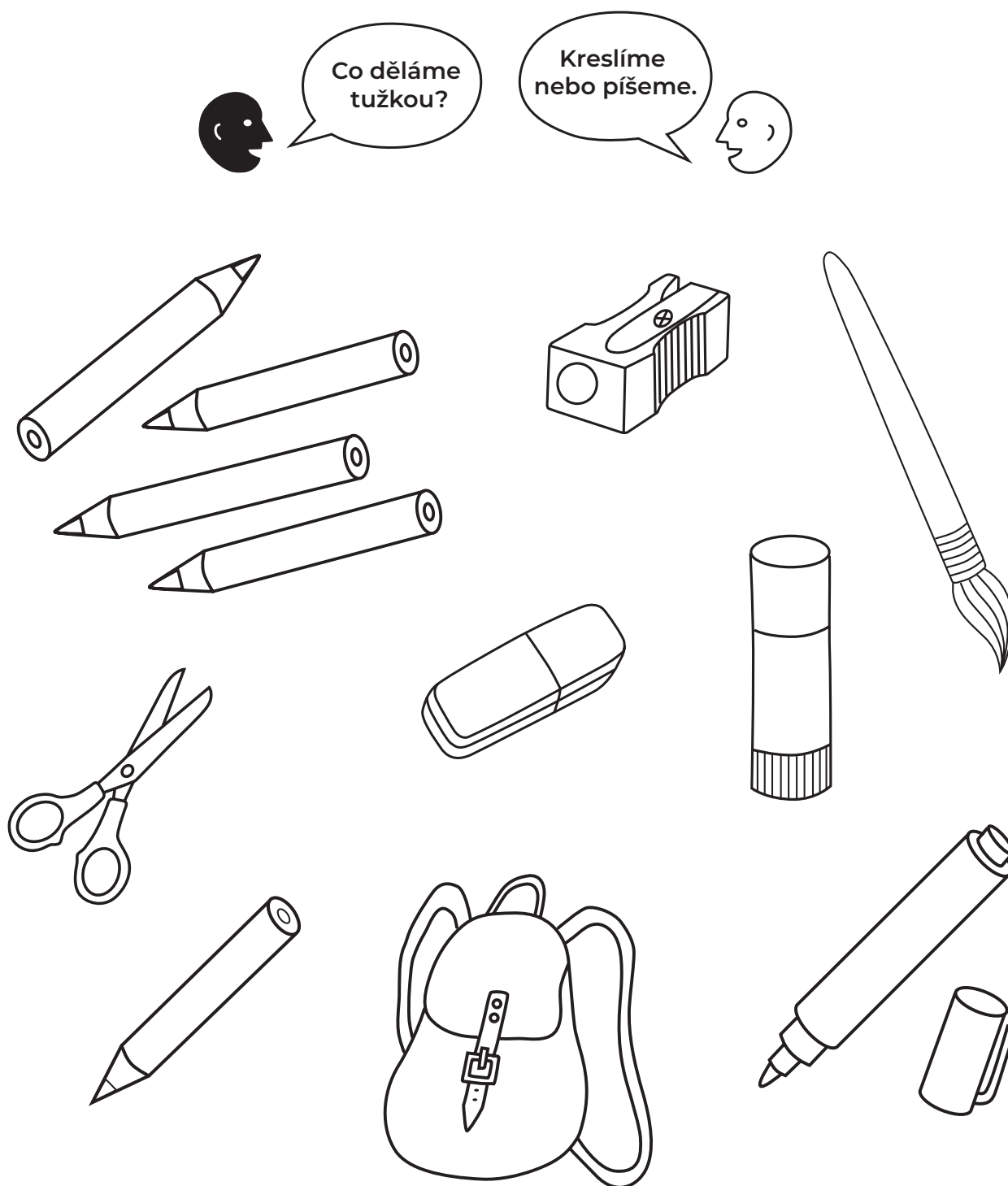
Malíř

Vezmi žlutou tužku,
namaluj mi hrušku
a pod hrušku talíř.
Sláva, ty jsi malíř!

– František Hrubín

Nauč se básničku. Recitaci doprovázej pohybem.

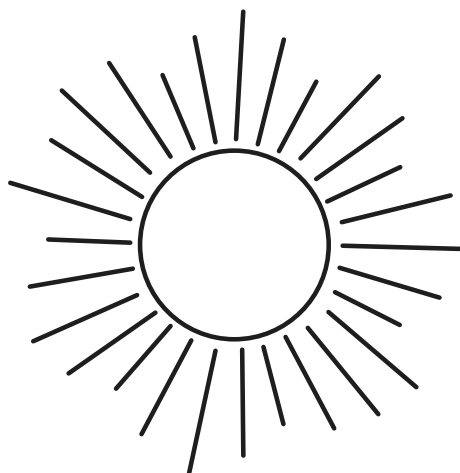
Povídej si s dospělým a ostatními dětmi o školních pomůckách: Co jimi děláme?

Řekni nebo ukaž, co potřebuješ, když paní učitelka nebo pan učitel řekne:

- Vystříhni! Namaluj! Nakresli! Vygumuj! Ořež! Vyndej si z batohu! Vybarvi! Nalep! Dej si do batohu!
- Vystříhňte! Namalujte! Nakreslete! Vygumujte! Ořežte! Vybarvěte! Nalepte! Dejte si do batohu!
- Musíte vystříhnout, namalovat, nakreslit, vygumovat, ořezat, vyndat, vybarvit, nalepit, vybarvit, dát do batohu.
- Vystříhnete, namalujeme, nakreslíme, vygumujeme, ořežeme, vyndáme z batohu, vybarvíme, nalepíme, dáme do batohu.

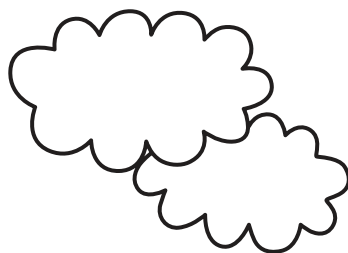
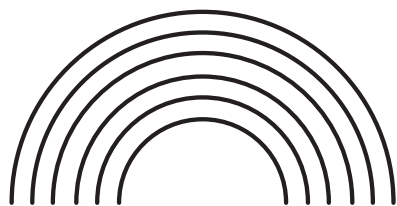
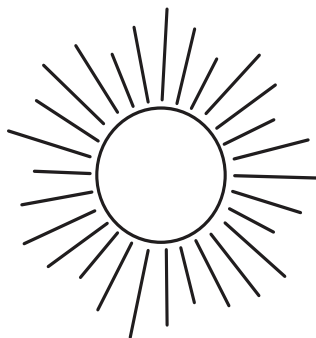
4 POČASÍ

- Předváděj pantomimou: Je teplo. Je horko. / Je chladno. Je zima.
- Ukazuj na obrázky: Svítí sluníčko. / Prší. / Fouká vítr. / Padá sníh.

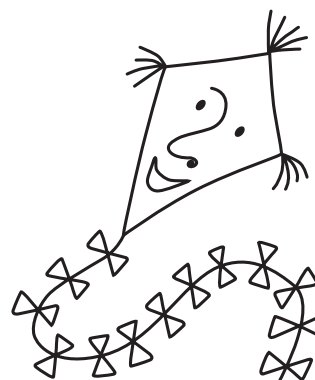
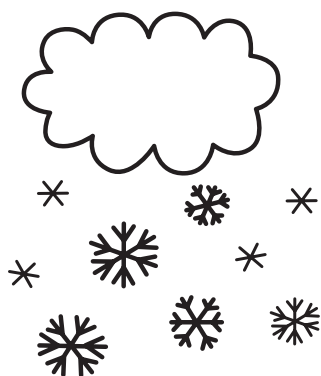
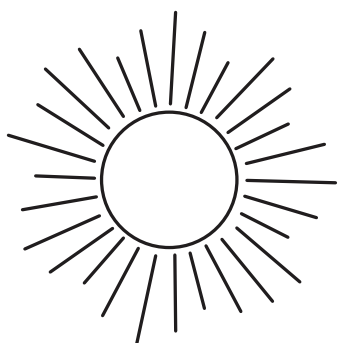
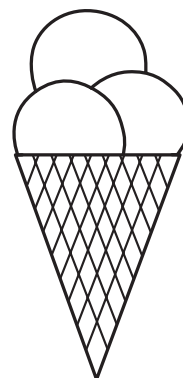
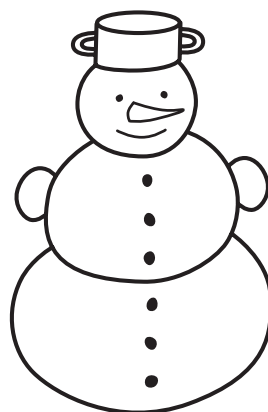
Jaké je počasí?

Prší. Svítí slunce. / Svítí sluníčko. Padá sníh. / Sněží. Je duha. Je zataženo. Je bouřka. Fouká vítr.
Je teplo / horko. Je zima.

- Vybarvi obrázky.
- Jaké je počasí?
- Jaké počasí je dneska?

Spoj dva obrázky, které k sobě patří.

Jaké je počasí? Co potřebuješ, když prší?

Vybarvi obrázek a poslouchej písničku.

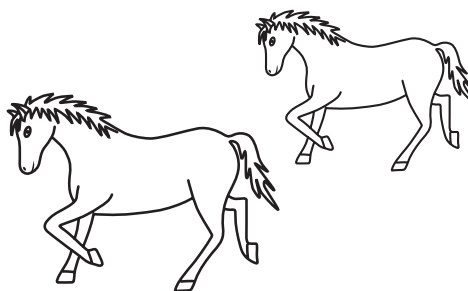

Prší, prší, jen se leje,
kam, koníčky, pojedeme?
Pojedeme na luka,
až kukačka zakuká.

Kukačka už zakukala,
má panenka zaplakala.
Kukačko, už nekukej,
má panenko, neplakej!

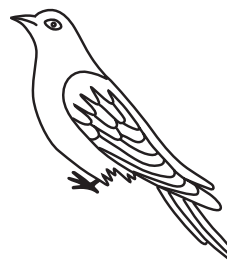
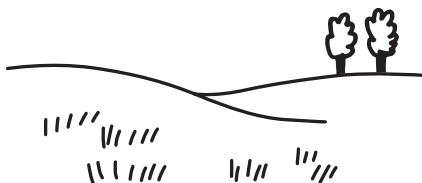

Zpívej písničku a ukazuj na obrázky.

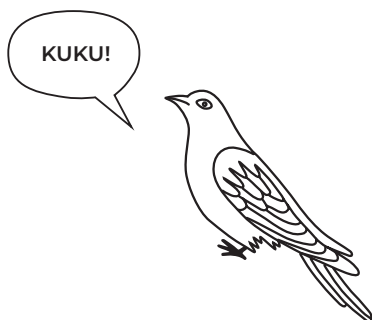
Prší, prší, jen se leje,

kam, koníčky, pojedeme?

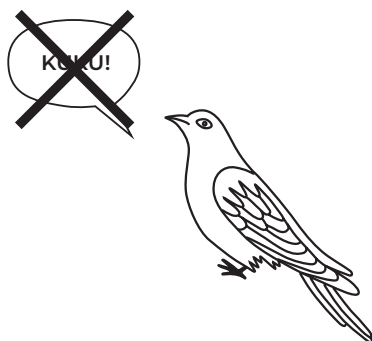
Pojedeme na luka,

až kukačka zakuká.

Kukačka už zakukala,

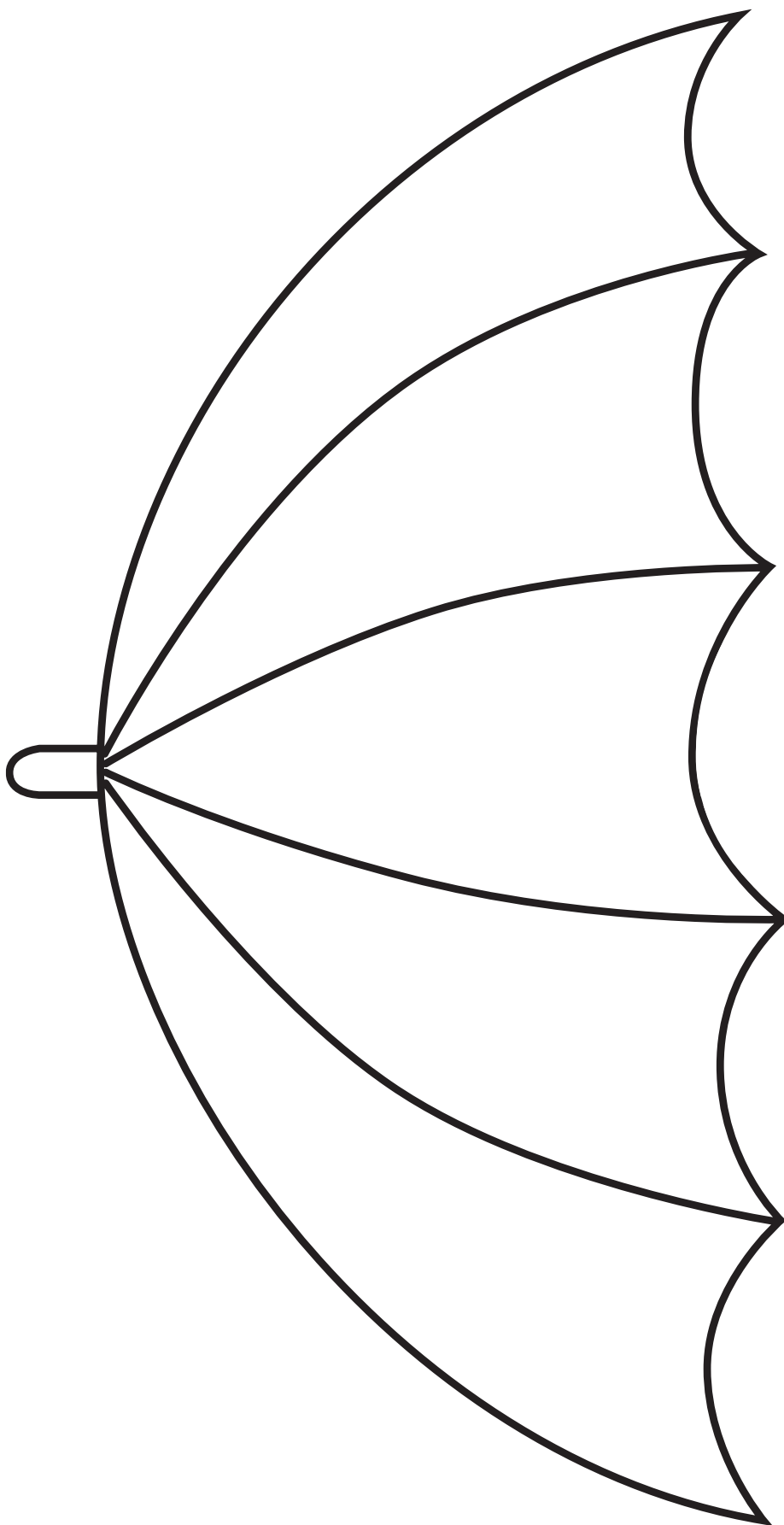
má panenka zaplakala.

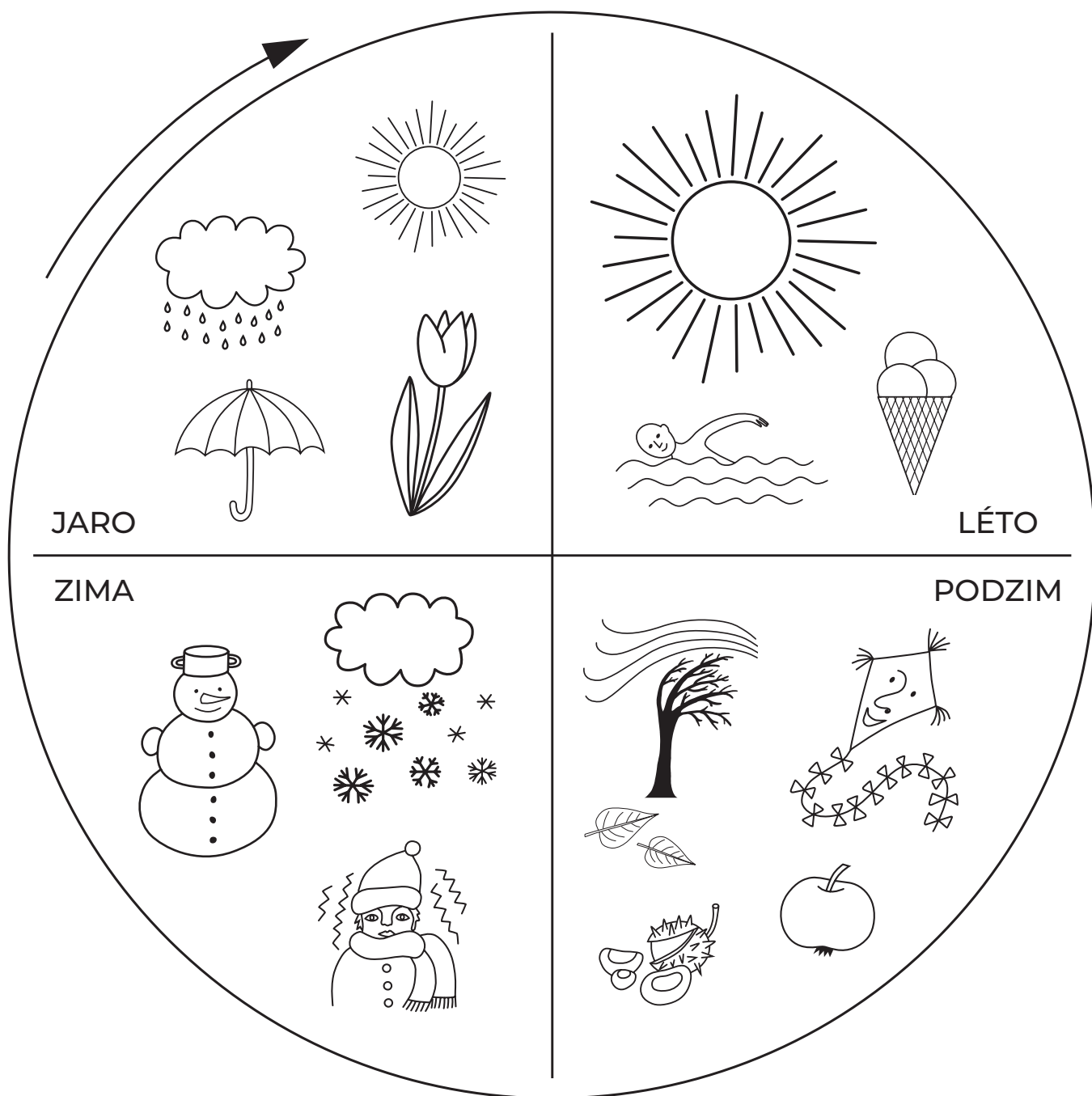
Kukačko, už nekukej,

má panenko, neplakej!

Vybarvi a vystřihni deštník. Potom přilep z druhé strany špejli.
S deštníkem nad hlavou zpívej písničku *Prší, prší, jen se leje.*

Roční období

- Kolik je ročních období?
- Jaké roční období je teď? Jaké je počasí?
- Jaké počasí je na jaře?
- Jaké počasí je v létě?
- Jaké počasí je na podzim?
- Jaké počasí je v zimě?

5 OBLEČENÍ

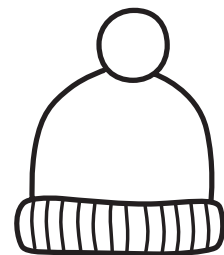
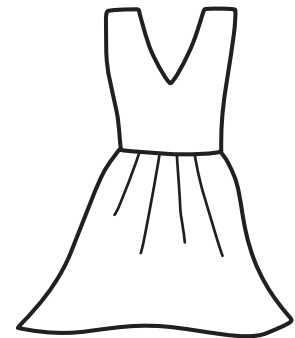
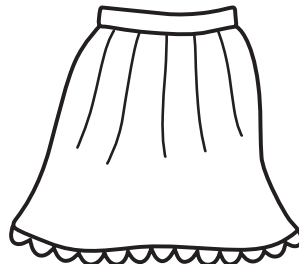
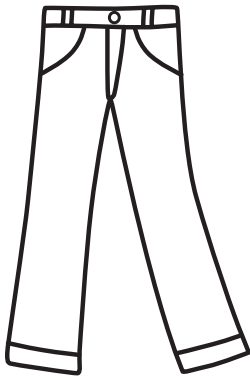
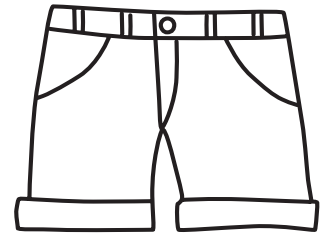

Dej na hromadu oblečení, které máš v šatně nebo které přinesl učitel.

- Co je to? Pojmenuj všechno oblečení na hromadě.
- Poslouchej instrukce a dělej, co slyšíš: Vezmi si... Oblékni si... Sundej si... Svlékni si...
- Dávej instrukce ostatním dětem a učitel.

Co je to?

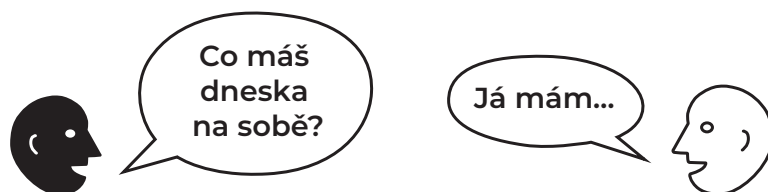
mikina, tričko, kraťasy, kalhoty, sukně, šaty, ponožky, boty, čepice.

- Vybarvi obrázky.
- Co je to? Jakou to má barvu?

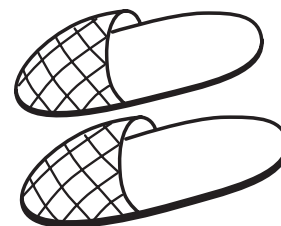
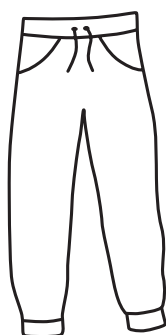
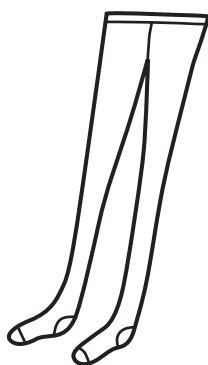
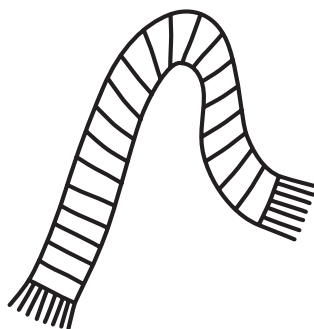
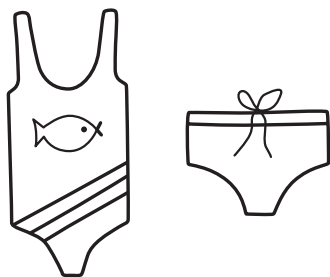
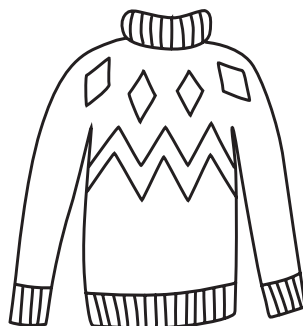
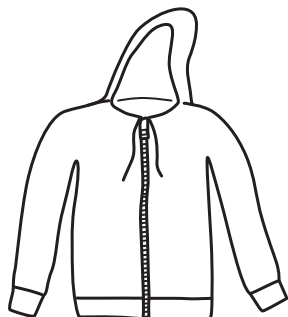
Co máš dneska na sobě?

Nakresli a povídej.

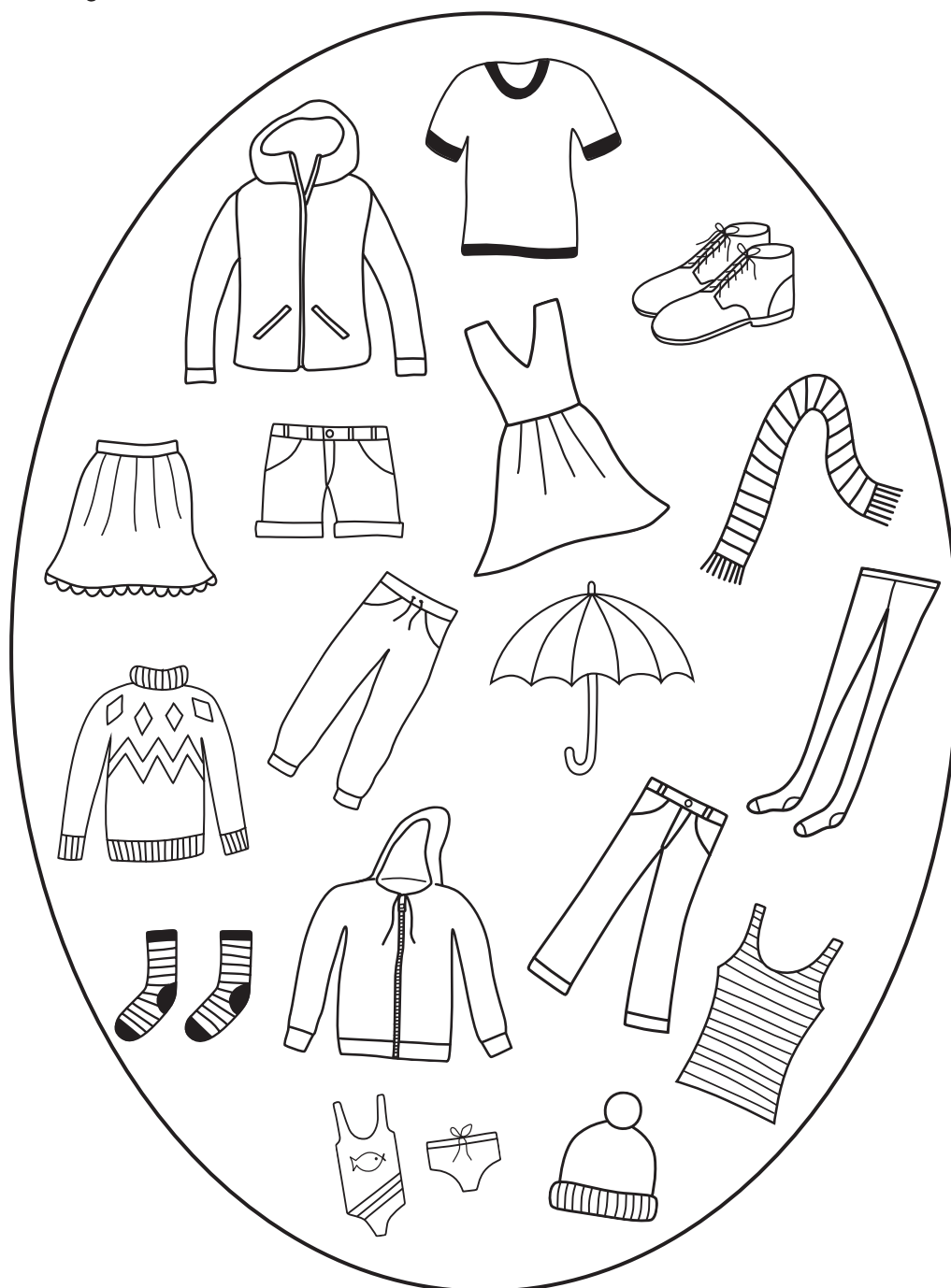
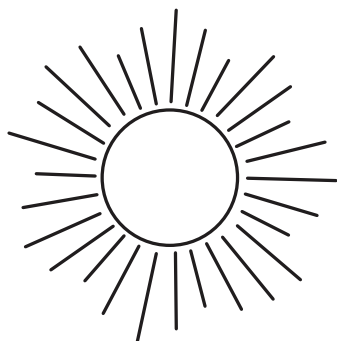
Co je to?

bunda, svetr, deštník, plavky, šála, tílko, punčocháče, tepláky, bačkory / přezůvky

- Vybarvi obrázky.
- Co je to? Jakou to má barvu?
- Co máš a co nemáš dneska na sobě? - Mám tričko, svetr, punčocháče, sukni a bačkory. Nemám šálu, deštník, plavky, mikinu...

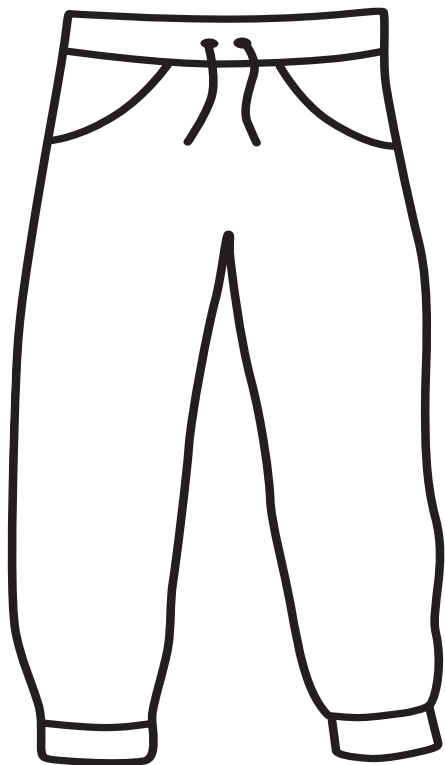
Spoj obrázek počasí a oblečení, které v takovém počasí nosíme.

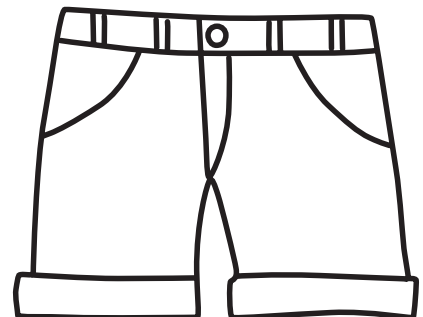
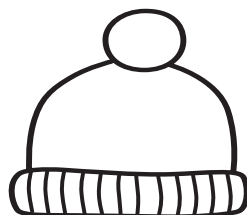
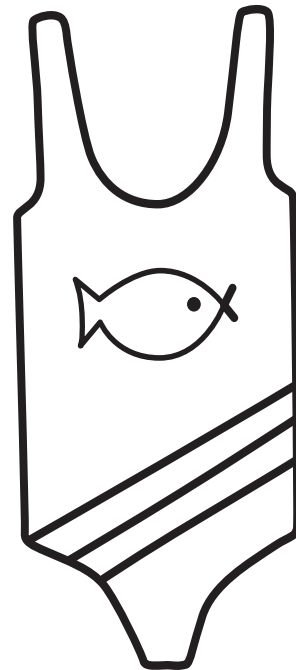
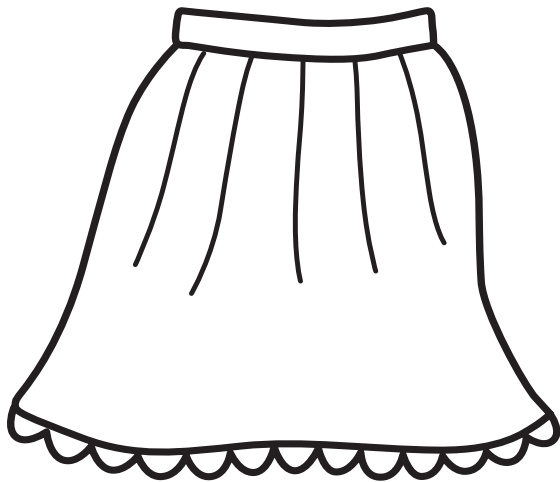
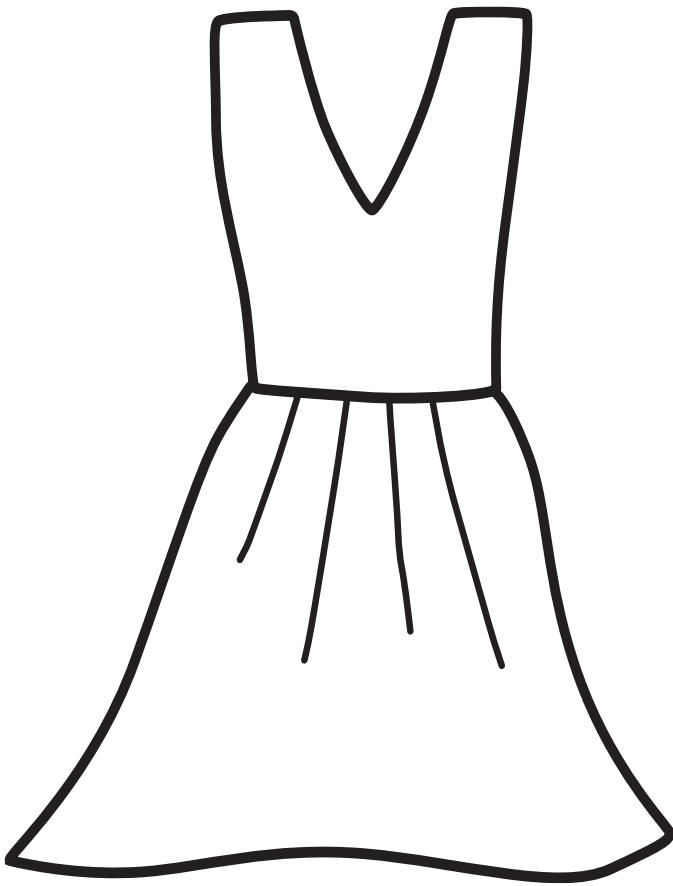

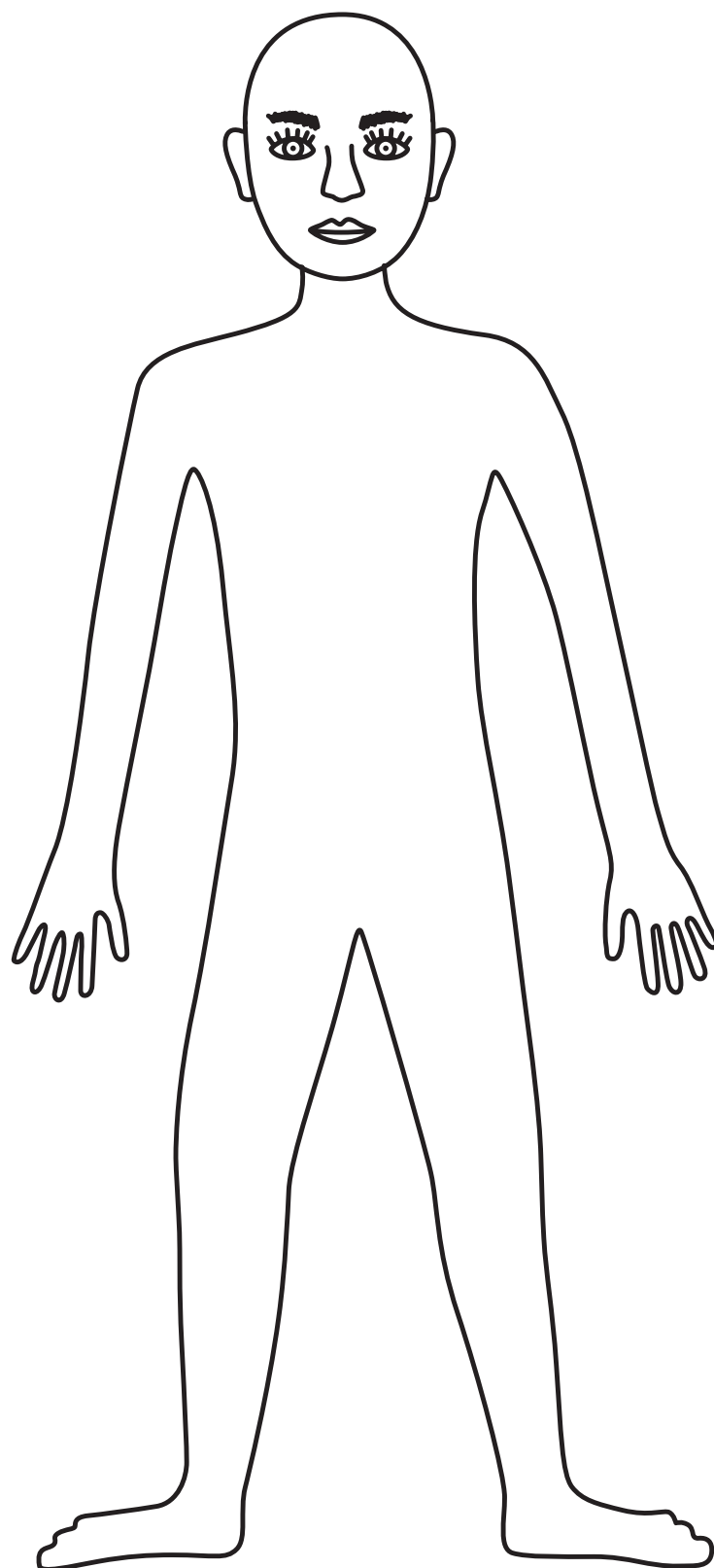
Vybarvi a vystřihni oblečení, které se ti líbí, a potom ho nalep na postavu na straně 53.

Dokresli vlasy a postavu vybarvi.

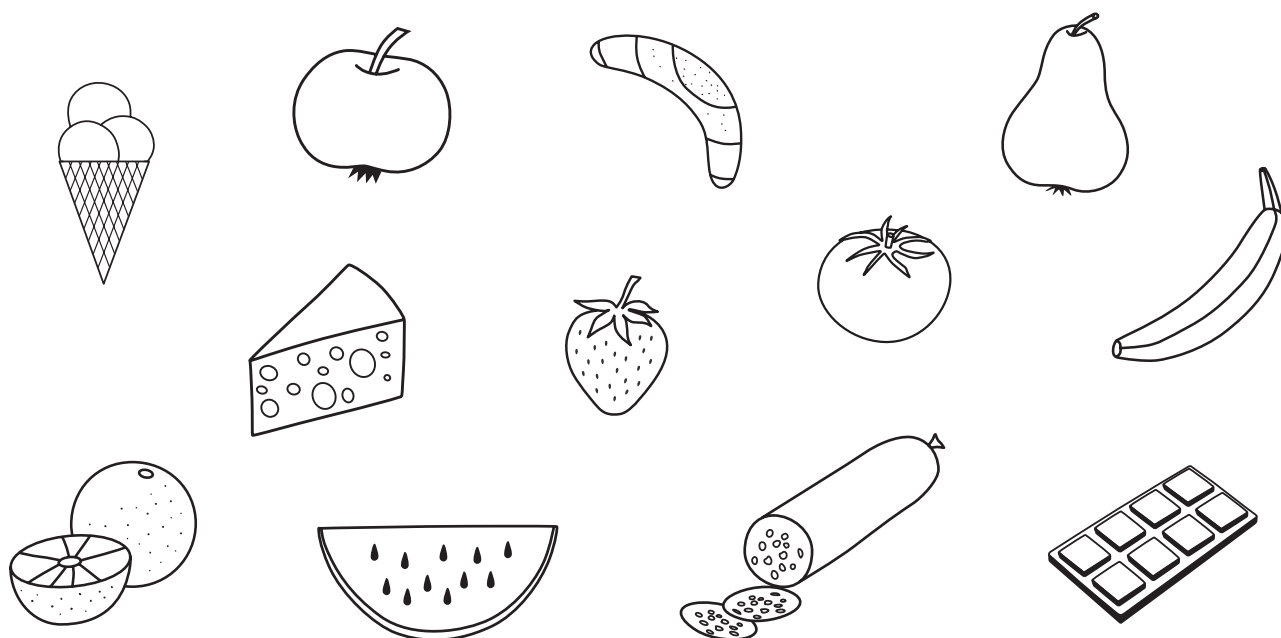
Je to kluk nebo holka? Jak se jmenuje? Co má na sobě? Je teplo nebo zima? Jaké je počasí a roční období?

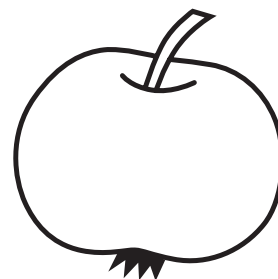
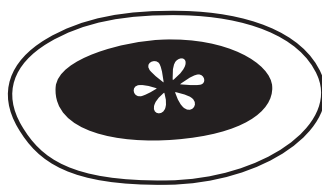
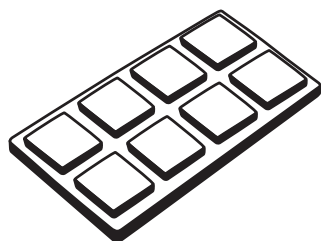
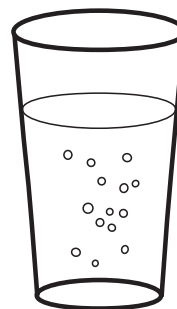
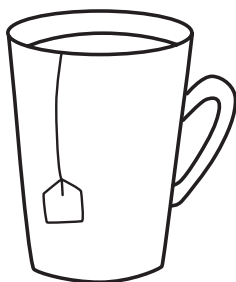
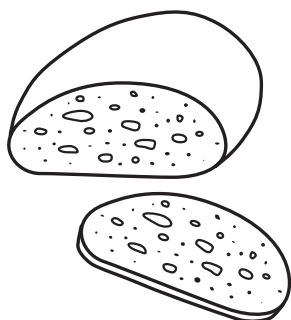
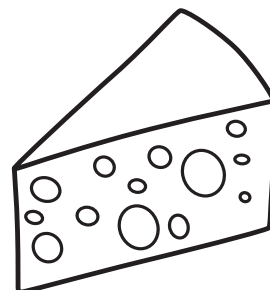
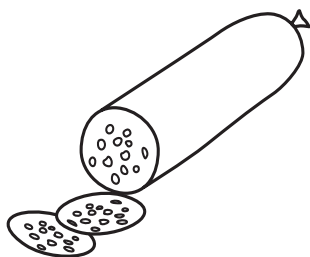
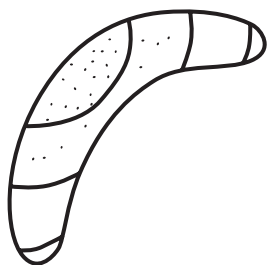

6 JÍDLO A PITÍ

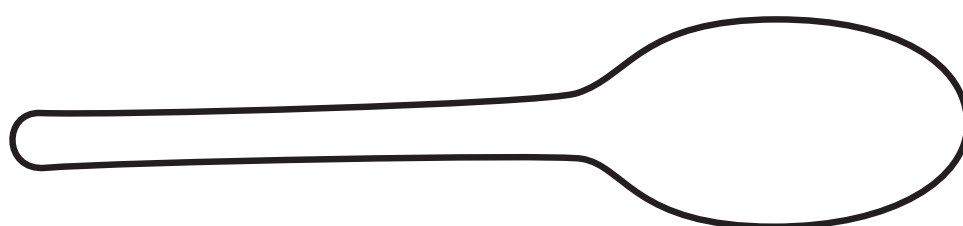
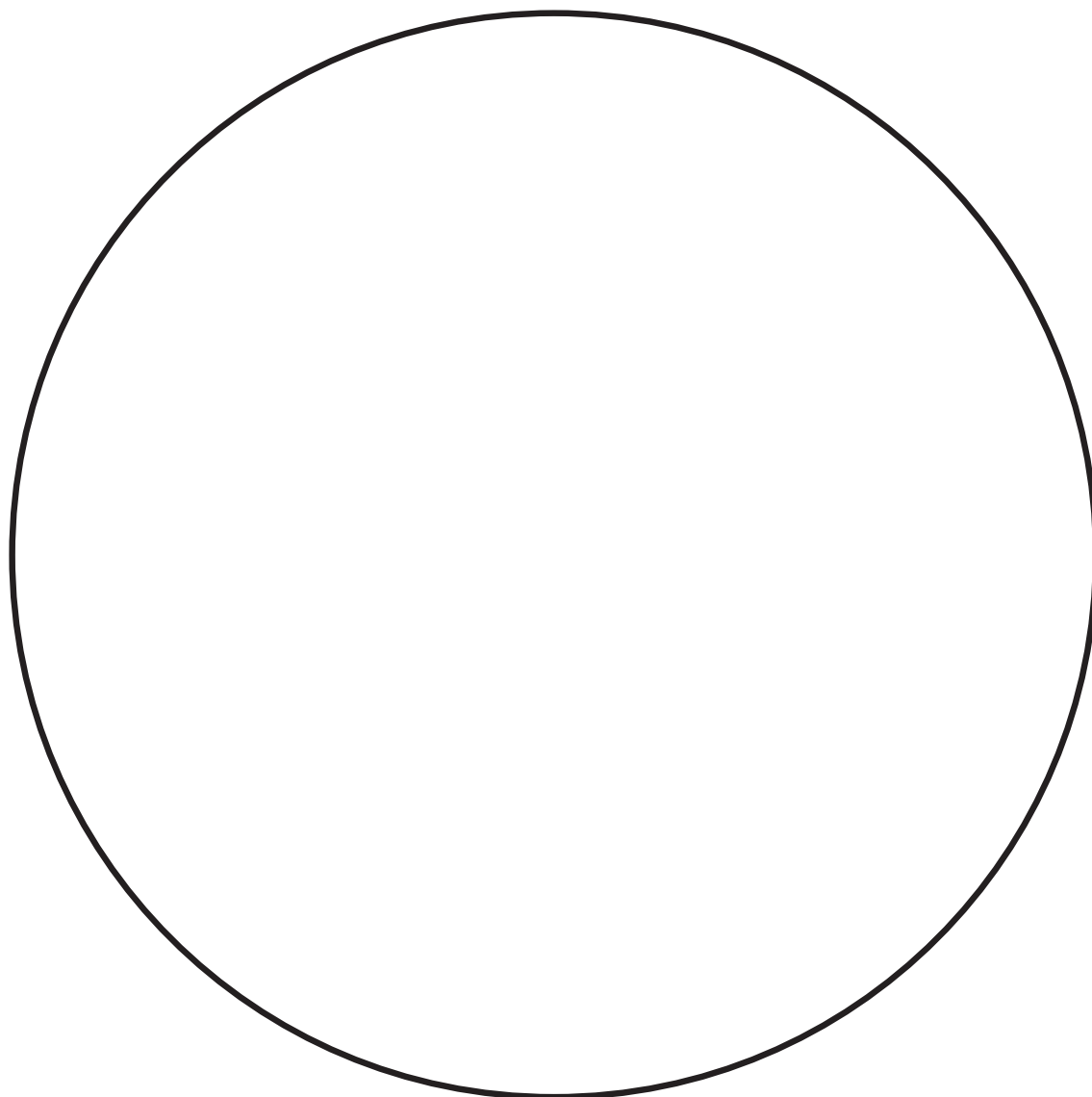

Co je to?

rohlík, salám, sýr, chleba, čaj, voda / limonáda / pití, čokoláda, koláč, jablko

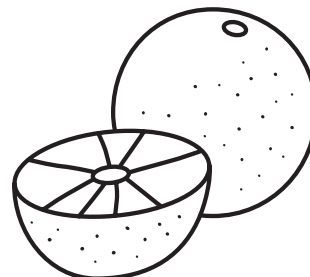
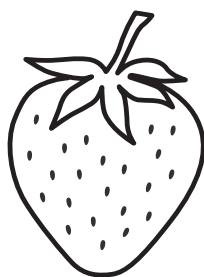
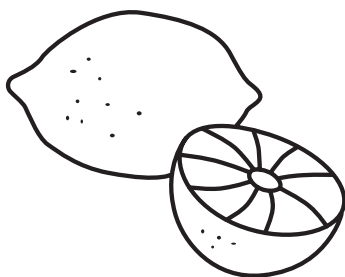
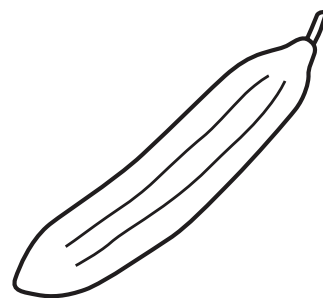
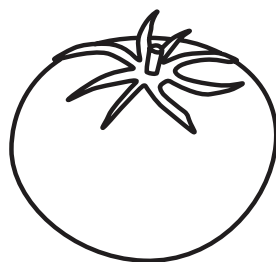
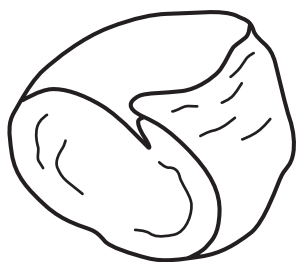
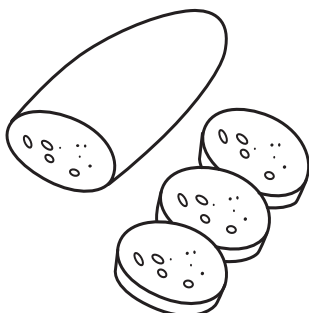
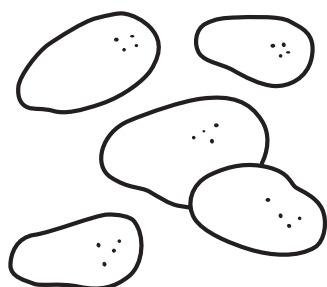

- Vybarvi obrázky.
- Co je to? Jakou to má barvu?
- Máš rád/a...? – Ano, mám. / Ne, nemám.
- Co máš rád/a? – Mám rád/a...
- Nakresli na talíř na další straně svoje oblíbené jídlo. Kolem talíře můžeš nakreslit ovoce, sladkosti a pití. Potom o obrázku povídej: Mám rád/a...

Co je to?

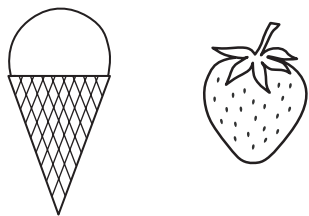
brambory, knedlíky, rýže, maso, rajče, okurka, citrón, jahoda, pomeranč

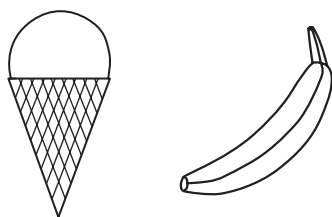
- Vybarvi obrázky.
- Co je to? Jakou to má barvu?
- Co máš rád/a? – Mám rád/a...
- Co nemáš rád/a? – Nemám rád/a...
- Co jsi měl/a dneska k obědu?

Jaká je ta zmrzlina?

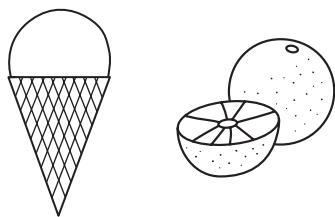
Vybarvi obrázky.

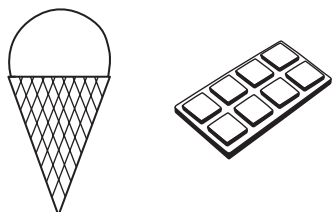
To je **jahodová** zmrzlina.

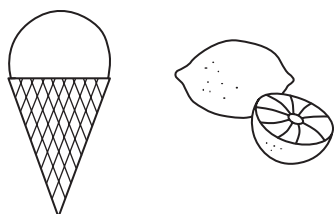
To je **banánová** zmrzlina.

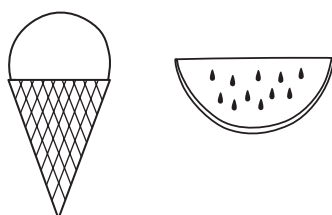
To je **pomerančová** zmrzlina.

To je **čokoládová** zmrzlina.

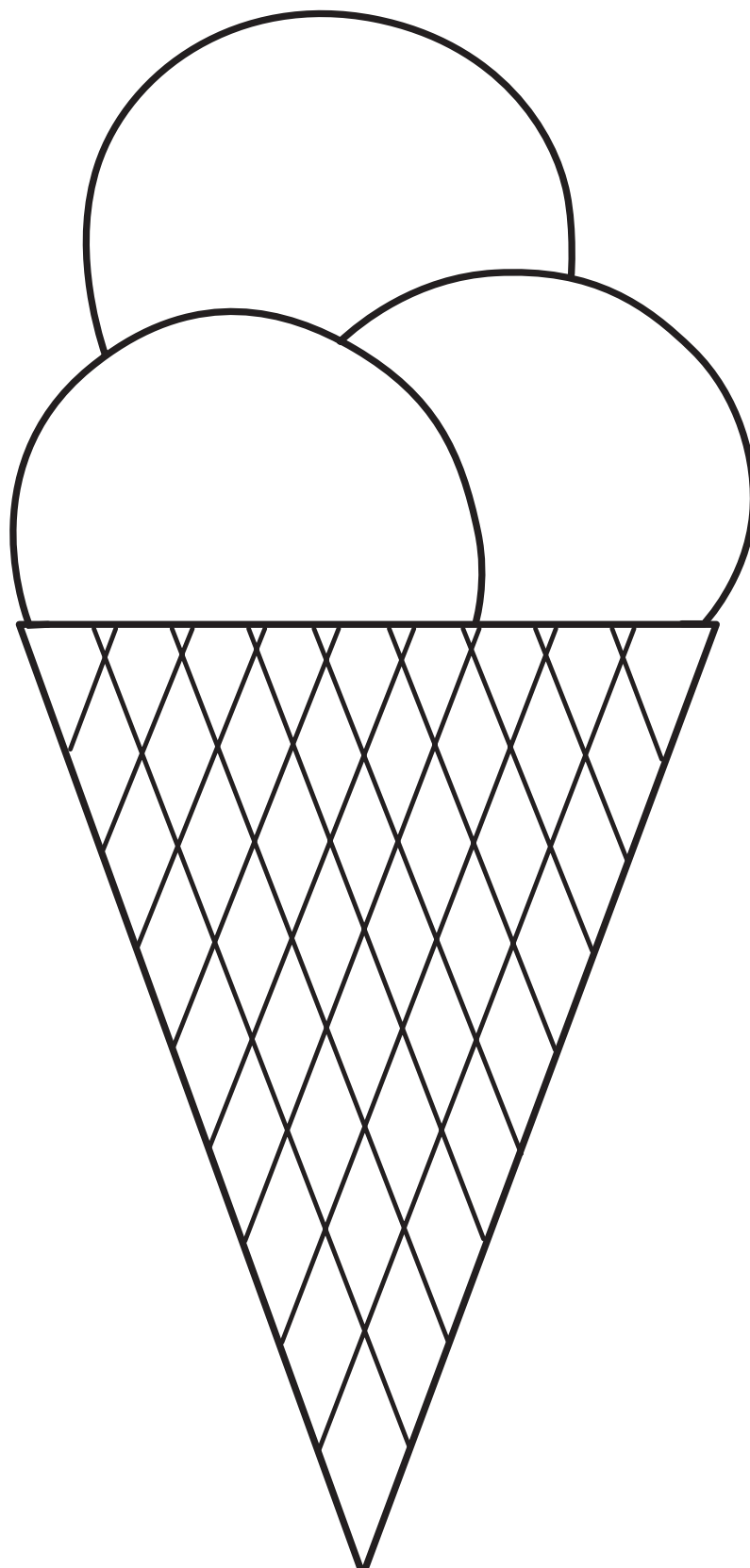
To je **citrónová** zmrzlina.

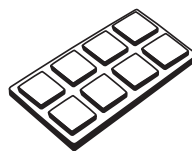
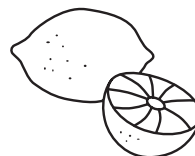
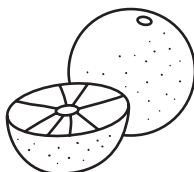
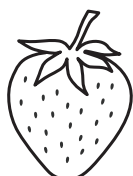
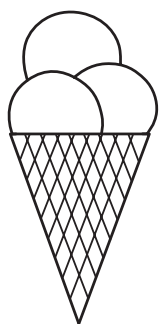
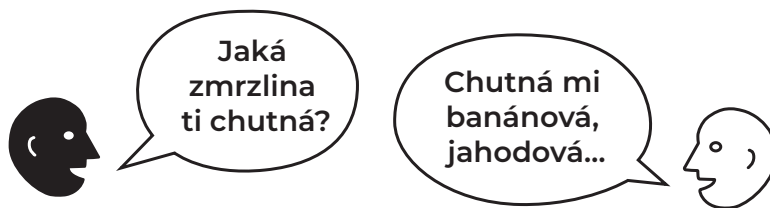
To je **melounová** zmrzlina.

Jakou zmrzlinu máš rád/a?

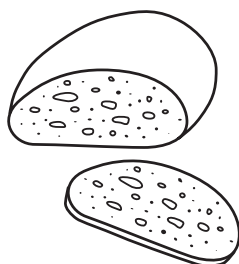
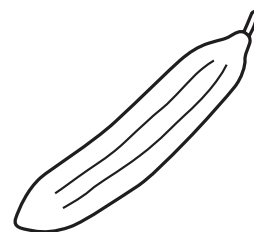
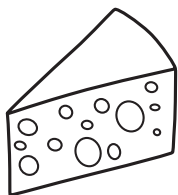
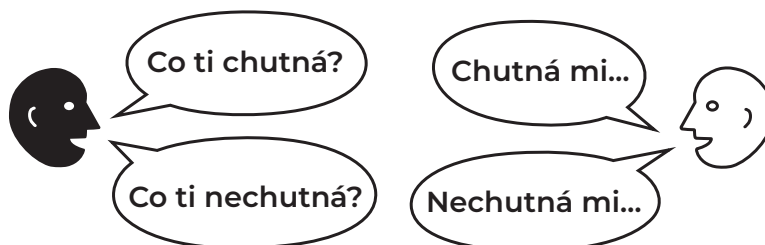
Vybarvi obrázek a řekni, jaká je to zmrzlina.

Povídej si s ostatními o zmrzlíně.

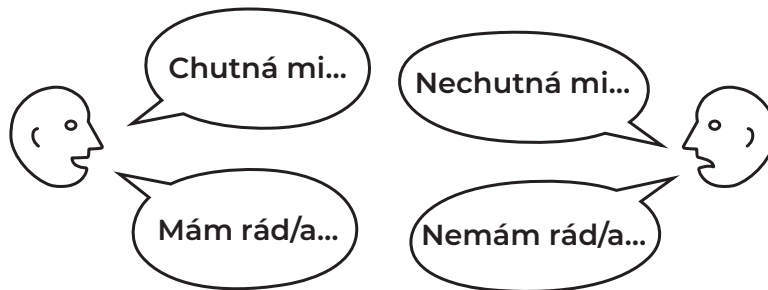

Povídej si s ostatními o tom, jaké jídlo ti chutná a jaké jídlo ti nechutná.

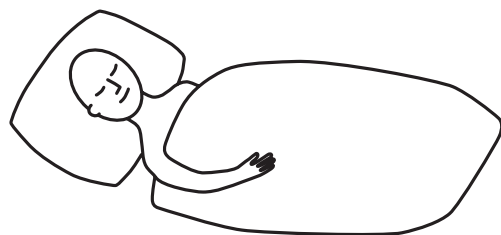
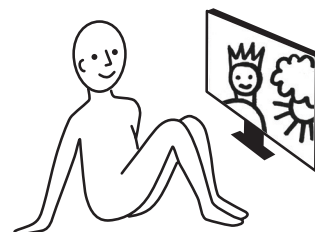
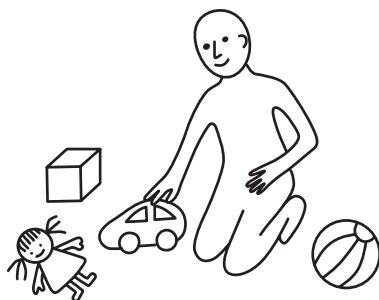
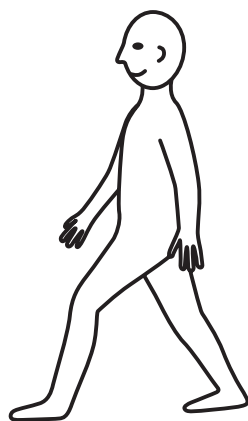
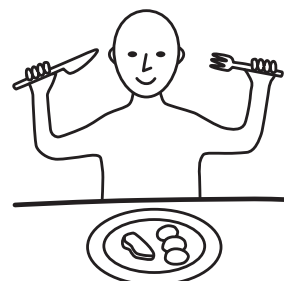
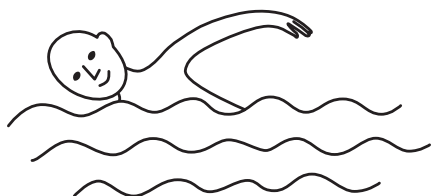
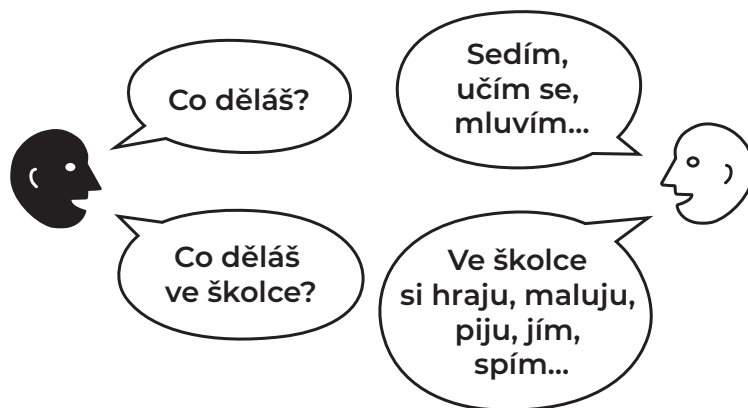
Desková hra

Házej kostkou a postupuj figurkou od startu k cíli.
Na každém políčku musíš říct, jestli ti to chutná, nebo nechutná.

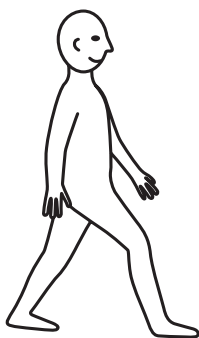
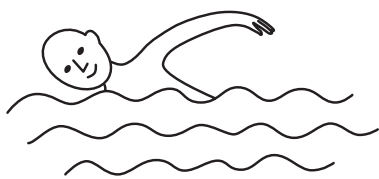
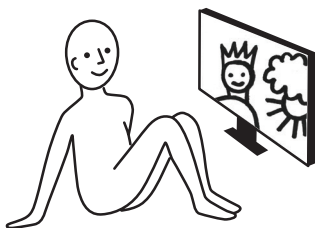
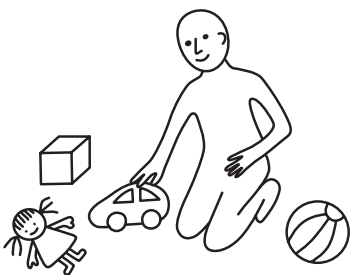
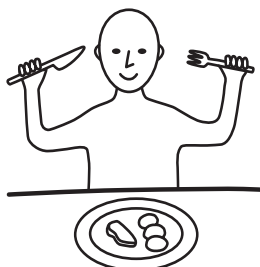
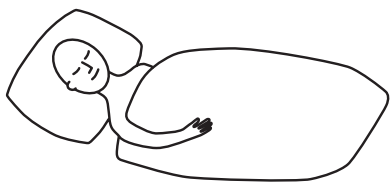
START							
CÍL							

7 ČINNOSTI

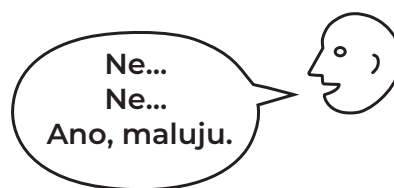
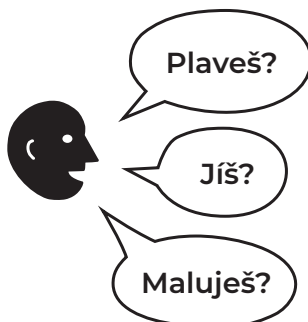

Co děláš?

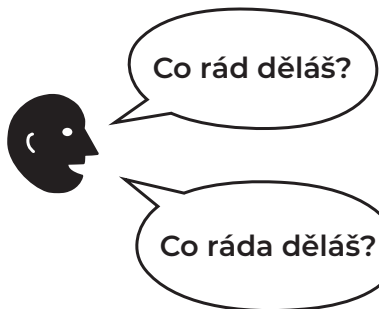
spím, jím, piju, hraju si, dívám se na pohádky, maluju, plavu, jdu, jedu

- Vybarvi obrázky.
- Co děláš ve školce?
- Co děláš doma?
- Co děláš venku?
- Vylosuj si obrázek tak, aby ho ostatní děti neviděly. Předved', co je na obrázku, ostatní děti hádají, co děláš.

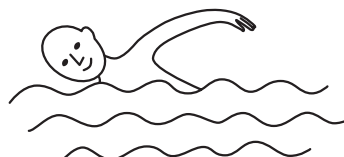
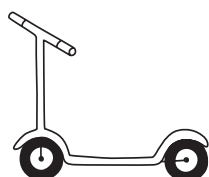
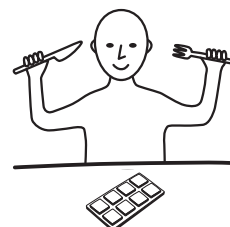
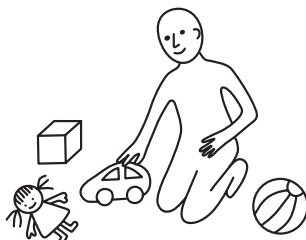
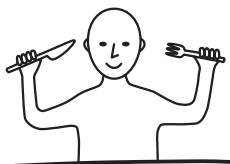
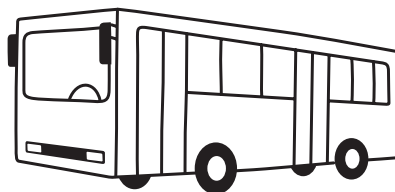
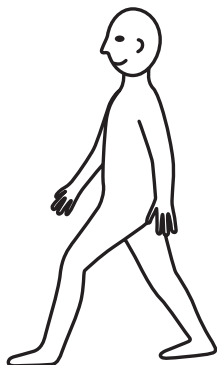
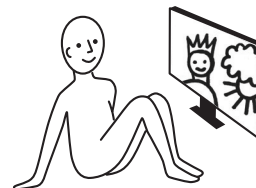
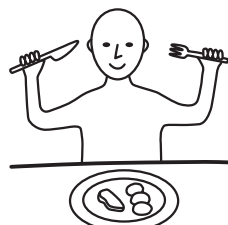
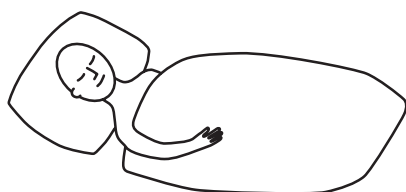
Co rád/ráda děláš? Vybarvi, co rád/a děláš. Škrtni, co děláš nerad/a.

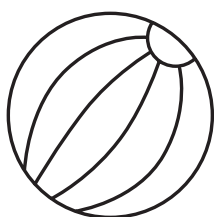
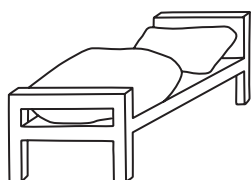
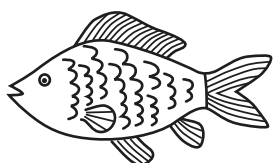
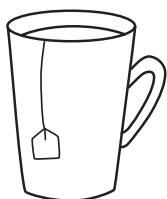
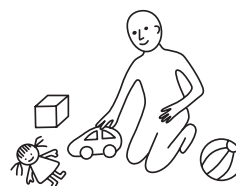
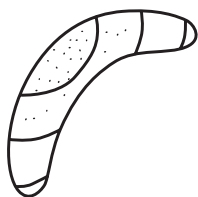
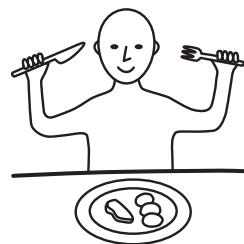
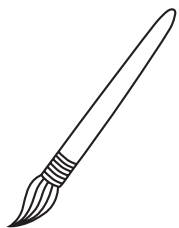
Rád...

Ráda...

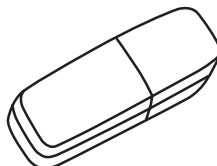
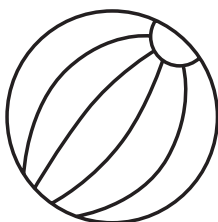
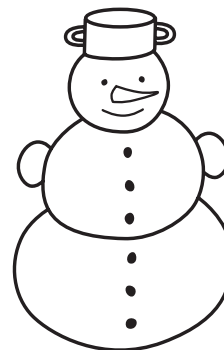
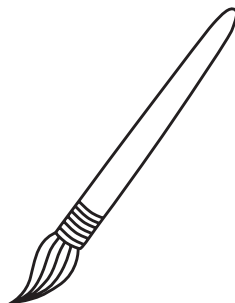
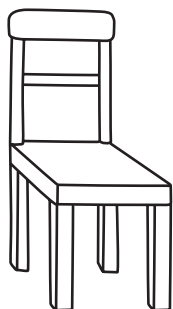
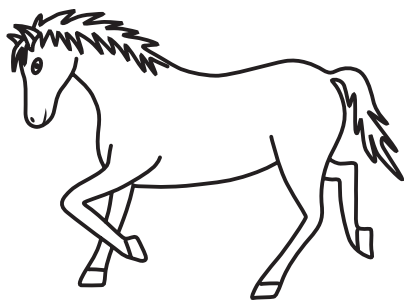
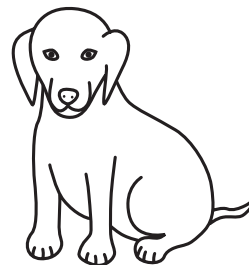
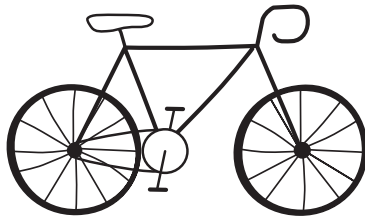
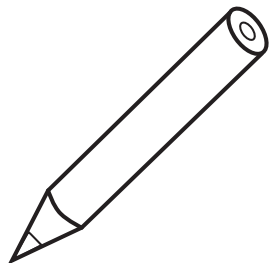
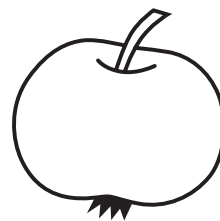
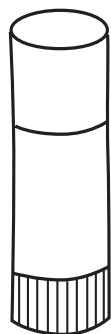
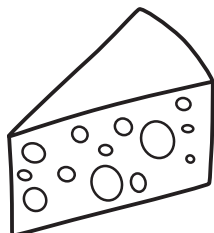
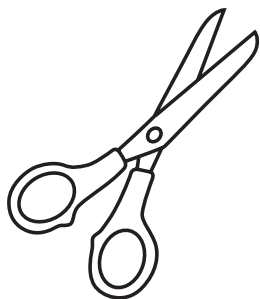
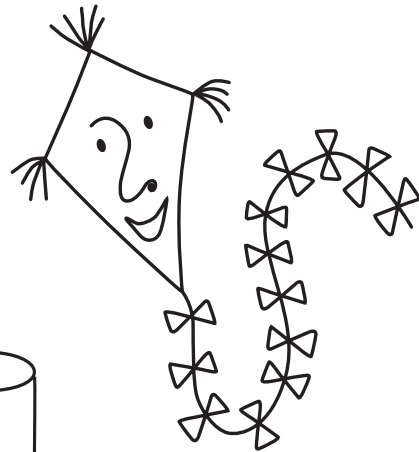
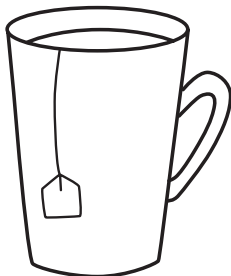
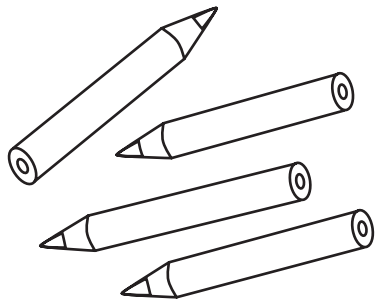
Spoj obrázky, které k sobě patří:

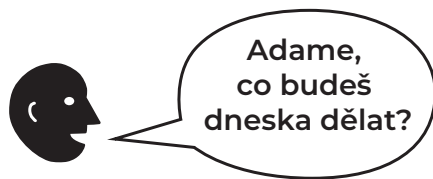
Co děláš s těmito věcmi nebo zvířaty?

Dělej krátké věty.

Například: Piju čaj. Maluju obrázek. Jím jablko. Jedu na kole. Hraju si s míčem. Hraju si se psem.

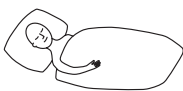
„Čti“ podle obrázků, co říká Adam a co říká Tereza.

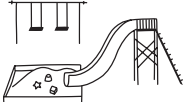

Dneska odpoledne s maminkou nakoupit do obchodu. Potom domů.

Doma budu a taky

Večer budu s maminkou a s tatínkem a pít

Potom se ještě budu chvíli . Pak se umyju, vyčistím si zuby a půjdu

Po obědě s babičkou, sestrou a bratrem do parku na a budeme si tam

Potom domů a budeme svačinu.

Odpoledne budu a v s

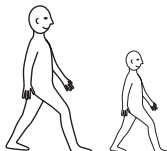
Potom se budu a potom budu   a

Večer půjdu . Dobrou noc.

„Čti“ podle obrázků, co říká Honza a co říká Ema.

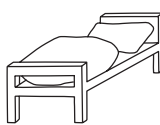

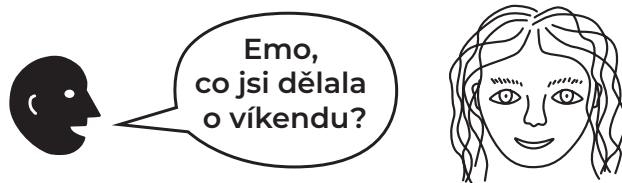
Včera jsem s tatínkem do a tam.

Potom jsme domů.

Doma jsem se v televizi a potom jsem s autíčky.

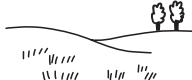
Večer jsem , , a .

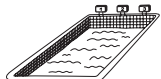

Potom jsem do a jsem.

O víkendu jsem obrázek pro babičku a jsem s rodiči na procházku.

V sobotu odpoledne jsem byla u babičky a tam a .

V neděli jsem s maminkou a s tatínkem na výlet do .

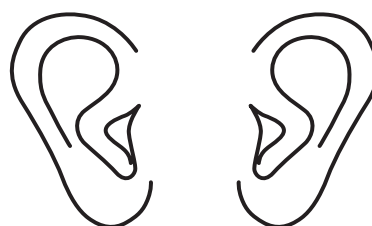
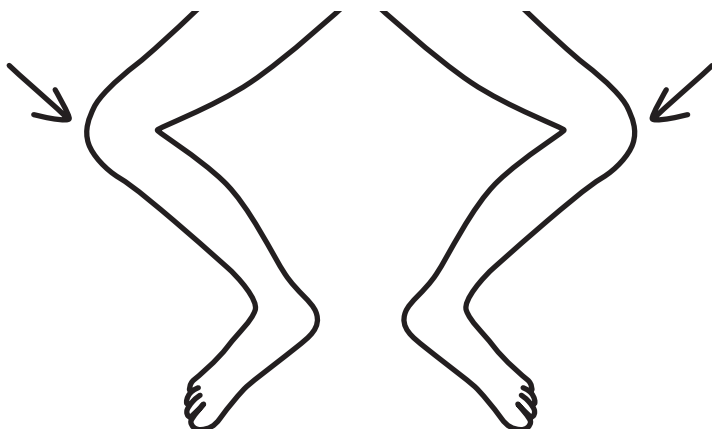
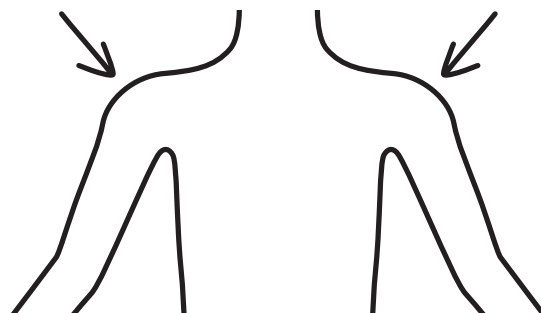
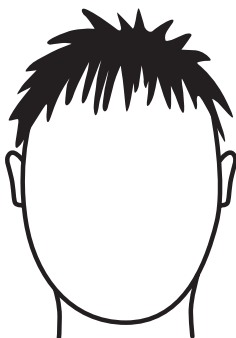
V neděli večer jsem do a jsem jako .

8 LIDSKÉ TĚLO

Zpívej písničku a ukazuj.

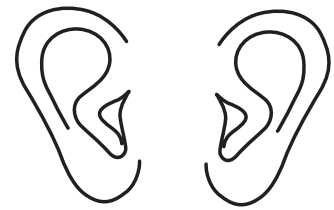
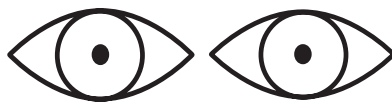
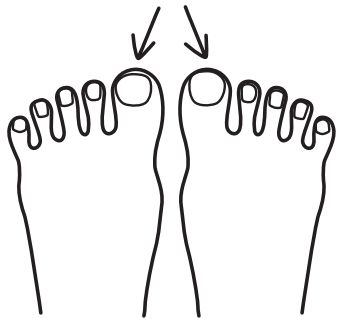
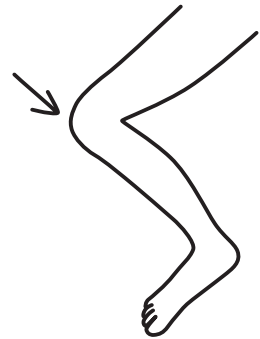
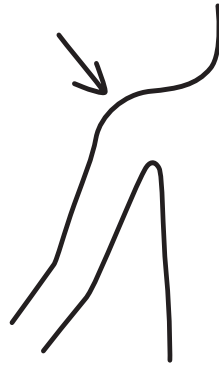
Hlava, ramena, kolena, palce,
kolena, palce, kolena, palce,

hlava, ramena, kolena, palce,
oči, uši, pusa, nos.

Co je to?

hlava, rameno, koleno, palce, oči, uši, pusa, nos, vlasy

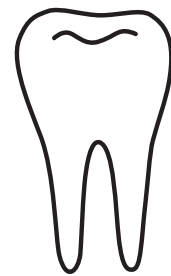
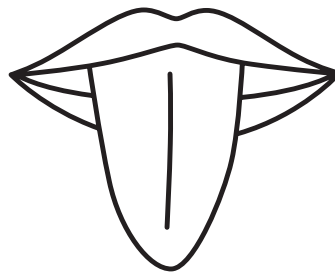
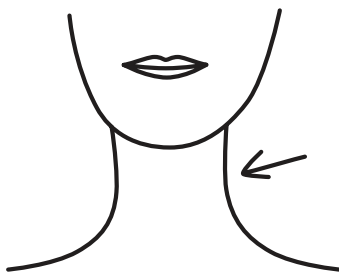
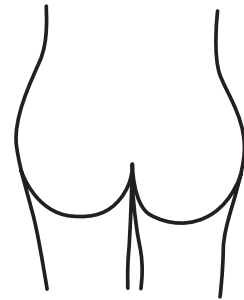
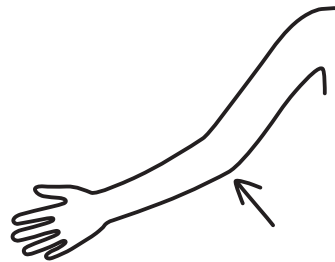
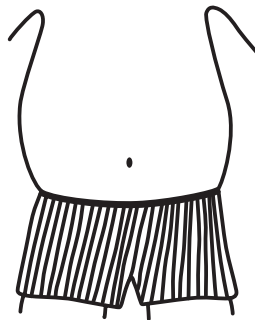
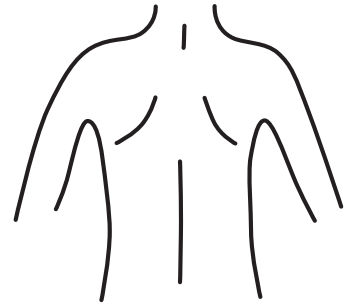
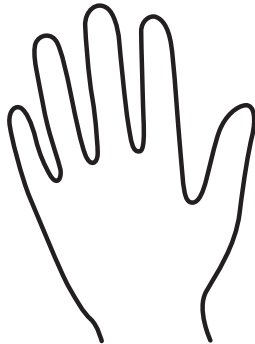

- Vybarvi obrázky.
- Co je to?
- Kolik? Kolik máme jednotlivých částí těla?
- Jaké máš oči? Jaké máš vlasy?
- Ukaž na obrázku na další straně: ucho, oko, nos, pusa, brada, obočí, tvář, čelo, vlasy, krk.
- Dokresli druhou polovinu obrázku. Co musíš dokreslit? Popiš hotový obrázek.

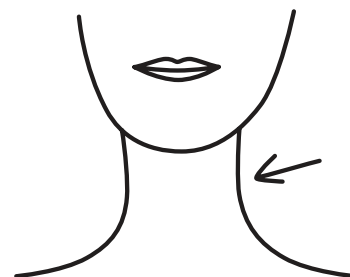
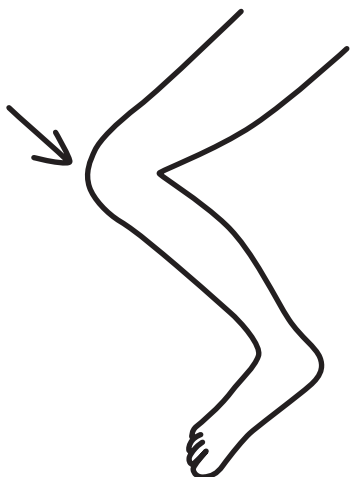
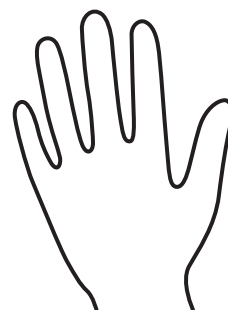
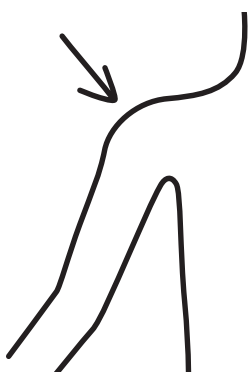
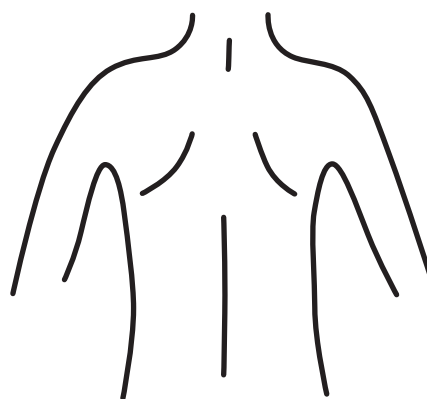
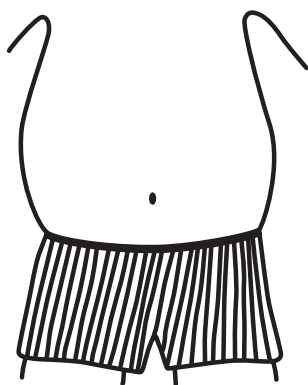
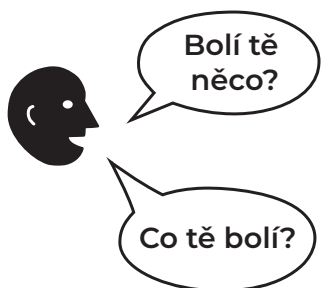
Co je to?

ruka, noha, záda, břicho, loket, zadek, krk, jazyk, zub

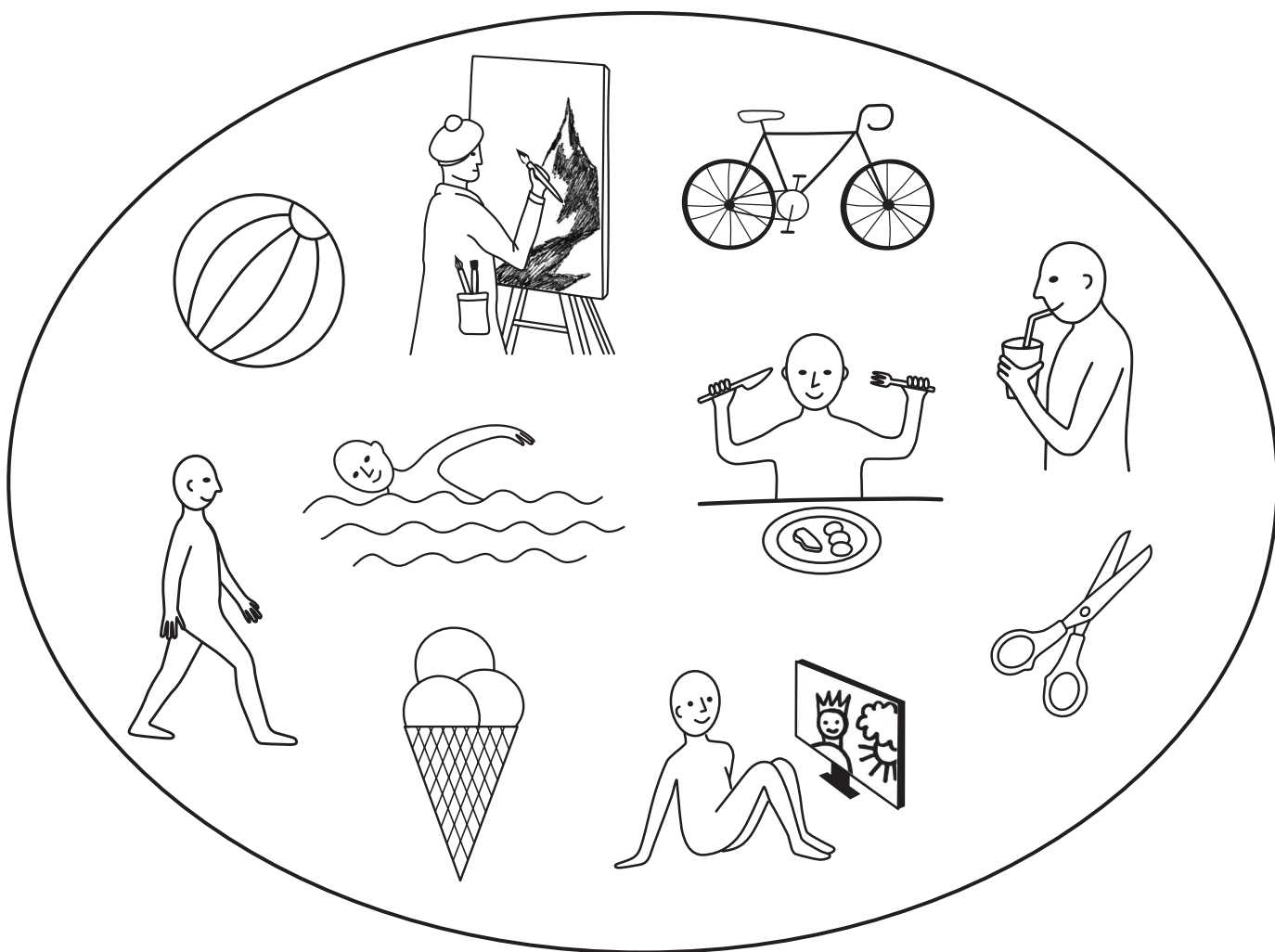
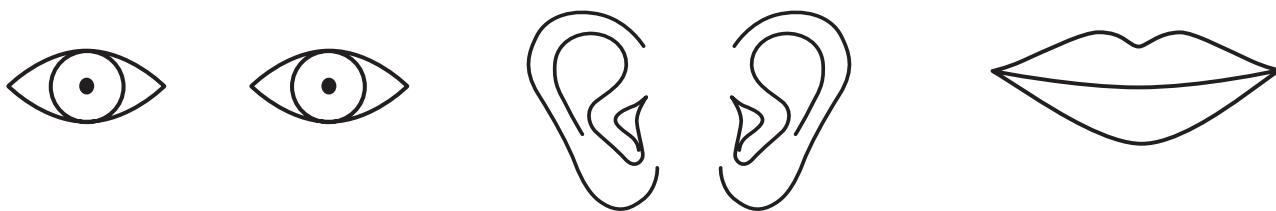
- Vybarvi obrázky.
- Co je to?
- Ukazuj na části svého těla, které učitel říká.
- Říkej názvy částí těla, na které učitel ukazuje.

Předváděj, že tě něco bolí. Ptej se a odpovídej.

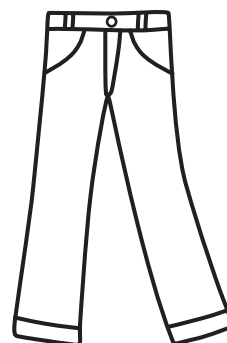
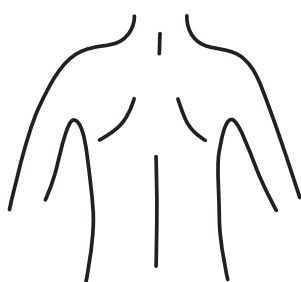
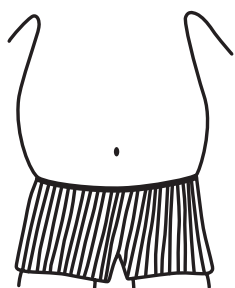
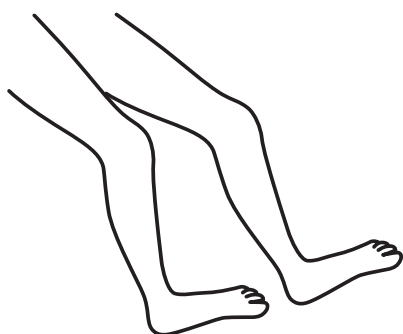
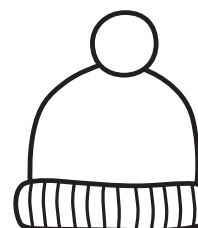
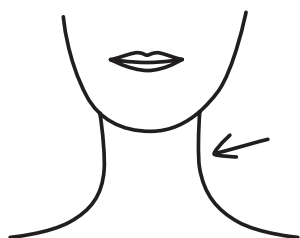
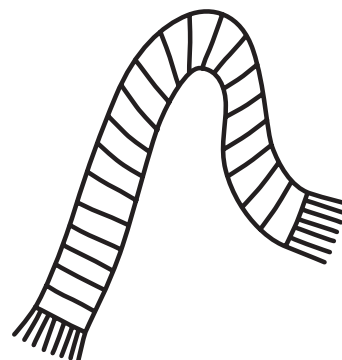
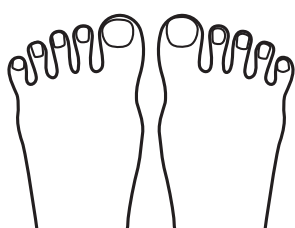
Co děláš očima? Co děláš ušima? Co děláš rukou?

Spoj části těla a obrázky uprostřed.

Co si oblékneš, když je ti zima na hlavu?

Spoj část těla a oblečení.

Dokresli druhou polovinu lidské postavy. Co musíš dokreslit? Popiš hotový obrázek.

Předváděj, že jsi: naštvaný/á, smutný/á, milý/á, unavený/á, veselý/á, hodný/á, zlobivý/á...
Jaký je ten kluk? Dokresli výraz obličeje: veselý, smutný.

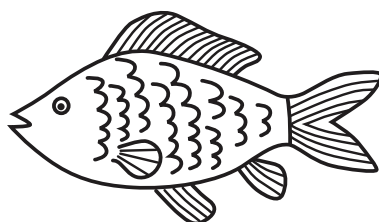
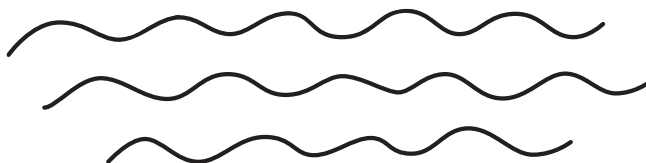
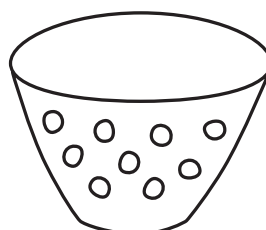
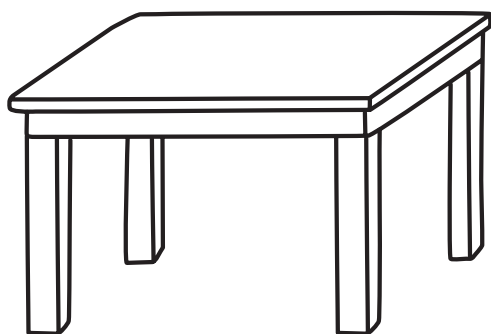
Jak vypadá? Jaký je ten kluk? Jaká je ta holka?

Dokresli k hlavám těla: Ten kluk je hubený. Ta holka je malá. Ten kluk je tlustý. Ta holka je velká.

9 DŮM

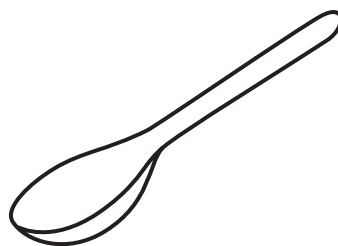
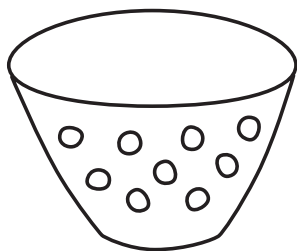
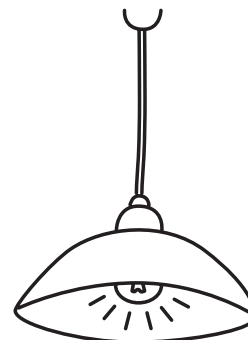
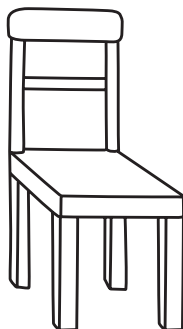
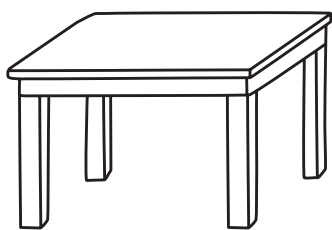
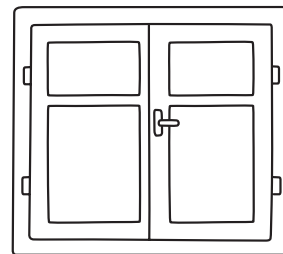
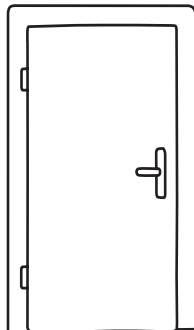
Byl jednou jeden domeček,
v tom domečku stoleček,
na stolečku mistička,
v té mističce vodička,
v té vodičce rybička.

Nauč se básničku. Recitaci doprovázej pohybem.

Co je to?

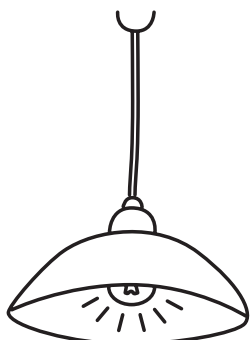
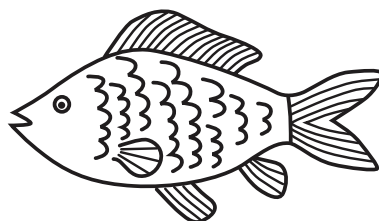
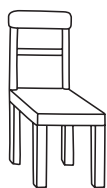
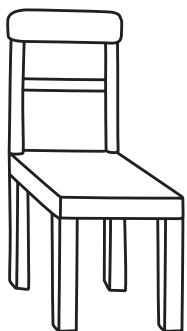
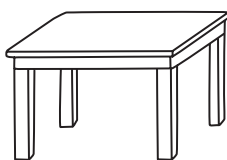
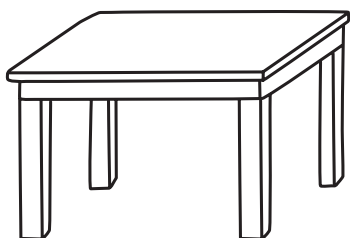
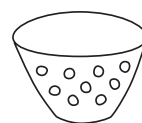
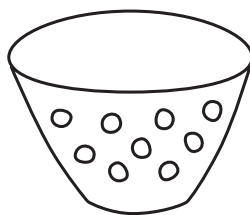
dům, dveře, okno, stůl, židle, lampa, miska, lžíce, talíř

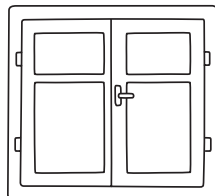
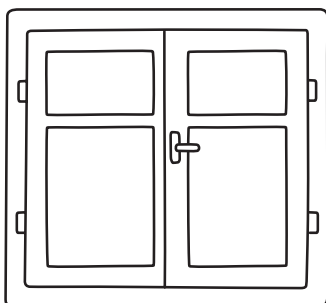
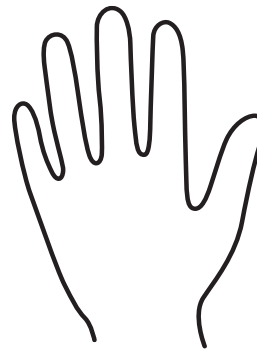
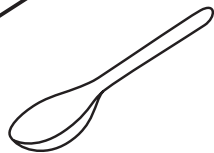
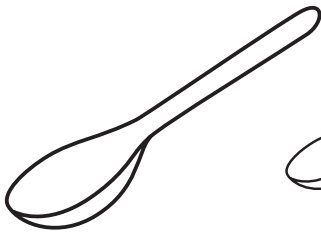
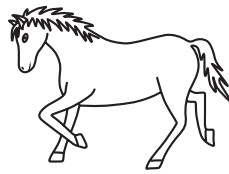
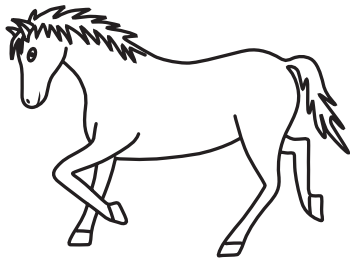
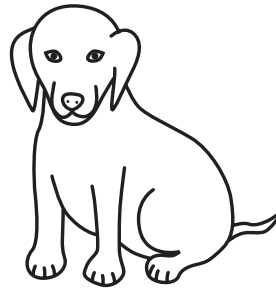
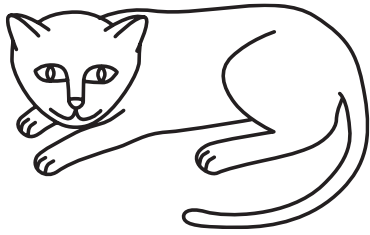

- Vybarvi obrázky.
- Co je to? Jakou to má barvu?
- Co je ve třídě?

Co je to?

To je dům. To je domeček. Dům je velký. Domeček je malý.

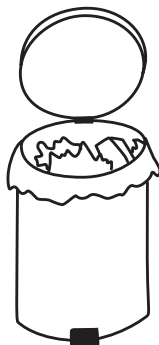
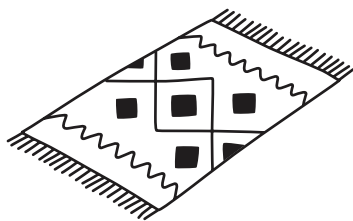
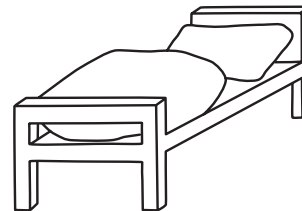
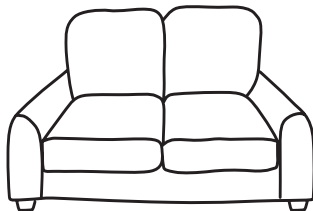
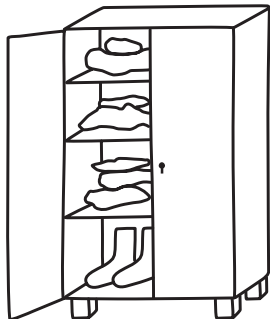

stůl – stoleček, miska – mistička, talíř – talířek, židle – židlička, ryba – rybička, lampa – lampička,
kočka – kočička, pes – pejsek, kůň – koníček, auto – autíčko, ruka – ručička, lžice – lžička, okno – okénko
Dělej další vhodné zpodobněliny.

Co je to?

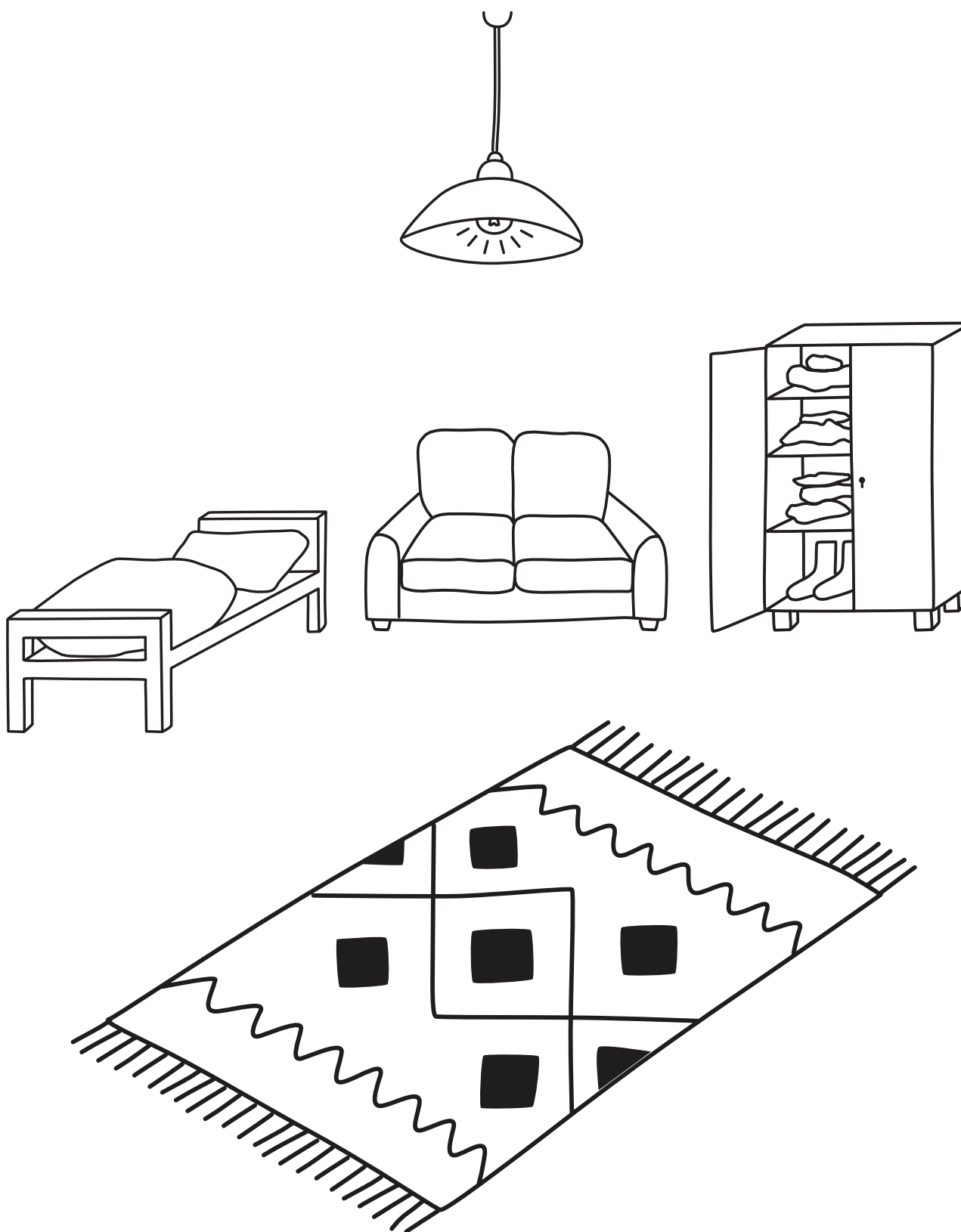
skříň, gauč, postel, koberec, koš, záchod, vidlička, nůž, hrneček

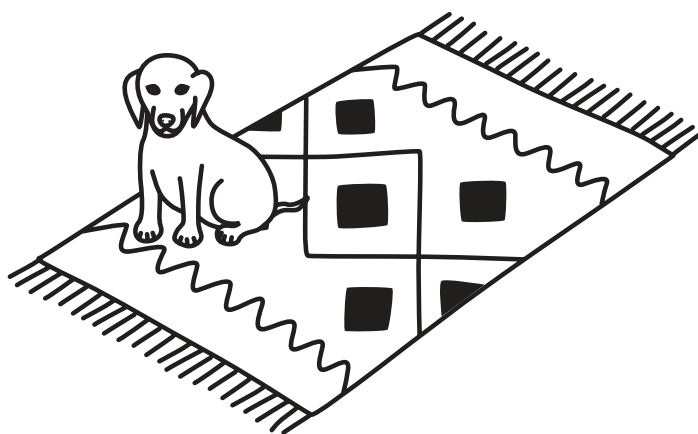
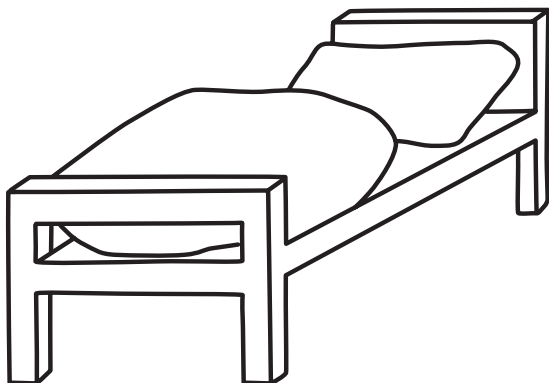
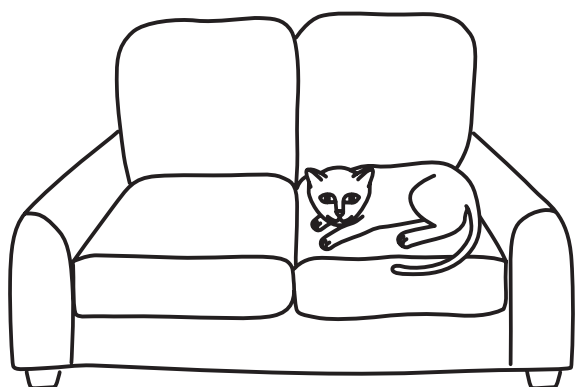
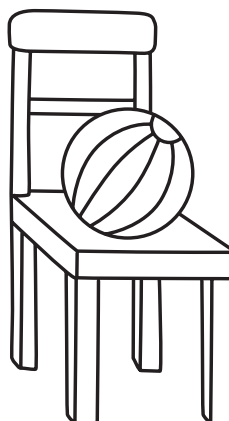
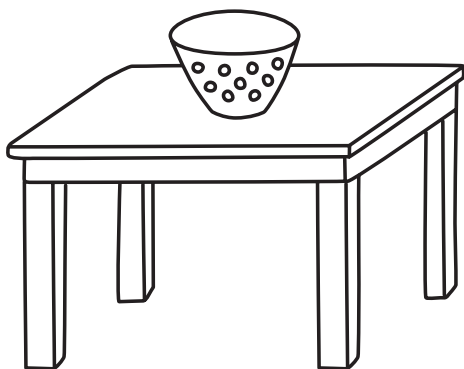

- Vybarvi obrázky.
- Co je to? Jakou to má barvu?
- Kde je to? Ukazuj na předměty v místnosti.

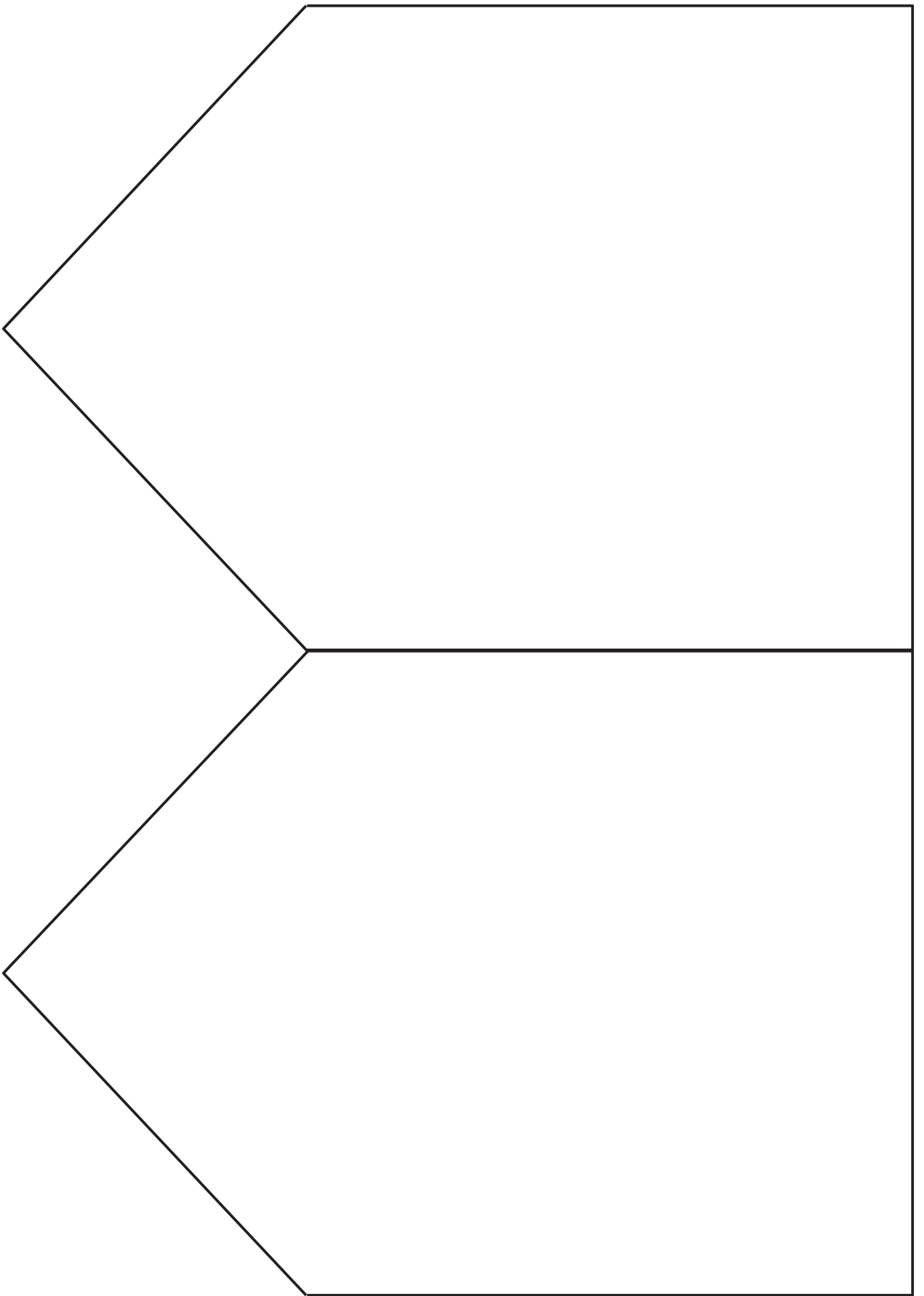
Kde? Kde je postel? Kde je lampa?

Odpovídej: nalevo, napravo, nahoře, dole, uprostřed.

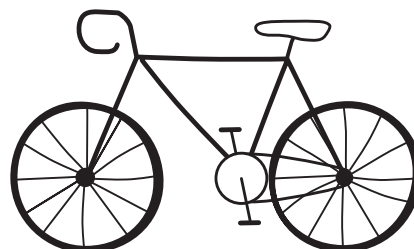
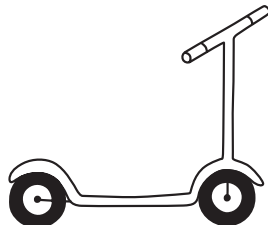
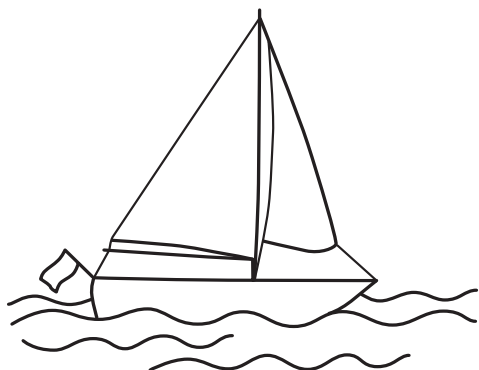
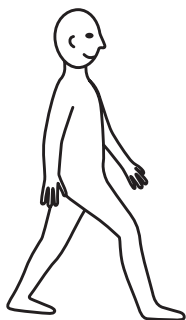
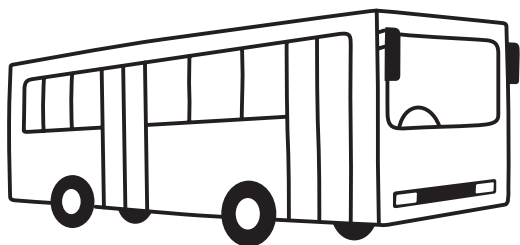
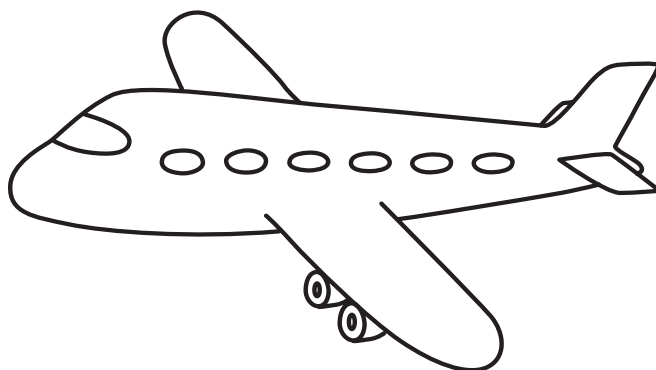
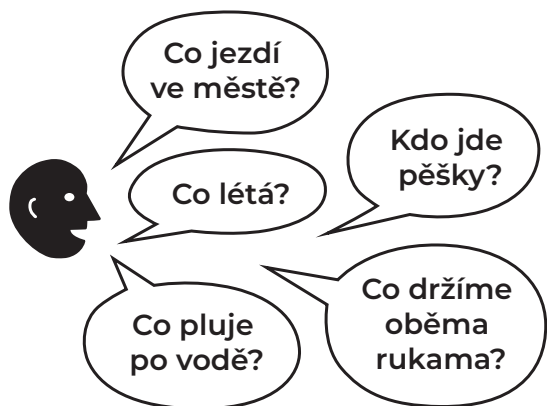

- Co je na stole? Co je ve skříní? Co je na gauči? Co je na židli? Co je na posteli? Co je na koberci?
- Kde je miska? Kde jsou boty? Kde je kočka? Kde je míč? Kde jsou peřina a polštář? Kde sedí pes?
- Vzpomeň si na básničku *Byl jednou jeden domeček*. Co je v domečku? Kde je mistička? Co je ve vodě? Kde je rybička? Co je v misce?
- Vystříhni domeček na následující straně a přelož ho napůl. Zepředu dokresli okna a dveře. Dvnitř nakresli nábytek. Co je v domečku? Kde? Popiš svůj domeček.

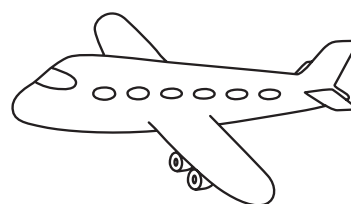
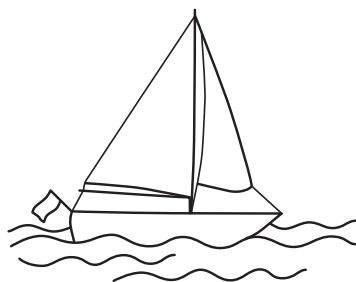
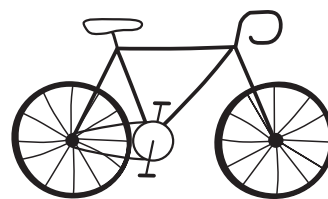
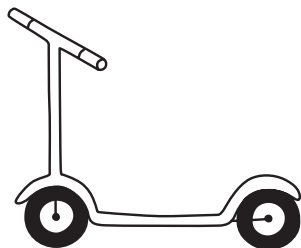
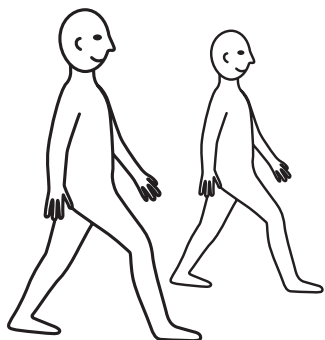
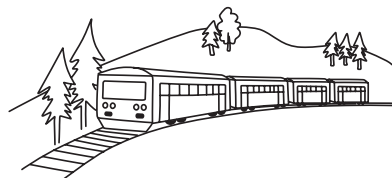
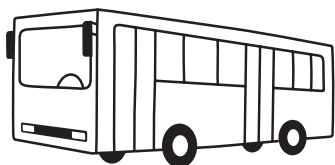

10 MĚSTO

Co je to?

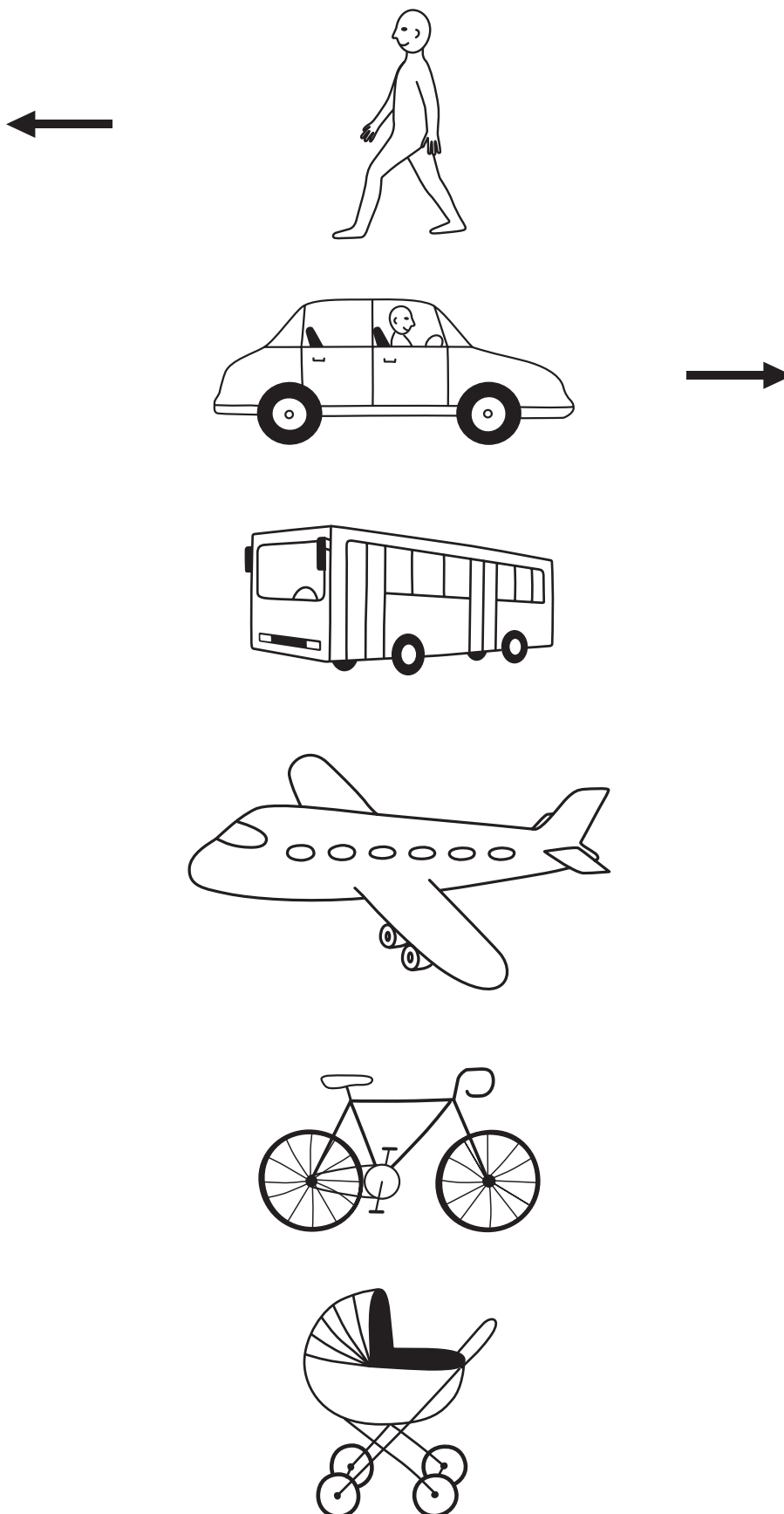
auto, autobus, vlak, lidi / lidé, koloběžka, kolo, kočárek, loď, letadlo

- Vybarvi obrázky.
- Co je to? Jakou to má barvu?
- Předváděj: Jedeme autem. Jedeme autobusem. Jedeme vlakem. Jdeme pěšky. Jedeme na koloběžce. Jedeme na kole. Vezeme kočárek. Plujeme na lodi. Letíme letadlem.
- Říkej pokyny místo učitele. Ostatní děti předvádějí, co říkáš.
- Jak jedeme? Říkej podle obrázků, jak jedeme, jdeme, letíme, plujeme nebo co vezeme.

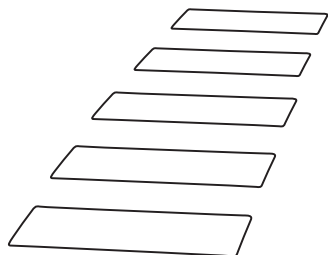
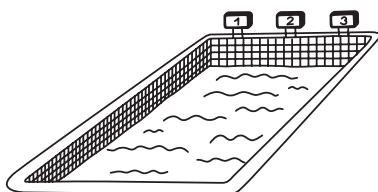
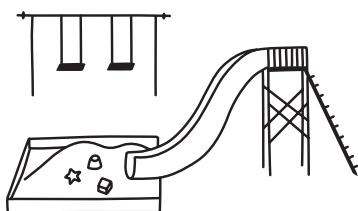
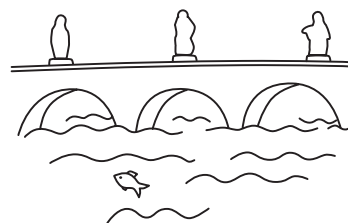
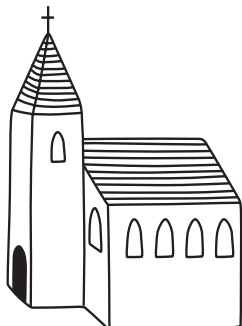
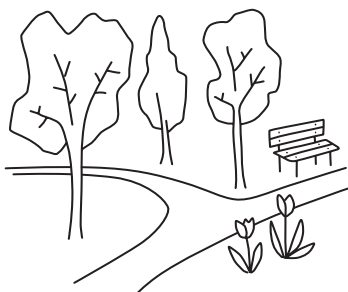
Kam? Kam jde ten člověk? Kam jede ten pán autem?

Odpovídej: doleva, doprava.

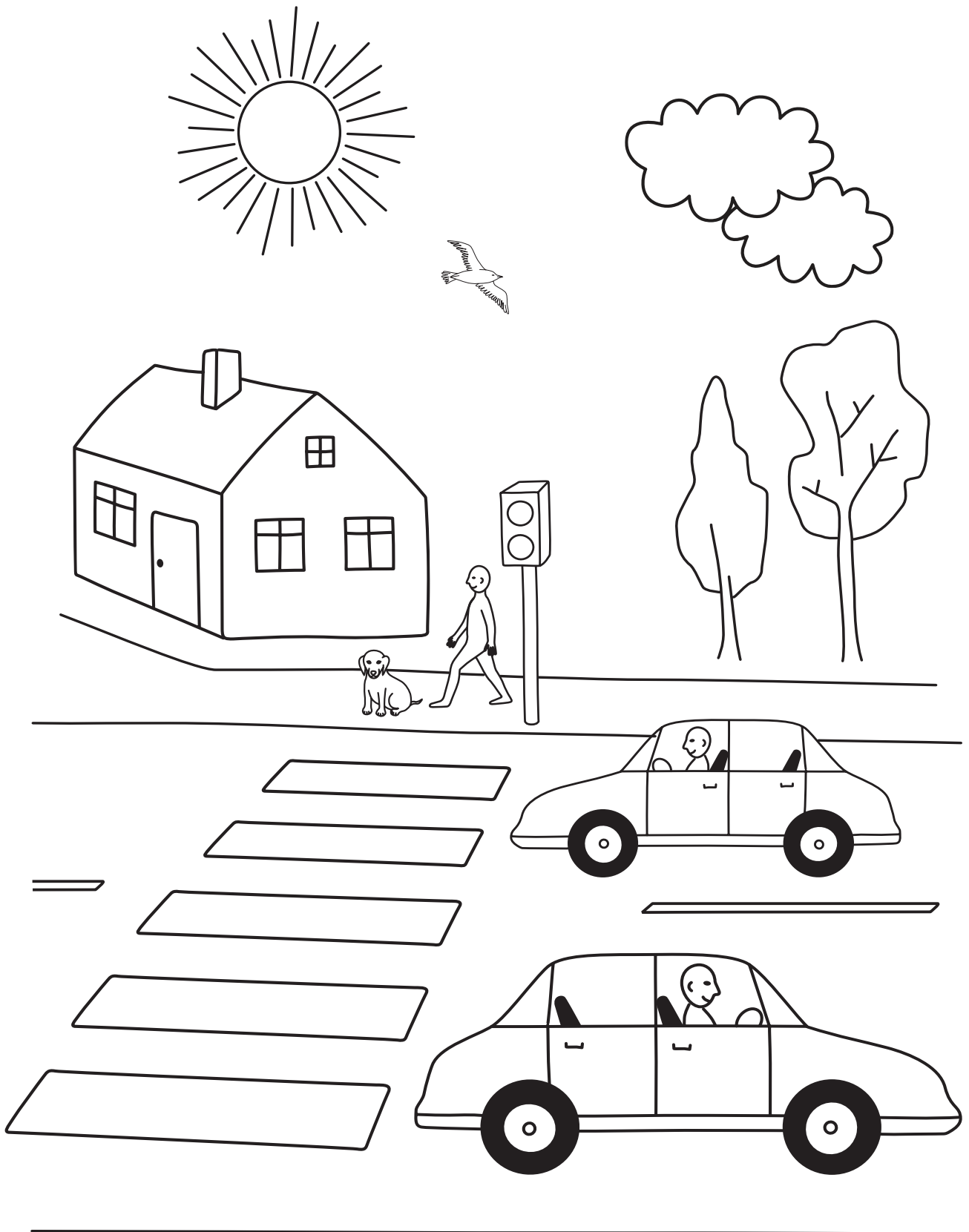

Co je to?

park, kostel, most, hřiště, bazén, cukrárna, přechod, semafor, obchod

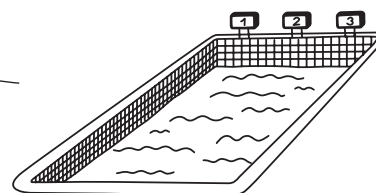
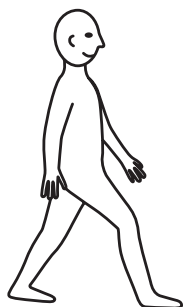
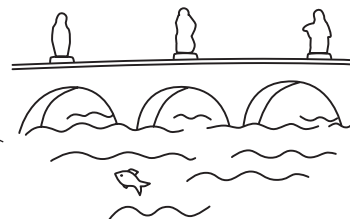
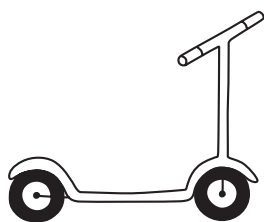
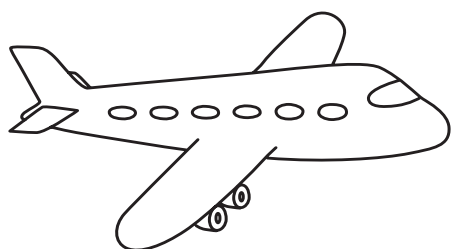
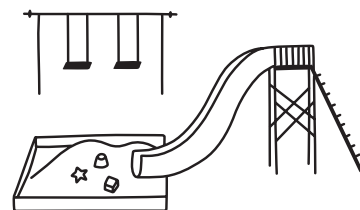
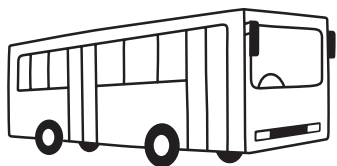

- Vybarvi obrázky.
- Co je to? Jakou to má barvu?
- Kde si hrajeme? Kde nakupujeme? Kde přecházíme silnici? Kde plaveme? Kde jíme zmrzlinu? Kde se modlíme? Kde jsou stromy? Kde přecházíme přes řeku?
- Jaké barvy má semafor? Co znamená červená barva? Co znamená zelená? Co znamená oranžová?
- Kam se díváme, než začneme přecházet silnici?
- Vybarvi obrázek na další straně. Co je na obrázku? Kam jedou auta? Jaká barva svítí na semaforu? Co dělá člověk? Co dělá pes? Co dělá pták? Jaké je počasí? Co je nalevo? Kde jsou stromy? Kde je slunce?

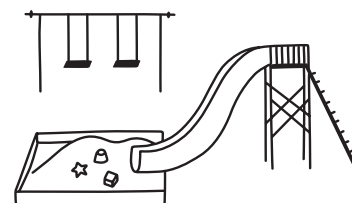
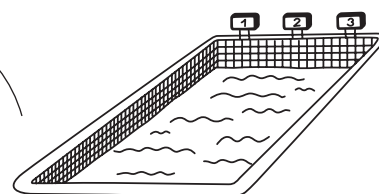
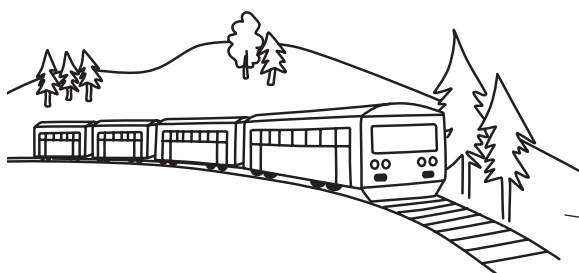
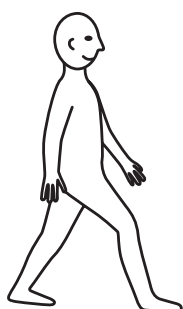
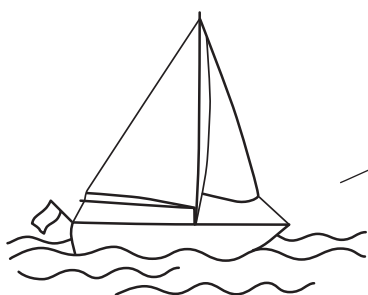
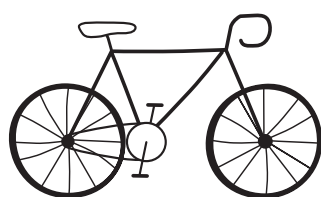
Kam?

Kam jedeš autobusem? Kam letíš letadlem? Kam jedeš na koloběžce? Kam vezeš kočárek? Kam jdeš pěšky?

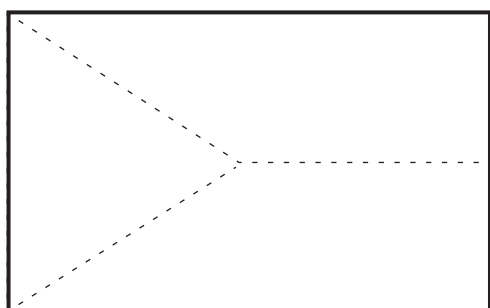
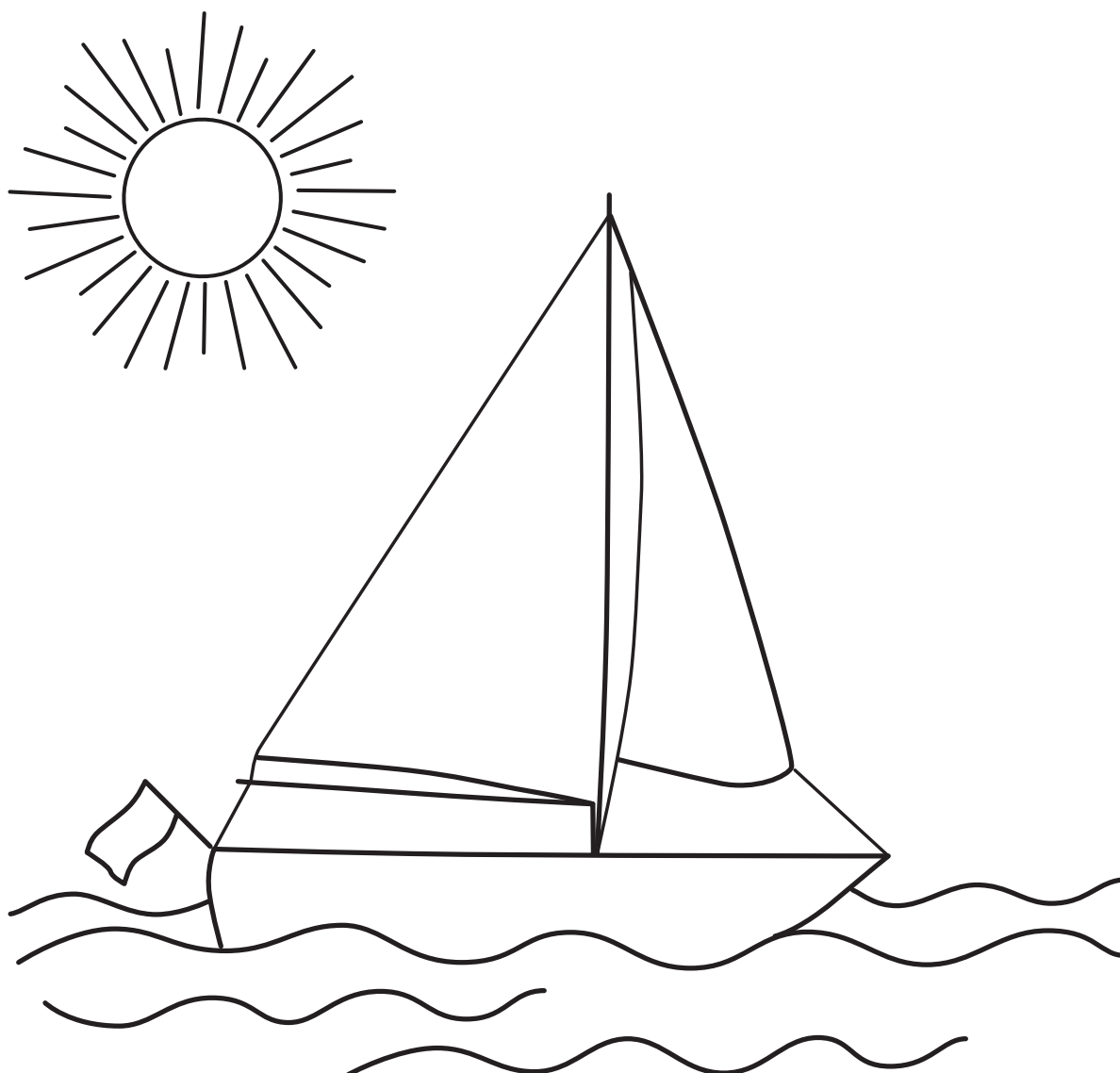

Jak?

Jak jedeš do kostela, do bazénu, na hřiště, do cukrárny, do obchodu?

Odkud je ta loď? Jakou má vlajku?

- Jaké barvy má česká vlajka? Vybarvi českou vlajku.
- Jaké barvy má tvoje vlajka? Nakresli ji do obdélníku (podle předlohy).
- Vybarvi loď a nakresli vlajku země, odkud je.

Pro učitele

Jak pracovat s *Nečtu, nepíšu, učím se česky*

- 1) Pracovní sešit buď můžete vytisknout a svázat dětem celý, nebo můžete tisknout jen jednotlivé listy a dávat je dětem postupně. Tisk celého sešitu má výhodu kompaktnosti, ucelenosti, v listech nevznikne chaos, zároveň se ale musíme spoléhat na to, že si děti sešit příště přinesou. Pokud si děti budou nechávat sešit ve škole, připravíme rodiče o možnost nahlédnout do něj, a získat tak zpětnou vazbu o průběhu kurzu. Je na Vás, pro kterou z možností se rozhodnete.
- 2) Sešit funguje především jako omalovánky. Po výukové fázi, kdy si děti osvojují slovní zásobu pasivně i aktivně, následuje zklidňující fáze, kdy si děti vybarvují pracovní list nebo v něm plní jiné úkoly. Po vybarvení obrázků o nich jednotlivě opět mluví: říkají, co to je, jakou to má barvu, případně fixují jiné vazby.
- 3) Sešit je vystaven tak, aby se v něm orientoval i rodič. Pokud tedy dítě přinese pracovní list či sešit domů, může rodič podle vybarvených stránek zjistit, co se dítě učilo a (pokud umí číst českou abecedu) může si s dítětem zopakovat slovíčka, fráze, nebo se je naopak od dítěte naučit.
- 4) Každá kapitola obsahuje slovní zásobu formou obrázků ve čtvercích. Tyto čtverce mají trojí možnou funkci:
 - 1) děti si obrázky vybarví a soustředí se tak na „slova“, která se v lekci učí,
 - 2) seznam slovní zásoby nad obrázky může být užitečný rodiči, který neumí česky,
 - 3) stranu lze okopírovat a rozstříhat na jednotlivé čtverce, které využije učitel pro různé aktivity ve výuce. Možnosti práce s obrázkovými kartičkami najdete podrobně v podkapitole Práce s obrázky. Aktivity s kartičkami tvoří pilíř kurzu a jsou součástí každé lekce – které z aktivit si pro danou lekci vyberete, je na Vás. V každé skupině se může osvědčit něco jiného.
- 5) Pokud je to možné, obstarajte si pro výuku i reálné předměty nebo využijte hračky, pokud se hodí k tématu. Zapojte do výuky co nejvíce reálné prostředí třídy, vybavení, výhled z okna, obrázky na stěnách atp. Některé aktivity s reálnými předměty jsou popsány v tipech na aktivity k jednotlivým tématům.
- 6) U několika témat jsou básničky a písničky. Cílem kurzu je, aby se dítě naučilo dvě básničky (*Malíř, Byl jednou jeden domeček* – zkrácená verze) a dvě písničky (*Prší, prší, jen se leje a Hlava, ramena, kolena, palce*). Básničky a písničky v průběhu kurzu opakujeme, přednes doplňujeme pohybem vztahujícím se k obsahu. Jiná forma aktivity je pro děti zpestřením a zároveň si zábavnou formou fixují některé jazykové struktury. Další jejich smysl je sociokulturní a týká se i zvýšení sebevědomí v rámci českého kolektivu – dítě bude moci pozitivně reagovat na požadavek: „Umíš nějakou básničku? Znáš nějakou českou písničku?“
- 7) Ke každému tématu jsou navrženy pohybové aktivity a hry v prostoru, které najdete v popisu aktivit k jednotlivým tématům. Cílem motorických aktivit a her je aktivizovat dětskou pozornost a dalším způsobem fixovat fráze či slovní zásobu.
- 8) U každého tématu najdete také tipy na výtvarné aktivity, které se vztahují k obsahu lekce. Určitě ale vymyslíte další, nebo se můžete inspirovat na internetu. Cílem výtvarných aktivit je opakování instrukcí: vezmi, vystřihni, nalep, nakresli, vybarvi; opakování barev; opakování školních pomůcek: lepidlo, tužka, nůžky, guma, pastelky, fixy. Samotný výrobek by pak měl sloužit k mluvení o něm a k upevnění slovní zásoby nebo frází z lekce (mluvení o tom, co dítěti chutná podle obrázku či koláže; popis domečku z papíru; nebo jen bezpečné zapamatování jednoho jediného, avšak užitečného slova, např. pes, deštník, lod).

Struktura lekce

Každá lekce by měla mít přibližně stejnou strukturu, na kterou si děti zvyknou a budou se v ní cítit bezpečně. Struktura může být jakákoliv a bude se také odvíjet od délky Vašich lekcí. Já jsem ve svých devadesátiminutových lekcích dodržovala přibližně tuto posloupnost:

5 min: Kroužek na zemi – představování (nejprve reakce na otázku učitele, postupně otázky mezi dětmi navzájem).

5 min: Kroužek na zemi – opakování slovní zásoby z minulých lekcí (počítání, barvy, ukazování kartiček nebo použití reálných předmětů či obrázků z jiných knih.)

10 min: Nové téma – střídání aktivit: motorická aktivita / aktivita s reálnými předměty / aktivita s kartičkami / hra v prostoru / pantomima (2 až 3 vhodné aktivity k tématu)

15 min: Vybarvování pracovního listu (zklidnění) a komunikace s jednotlivými dětmi: To je hezké. Růžový autobus? To je dobrý nápad! Potřebuješ ořezat pastelku? Vybarví ještě tohle. Už to máš hotové? / Paní učitelko, můžu si půjčit žlutou pastelku? Můžu si půjčit ořezávatko? Mám hotovo. Můžu se napít? Paní učitelko, můžu jít na záchod? (Vedeme děti k tomu, aby používaly správné jazykové struktury a uměly vyjádřit, co potřebují.)

5-10 min: Děti přijdou s vybarveným pracovním listem a zopakují s každým zvlášť slovní zásobu. S pokročilejší otázkou: „Co je to?“ Úplného začátečníka „zkouším“ z pasivního porozumění: „Ukaž nůžky, lepidlo, ořezávatko...“ a přimějí ho slovo zopakovat.

10-15 min: Pauza (záchod, pití, volná zábava)

5 min: Motivace a vysvětlení výtvarné aktivity

25 min: Tvoření výrobku, během něhož učitel opakuje jednoduchou formou instrukce a naznačuje, co děti mají dělat. O výrobku děti následně mluví.

5 min: Zopakování látky nebo zpěv písničky, opakování básniček, aktivita s výtvarnými výrobky atp.

Fáze osvojování nové slovní zásoby

1. Výklad a osvojování nové slovní zásoby

Učitel představí novou slovní zásobu (například formou kartiček s obrázkem) a ptá se: „Co je to?“ Děti, které slova již znají, řeknou, co je na obrázku, ostatní slovo opakuje. Výklad tedy neprovádí jen učitel, ale zapojuje do výkladu i děti.

2. Porozumění

Děti pasivně poznávají obrázky nebo reálné věci, rozumí otázce a odpoví ukázáním nebo gestem (např. věk na prstech ruky). První fází je úspěšné porozumění, které si ověříme ukázáním na obrázek nebo věc, označující slovo, které děti slyší. Pokud děti zvládnou i jen tuto fázi, je to úspěch!

3. Mluvení

Děti aktivně pojmenovávají obrázky nebo reálné věci, čísla nebo části těla, na které učitel ukazuje. Tvar slova nemusí být dokonalý. Děti správně reagují na otázky - odpovědi jsou většinou jednoslovné.

4. Mluvení ve větách či slovních spojeních

Naučenou slovní zásobu umí dítě použít v jednoduché větě: „To je židle. Mám rád hrušku. Chutná mi jahodová zmrzlina.“ Věty nacvičujeme opakováním, fixujeme správnou formu a slovosled. Věty doplňujeme pantomimou („Bolí mě břicho. Plavu.“), gestem („Mám se dobře.“), mimikou („Ten kluk je smutný.“) nebo reálnou vizuální asociací („Tužka je na stole.“). K nácvičení vět a slovních spojení také můžeme používat obrázky nebo jejich kombinace („Kde je lepidlo?“ – „Lepidlo je na stole.“).

Práce s obrázky

Každá kapitola obsahuje obrázky ve čtvercích, které slouží jednak jako obrázkový slovníček k vybarvení pro děti, a jednak jsou určené k rozstříhání na kartičky k práci v hodině. Pro každou lekci si vyberte ty aktivity, které se hodí vzhledem k tomu, v jaké fázi osvojování slovní zásoby se nacházíte (viz předchozí podkapitola) a také vzhledem k tomu, co konkrétní skupinu baví, u čeho spatřujete největší efekt a také co baví Vás samotné. Aktivity s obrázky lze v některých případech nahradit reálnými předměty (chňapačku nebo klobouk lze hrát s reálnými školními pomůckami, ukazovačku s reálnými částmi těla, běhačku s reálným nábytkem).

Zde jsou možnosti práce s obrázky s předškolními a raně školními dětmi:

- 1) Výklad za pomoci dětí, které už slova znají: Učitel obrací kartičky postupně a ptá se: „Co je to?“ Všechny děti pak opakují, děti se společně seznamují s novou slovní zásobou, nikdo nemusí mluvit sám před ostatními.
- 2) Ukazovačka: Vytvoříme tolik sad obrázků, kolik máme dětí ve skupině (doporučuji nakopírovat na různobarevné papíry, jednak Vám to ulehčí třídění, a jednak bude každé dítě pracovat s obrázky jiné barvy, a tak nevznikne chaos). Každé dítě si dá 9 obrázků před sebe a učitel říká slova z obrázků. Děti musí vybrat správný obrázek a ukázat jej učiteli. Výhodou je, že se zapojí úplně všechny děti! Pokud dítě slovo nezná, podívá se vedle a „opíše to od souseda“, což splní záměr. Děti se snaží najít obrázek co nejrychleji - soutěží mezi sebou, ale přitom nikdo neprohrává, protože nikdo nehodnotí, kdo byl vlastně první a kdo poslední.
- 3) Chňapačka: Jedná se také o aktivitu na procvičení pasivního porozumění. Rozprostřeme kartičky všech barev uvnitř kroužku na koberec. Každé dítě má přidělenou svou barvu. Učitel řekne slovo a děti se snaží najít co nejrychleji obrázek své barvy. Aktivita se sice tváří soutěžně a děti se snaží být první, ale vyhrává v podstatě každý, protože každý nakonec najde obrázek své barvy. (Pokud bychom udělali aktivitu soutěžní – každý obrázek by byl jen 1x – vyhrávalo by nejspíše vždy jen jedno stejné dítě, kterému by šla hra nejlépe. Možnost je dát každý obrázek třikrát.)
- 4) Běhačka: Umístíme kartičky různě ve třídě. Učitel řekne slovo a děti běží k obrázku.
- 5) U aktivit 2-4 může slovo říkat místo učitele vždy jedno z dětí (cíl: děti aktivně mluví).
- 6) Klobouk/sáček: Losování obrázků v kroužku z neprůhledného sáčku, z klobouku nebo čepice. Každé dítě říká zvlášť, co je na obrázku, případně řekne o obrázku krátkou větu („Mám rád... / Nemám rád...“; „Bolí mě... / Nebolí mě...“; „Jedu autem / na koloběžce / vlakem...“). Při aktivitě s kloboukem/sáčkem se uplatní moment napětí a překvapení. Výukovým cílem je, že dítě mluví samostatně před ostatními (a učitel zjistí, kdo jak slovní zásobu aktivně ovládá).
- 7) Hra na paměť: Na stůl nebo koberec dáme devět obrázků, děti si sednou kolem a snaží se je všechny zapamatovat. Potom jde jedno dítě za dveře. Jiné dítě jeden obrázek schová. Ten, který byl za dveřmi, se snaží vzpomenout, který obrázek chybí. Role se střídají.
- 8) Pexeso: Potřebujeme 2 x 9 obrázků otočených obrázkem dolů. Každé dítě otočí dva obrázky a musí říct, co je na obrázcích. Případně říká celou větu (viz aktivita klobouk/sáček). Cílem je najít dva stejné obrázky. Vyhrává ten, kdo najde nejvíce dvojic.
- 9) Použití obrázků k nácvičení celých vět nebo slovních spojení, které jsou výukovým cílem dané lekce (např. Pomůcky: „Můžu si půjčit...?“; Lidské tělo: „Bolí mě...“; Město: „Jedu na koloběžce do parku.“) K pasivnímu nácvičení celých vět můžeme využít i aktivity 2-4 (místo slov říká učitel celé věty).

Aktivity s obrázky jsou zachyceny ve videích, které jsme v CIC, o. p. s. vytvořili v roce 2017. Některé hry a aktivity jsou však vhodné až pro starší děti, které už umí číst (spojování obrázku a slova). U předškolních dětí se velmi osvědčila ukazovačka, ta je názorně vysvětlena v tomto videu: <http://www.kurzycestinyprocizince.cz/cs/151-skolni-jidelna.html>

Základní principy výuky češtiny pro děti s odlišným mateřským jazykem v předškolním věku

- Vzhledem ke krátké době soustředění předškolních dětí, střídáme různé typy aktivit: mluvení v kroužku na koberci, míček, práce s obrázky, kreslení u stolu, pohyb po třídě, zpěv, recitace, tvoření nějakého výrobku (stříhání, lepení, kreslení).
- Mluvíme jednoduše, dáváme si pozor na zadávání instrukcí ve stejné podobě: vystřihni, nalep, vybarvi... pojdte si sednout na koberec... ukaž atd. Instrukce doplňujeme výrazným gestem – naznačením, co po dětech chceme.
- Respektujeme mateřské jazyky dětí, neboť jsou součástí jejich identity. Nezakazujeme jim mluvit jejich mateřštinou, aby neměly pocit, že jejich jazyk je nějak „špatný“. Můžeme i projevit zájem o jazyky dětí tím, že se v nich něco naučíme, například pozdravit nebo poděkovat.
- Zvýšenou péči věnujeme dětem, které umí zatím velmi málo česky. Hodně je chválíme, aby překonaly ostych. Pomáháme jim a poskytujeme jim prostor projevit se. Pozor, aby se hodina nevyvíjela v tempu více pokročilých dětí!
- Dětem vyhovuje obdobná struktura lekce, zároveň však potřebují zažívat něco nového. Zaujme je scénka s maňáskem nebo pytel, ve kterém je něco neznámého, nebo nová hra. Motivuje je také vytvořit si nějaký výrobek, který si budou moci odnést domů (viz výtvarné aktivity).

Gramatika pro předškoláky

Z hlediska češtiny jako cizího/druhého jazyka je v sešitě *Nečtu, nepíšu, učím se česky* zastoupeno velké množství gramatiky: 1. a 2. pád plurálu (2 kočky, 5 koček), 4. pád singuláru (Nemám tužku.), 6. pád singuláru (v domečku, na stolečku), 2. pád singuláru (do parku), 4. pád singuláru po předložce „na“ ve významu směru (na hřiště, na most), 7. pád singuláru (jedu autem). Rozlišujeme také rod: rád / ráda, malý / malá, maloval / malovala. Děti se také učí tvořit deminutiva a časují slovesa (i když ne ve všech osobách) v přítomném, minulém a budoucím čase.

Takové množství gramatiky by pro dospělého znamenalo kategorizování slov, učení se pravidlům, analyzování jazykových situací a memorování množství koncovek. Předškolní děti se ale druhý jazyk učí zčásti odposlechem, tedy tak, jak jsme se učili česky my, pro koho je čeština mateřským jazykem, a zčásti cílenou výukou. Nejvíce se mi při výuce češtiny jako druhého jazyka pro předškoláky osvědčila segmentace jazyka na jednotlivé tematické okruhy, zúžení slovní zásoby a opakování slov v různých kontextech a při různých aktivitách. Tím, že se omezí slovní zásoba nějakým tématem a určí se komunikační cíl, automaticky se omezí i gramatické struktury, které se v rámci tématu používají. Výukový efekt je rychlejší přes opakování a fixaci správných tvarů, než přes pravidla, která jsou pro děti příliš abstraktní a nevládají se na ně ani soustředit. Velkou službu poskytují také básničky; říkanka *Byl jednou jeden domeček, v tom domečku stoleček...* je v podstatě „gramatickou tabulkou“ 6. pádu, díky které pak děti mohou tvořit analogické formy slov. Básnička *Malíř* je zas ideální na fixaci akuzativu.

Důležité je podporovat děti, aby se pouštěly i do jazykových struktur, které nemohou formálně zvládnout dokonale, neboť jde hlavně o to, aby bylo sdělení srozumitelné. Je logické, že když se dítě naučí číslovku „tři“ a slovo „kočka“, pojmenuje pak tři kočky na obrázku „tři kočka“. Pochválíme ho: „Ano, to jsou tři kočky.“ Dítě si koncovku zapamatuje a obrázek s pěti kočkami pojmenuje jako „pět kočky“. Opět pochválíme a zopakujeme formu správně. Vysvětlování genitivu od čísla pět nemá, myslím, moc smysl... Chce to trpělivost, ale postupně se tvary slov uvelebí ve správných formách. Koneckonců, i my jsme tímhle procesem museli projít.

Jazykový obsah jednotlivých kapitol

KAPITOLA	SLOVNÍ ZÁSoba	FRÁZE
1 Já, čísla, barvy	<p>jedna, dva/dvě, tři, čtyři, pět, šest, sedm, osm, devět, deset</p> <p>bílá, černá, červená, fialová, hnědá, modrá, oranžová, růžová, zelená, žlutá</p> <p>čtverec, kruh, obdélník, trojúhelník</p>	<p>Jak se jmenuješ? Jmenuju se... Kolik je ti let? Je mi... Odkud jsi? Jsem z... Děkuju. Prosím. Dobrý den. Na shledanou. Jakou to má barvu? Kolik?</p>
2 Zvířata	<p>had, ježek, kočka, kůň, myš, medvěd, motýl, opice, pes, prase, pták, ryba, slon, tučňák, veverka, zajíc, žába, želva</p> <p>sedí, leží, běží/běhá, skáče, letí/létá, plave, jde/chodí</p>	<p>Co je to? Je to...? Ano. Ne. Co dělá...? Jakou má barvu? Jsi...? Ano, jsem. Ne, nejsem.</p>
3 Školní pomůcky	<p>batoh, fixa, guma, lepidlo, nůžky, ořezávátko, pastelky, štětec, tužka</p> <p>Instrukce v různých formách</p>	<p>Máš...? Co máš? Mám... Já mám... Nemám... Já nemám... Co má (Honza)? Paní učitelko, můžu si půjčit...? Co děláme (tužkou)?</p> <p>básnička: <i>Malíř</i></p>
4 Počasí	<p>Svítí slunce / sluníčko. Prší. Fouká vítr. Je bouřka. Je zima. Je chladno. Je teplo. Je horko. Padá sníh. / Sněží. Je duha. Je zataženo.</p> <p>jaro, léto, podzim, zima</p>	<p>Jaké je (dneska) počasí? Jaké je počasí na jaře? Jaké je počasí v létě? Jaké je počasí na podzim? Jaké je počasí v zimě?</p> <p>pisnička: <i>Prší, prší, jen se leje</i></p>
5 Oblečení	<p>bačkory / přezůvky, boty, bunda, čepice, deštník, kalhoty, kraťasy, mikina, plavky, ponožky, punčocháče, sukně, svetr, šála, šaty, tepláky, tílko, tričko</p>	<p>Vezmi si (bundu). Oblékni si (bundu). Sundej si (bundu). Svlékni si (bundu). Co máš dneska na sobě? Jakou to má barvu? Kdo má na sobě (oranžový svetr)?</p>

KAPITOLA	SLOVNÍ ZÁSoba	FRÁZE
6 Jídlo	brambory, citrón čaj, čokoláda, chleba, jablko, jahoda, koláč, knedlíky, limonáda, maso, okurka, pití, pomeranč, rajče, rohlík, rýže, salám, sýr, voda banánová, citrónová, čokoládová, jahodová, melounová, pomerančová	Máš rád...? Máš ráda...? Co máš rád? Co máš ráda? Mám rád/ráda... Nemám rád/ráda... Chutná ti...? Chutná mi... / Nechutná mi... Co jsi měl/a dneska k obědu?
7 Činnosti	hraju si, maluju, jdu, jedu, piju, jím, spím, dívám se, plavu budu si hrát, malovat, pít, jíst, spát, dívat se, plavat, půjdu, pojedu hrál/a jsem si, maloval/a jsem, šel/šla jsem, jel/a jsem, pil/a jsem, jedl/a jsem, spal/a jsem, díval/a jsem se, plaval/a jsem	Co děláš? Co rád/a děláš? Rád/a...(dělám). Co budeš dělat? Co jsi dělal/a (včera)?
8 Lidské tělo	brada, břicho, čelo, hlava, jazyk, koleno/kolena, krk, loket, noha/ nohy, nos, obočí, oko/oči, palce, pusa, rameno/ramena, ruka/ruce, tvář, ucho/uši, vlasy, záda, zadek, zub/zuby, adjektiva v mužském a ženském rodě: malý, velký, tlustý, hubený, veselý, smutný	Co tě bolí? Bolí tě něco? Bolí tě (hlava)? Bolí mě... Jaký je? Jaká je? Jak vypadá?
9 Dům	dveře, dům, gauč, hrneček, koberec, koš, lampa, lžice, miska, nůž, okno, postel, skříň, stůl, talíř, vidlička, záchod, židle tady, tam, nalevo, napravo, nahoře, dole, uprostřed v, ve, na deminutiva	Co je to? Co je tady? Co je tam? Co je nalevo, napravo, nahoře, dole, uprostřed? Kde? Kde je (židle)? básnička: <i>Byl jednou jeden domeček</i>
10 Město	auto, autobus, kočárek, kolo, koloběžka, letadlo, loď, vlak, člověk / lidé / lidi bazén, cukrárna, hřiště, kostel, most, obchod, park, přechod, semafor doleva, doprava, rovně do, na	Jedu / jedeme autem, autobusem, vlakem, na kole, na koloběžce. Letím / letíme letadlem. Pluju / plujeme na lodi. Jdu / jdeme pěšky. Vezu / vezeme kočárek. Kam? Kam jdeš / jedeš?

1 Já, čísla, barvy

Cíl

Dítě umí pozdravit a odpovědět na otázku, jak se má. Umí se představit, říct, kolik je mu let, a odkud je. Umí poděkovat. Dítě pozná a pojmenuje barvy. Dítě umí počítat do 10. Starší předškolní dítě pozná čísla do 9.

Warm-up

Nejdříve se představí učitel, potom se představí maňásek nebo nějaká hračka či více hraček (panenka, medvídek atp.) Děti tak získávají čas odpozorovat, co se po nich bude chtít.

Motorické aktivity a hry v prostoru

- Podáváme si v kruhu míč (nebo jiný předmět) a říkáme: „Děkuju.“ – „Prosím.“
- Maňásek se ptá dětí na otázky: „Jak se jmenuješ? Kolik je ti let?“ atd.
- Míček: Děti se ptají sebe navzájem: „Jak se jmenuješ? Kolik je ti let? Jak se máš? Odkud jsi?“
- Hra *Pan čáp ztratil čepičku, měla barvu barvičku*: Děti běhají po třídě a hledají předmět té barvy, kterou učitel řekl. Role se mohou vystřídat – dítě říká básničku a barvu místo učitele. (Také je možné říkanku vynechat a říkat jen samotné barvy.)
- „Přineste mi něco... červeného!“ Děti musí každý přinést věc takové barvy. Potom věci společně pojmenujeme: „Červené autíčko, červená pastelka, červený míč...“
- Molekuly: Učitel řekne číslo a děti musí udělat skupinky, ve kterých je jich zadaný počet.

Výtvarné aktivity

- Učitel okopíruje siluetu portrétu na str. 7 na tvrdší papíry. Děti si siluetu vystříhnou a dokreslí svůj autoportrét. Učitel jim pomůže napsat na tričko jejich jména. Potom děti dolepí vlasy z vlny nebo krepového papíru (připravíme odpovídající barvy). Na závěr o sobě děti mluví – představují se.
- Učitel připraví dětem základní geometrické tvary vystřižené z barevného papíru (čtverec, kruh, trojúhelník, obdélník) a děti z tvarů skládají libovolný obrázek, konkrétní či abstraktní. Výslednou kompozici potom nalepí na papír. Na závěr pojmenovávají jednotlivé geometrické tvary, ze kterých se obrázek skládá.

Tip

Představování je vhodné zařadit na začátek každé lekce, neboť je velmi důležité. V prvních lekcích je cílem, aby dítě rozumělo, na co se učitel ptá a dodalo správnou, třeba jen jednoslovnou odpověď. V dalších lekcích s dětmi trénujeme odpověď celou větou. Když tuhle fázi děti zvládají, ptají se na otázky sebe navzájem. Za 20 lekcí kurzu lze krásně nacvičit otázky i odpovědi.

2 Zvířata

Cíl

Dítě se naučí pojmenovat různá zvířata. Umí říct, jakou má zvíře barvu. Umí říct, co zvíře dělá (základní slovesa pohybu). Používá výrazy: Ano. Ne.

Warm-up

Učitel přinese obrázek s více zvířaty (např. *Můj první slovník českého jazyka*) a ptá se dětí, jaká zvířata znají.

Motorické aktivity a hry v prostoru

- Učitel se ptá: „Co dělá žába? Co dělá kočka?“ Předvádíme společně s dětmi pohyb a učitel to komentuje: „Žába skáče.“ Děti opakují: „Žába skáče.“
- Učitel se ptá: „Co děláš ty?“ Dítě samostatně předvádí pohyb. Učitel napovídá dítěti, aby odpovědělo: „Skáču (jako žaba).“ Učitel: „A co děláš ty?“ Další dítě předvádí pohyb a odpovídá: „Letím (jako pták).“
- Pantomima: Hádej, jaké je to zvíře!
Dítě si vylosuje kartičku tak, aby ostatní děti neviděly, jaký je na ní obrázek. Potom dítě předvádí zvíře, které si vylosovalo. Děti se ptají: „Slon? Medvěd?“ Předvádějící odpovídá: „Ne. / Ano.“
Nebo se děti mohou ptát a odpovídat tak, aby fixovaly i formy slovesa být: „Jsi slon? Jsi medvěd?“ – „Ne, nejsem. / Ano, jsem medvěd.“

Výtvarné aktivity

- Origami: Na webové stránce <http://origami.alyss.cz/> lze najít množství návodů (nejen) na skládačky zvířat z papíru. Doporučuji zvolit nějakou jednoduchou, i tak se tvorba neobejde bez asistence učitele. Dítě si pak skládačku vybarví, nakreslí oči, čumák, popř. dolepí nohy, ocas... Cílem je, aby si děti název zvířete zapamatovaly. Proto zvolíme takové zvíře, které chceme, aby se naučily.
- Masky zvířat na straně 25 a 27: Dítě si vybere, jestli chce dělat masku psa nebo kočky. Vystřihne šablonu, vybarví a učitel mu pomůže prošíhnout oči a případně podlepit masku tvrdším papírem. (Učitel může šablony rovnou vytisknout na tvrdší papíry.) Společně s dětmi připevníme na gumičku nebo na špejli. Dítě se pak představí jako zvíře.

Tip

Zajímavou sondou může být zjišťování „jak dělá“ tedy „jak mluví“ pes nebo kočka v různých zemích. Učitel děti naučí, že český pes „říká“: „Haf!“ a česká kočka: „Mňau!“ a potom se ptá, jak „mluví“ pes ve Vietnamu, na Ukrajině, v Rusku, v Indii, ve Venezuele... Děti tak získají hezkým způsobem představu o tom, že se v každé zemi mluví jinak a že je to tak v pořádku.

3 Školní pomůcky

Cíl

Dítě umí pojmenovat všechny pomůcky, které běžně používá. Umí říct, že něco má nebo nemá. Rozumí významu slovesa mít – v různých osobách a kontextech. Umí požádat učitele nebo spolužáka o půjčení nějakého předmětu. Dítě se naučí básničku *Malíř*.

Warm-up

Učitel se ptá dětí, co je ve třídě. Děti tak říkají různé věci, nejen psací a výtvarné potřeby.

Motorické aktivity a hry v prostoru

- Hra na paměť: Učitel dá na stůl různé školní pomůcky. Společně je s dětmi pojmenujeme. Potom jde jedno dítě za dveře. Jiné dítě vybere, který předmět ze stolu sundá a schová. Potom přijde dítě, které bylo za dveřmi, a hádá, který předmět chybí. Následně se role vystřídají.
- Učitel dá předmět do neprůhledného sáčku a potom jej dá jednomu dítěti. Dítě se na předmět podívá, ale ostatní děti ho nevidí. Děti se ptají: „Máš tužku? Máš ořezávatko? Máš lepidlo?“ A dítě odpovídá: „Ne. Ne. Ne, nemám. Ano, mám lepidlo.“
- Miniscénky: Každé dítě si vezme 3 různé pomůcky a dá si je před sebe. Potom se v kruhu postupně ptají soustěda: „Můžu si půjčit...?“ – „Ano, prosím.“ – „Děkuju.“
- Básničku *Malíř* doplňujeme pohybem rukou:
Vezmi žlutou tužku, – ruka jako drží tužku
namaluj mi hrušku – nakreslíme ve vzduchu velkou hrušku
a pod hrušku talíř. – z dlaní uděláme talíř
Sláva, ty jsi malíř! – ruce v pěst dáme nad hlavu, vyskočíme – jásáme

Výtvarné aktivity

- Batoh: Učitel předpřipraví jednotlivé díly na slepení papírového batůžku na záda. Děti si do něj mohou dát kartičky s obrázky a říkat, co mají v batohu.
- Stojánek na tužky z ruliček od toaletního papíru

Pozor!

Součástí kapitoly je tvoření větných konstrukcí se 4. pádem. Pravidla koncovek 4. pádu nevysvětlujeme, fixujeme opakováním ve větách, například formou výše popsaných her. Můžeme jen párkrát zopakovat a předvést s gesty: „To je tužka. Mám tužku. To je pastelka. Mám pastelku.“ Učitel pomáhá tvořit správné konstrukce s 1. nebo 4. pádem, opravuje děti, ale chválí i za použití správného slova ve špatném tvaru, neboť komunikační cíl je splněn i větami: „Nemám tužka. To je tužku.“

4 Počasí

Cíl

Dítě pojmenuje různé druhy počasí. Chápe, že počasí (a příroda) se v naší zemi mění v závislosti na ročním období. Vyjmenuje čtyři roční období. Dítě se naučí zpívat známou českou písničku *Prší, prší, jen se leje*. Přibližně porozumí textu písničky na základě obrázků.

Warm-up

Učitel se ptá: „Je vám teplo? Je vám zima?“ a předvádí pantomimou, co tím myslí.

Motorické aktivity a hry v prostoru

- Učitel říká: „Je zima.“ / „Je vedro.“ / „Je teplo.“ / „Je chladno.“ A děti na to reagují pantomimou. Bud' se klepou zimou, choulí. Nebo se ovívají, otírají pot z čela, svlékají mikiny.
- Učitel říká: „Prší.“ / „Svítlí sluníčko.“ Děti bud' zalezou pod stůl (pod střechem), nebo chodí po třídě a usmívají se.
- Zpíváme písničku *Prší, prší, jen se leje* a doprovázíme zpěv pohybem rukou a mimikou, znázorňujícími obsah.

Výtvarné aktivity

- Deštník: Děti vystříhnou a vybarví deštník na str. 41. Učitel může šablonu deštníku okopírovat pro každé dítě 2x, aby byl deštník oboustranný. Při slepování obou stran deštníku vložíme mezi papíry špejli tak, aby tvořila rukojeť deštníčku (lépe drží lepidlem Herkules). Nebo k jednostrannému deštníku připevníme „rukojeť“ z druhé strany izolepou. S deštníky nad hlavou zpívají děti písničku *Prší, prší, jen se leje*.
- Kalendář čtyř ročních období: Připravíme 4 velké papíry a různé obrázky počasí (např. nakopírované z tohoto sešitu) a barevné obrázky přírody, svátků a aktivit typických pro jednotlivá roční období. Společně nebo ve skupinkách děti lepí obrázky na papíry tak, aby každý papír znázorňoval jedno roční období. Kalendář umístíme ve třídě.
- Různé tvořivé aktivity v závislosti na ročním období: jarní květina, velikonoční vajíčka; velké slunce s paprsky ze špejlí, vějíř na ovívání v horku; kompozice z podzimních listů nebo jejich obtiskování, tvoření z kaštanů; sněhové vločky z papíru, vánoční tematika, papírová koláž sněhuláka...

Tip

Otázku: „Jaké je dnes počasí?“ může učitel zařadit na začátek každé další lekce.

5 Oblečení

Cíl

Dítě rozumí názvům oblečení a umí aktivně pojmenovat oblečení, které běžně nosí. Dítě rozumí, když mu někdo říká, aby si něco obléklo nebo svléklo. Dítě rozumí otázce, jestli má nějaké oblečení.

Warm-up

Děti, co máte dneska na sobě? Učitel ukazuje na jejich oblečení a ptá se: „Co je to?“

Motorické aktivity a hry v prostoru

- Učitel se ptá: „Kdo má růžové tepláky? Kdo má modré tričko?“ Děti ukazují a říkají jméno dítěte, které má na sobě oblečení, které učitel řekl.
- Učitel se ptá: „Máš čepici?“ – „Ano, mám.“ / „Ne, nemám.“
- Učitel se ptá: „Co máš dneska na sobě?“ – „Mám na sobě...“
- Učitel obstará reálné oblečení a dá ho na hromadu. Nejprve spolu s dětmi pojmenujeme všechno oblečení na hromadě, včetně barvy oblečení. Učitel potom říká instrukce: „Vezmi si modrou sukni. Oblékni si žlutou čepici. Sundej si mikinu.“ Děti se oblékají do přinesených kusů oblečení, nebo si je svlékají. Potom si můžou dávat děti instrukce navzájem, nebo dávat instrukce učiteli. (Výměna rolí.) Dle situace zvažíme používání vykání při udělování imperativů učiteli.
- Oblékání panenek a komunikace o oblečení. Učitel se může ptát: „Co má panenka na sobě?“ nebo udělovat rozkazy: „Panenko, oblékni si šaty!“ a dítě rozkaz provede.

- Učitel obstará klasické vystřihovánky a vystřihne i jednotlivé kusy oblečení. Děti se pak střídají v plnění rozkazů pro panenku/panáčka z papíru: „Oblékni si sukni.“ „Vezmi si tričko.“ Nebo můžeme používat třetí osobu: „Oblékni mu kalhoty.“ „Oblékni jí šaty.“

Výtvarné aktivity

- Čepice z papíru: Učitel pomůže dětem složit jednoduchou čepici z papíru A3 nebo z novin. Děti si ji potom pokreslí, polepí připravenými tvary (puntíky, trojúhelníčky...) nebo ozdobí tiskátky.
- Děti nejprve pomocí pastelek nebo vodových barev navrhnu design látky na šaty pro maminku. Když je „látka“ hotová, obkreslí na ni podle šablony tvar šatů a ty potom vystřihnou.
- Malování na tričko textilními barvami nebo fixy

Tip

Se zdatnějšími dětmi si můžeme hrát na obchod s oblečením.

6 Jídlo

Cíl:

Dítě pojmenuje základní potraviny. Umí vyjádřit, že má nějaké jídlo nebo pití rád, nebo že mu něco nechutná. Aktivně tvoří adjektiva z podstatného jména v kontextu druhu zmrzliny.

Warm-up

- Učitel přinese do třídy reálné potraviny, například ovoce nebo sušenky, a nabídne dětem: „Vezměte si... Dejte si...“ Potom zjišťuje: „Chutná ti to? Máš rád...? Máš ráda...?“ a naznačuje gestem, co tím myslí.

Motorické aktivity a hry v prostoru

- Učitel říká různé potraviny a děti předvádí formou pantomimy, jak je jedí.
- Učitel připraví reálné potraviny (například kousky ovoce, zeleniny, pečiva, čokolády) do neprůhledné krabičky. Jednomu dítěti vždy zaváže oči a dá mu do pusy jeden kousek nějaké potraviny. Dítě se podle chuti snaží poznat, co to je. (POZOR: Je nutné předem zjistit, jestli nejsou některé děti na něco alergické!!!)
- Učitel určí ve třídě dvě stanoviště: na jedné straně ANO ☺ a na druhé NE ☹ (stanoviště můžeme označit emotikonem). Učitel se ptá dětí: „Máte rádi maso?“ A děti běží na tu stranu, která odpovídá jejich chuti. Potom hromadně odpoví ve skupině: „Máme rádi maso. / Nemáme rádi maso.“
- Hra na paměť: Učitel dá na stůl reálné jídlo a pití. Děti se na ně mají dívat a zapamatovat si, co vidí. Pak jde jeden za dveře. Jiné dítě jednu věc schová. Ten, který byl za dveřmi, hádá, co chybí. Potom jde za dveře jiné dítě.

Výtvarné aktivity

- Učitel připraví tvary jídla vystřižené z barevných papírů: maso, knedlíky, brambory, ovoce, pití. Děti si tvary libovolně nalepí na talíř na straně 57. Vytvoří tak barevnou koláž podle své chuti. Potom o obrázku mluví: „Mám rád/a... Chutná mi... To je...“
- Učitel připraví šablonu na zmrzlinový kornout z papíru. Děti si šablonu obkreslí, vystřihnou, vybarví a slepí. Z barevného papíru si udělají děti zmačkané koule, které vloží dovnitř a učitel jim je pomůže připevnit například izolepou. Barvy zmačkaných koulí odpovídají barvám zmrzliny a děti pak o svém kornoutu mluví: „Chutná mi jahodová, pomerančová a banánová zmrzlina.“

7 Činnosti

Cíl

Dítě rozumí základním aktivitám, které během dne dělá. Umí říct, co dělá právě teď. Učí se tvořit věty v minulém a budoucím čase.

Warm-up

Učitel předvádí různé činnosti a ptá se dětí: „Co dělám?“ Děti říkají slovesa v různých formách, pokud je znají, učitel je opakuje v 1. osobě singuláru přítomného času (plavu, jdu, maluju...).

Motorické aktivity a hry v prostoru

- Pantomima: Dítě si vylosuje obrázek s aktivitou. Předvádí, co je na obrázku. Ostatní děti se ptají: „Maluješ? Plaveš?“ Když to některé dítě uhádne, předvádějící odpoví: „Ano, plavu.“
- Maňásek-kluk vypráví v minulém čase, co dělal, podle obrázkových kartiček. Děti mu napovídají. Učitel řekne za maňásků: „Včera jsem“ a děti podle obrázku doplní: „plaval“. Potom mluví maňásek-holka.
- Učitel připraví kostku, na které jsou různé činnosti. Děti hází kostkou a tvoří věty v první osobě přítomného času (nebo minulého, nebo budoucího). Šablonu na papírovou kostku si můžete vygenerovat zde: <https://www.toolsforeducators.com/dice/>

Výtvarné aktivity

- Nalepíme kartičky s obrázky činností na velký papír A1 tak, aby čtverce tvořily políčka deskové hry (stejný princip jako desková hra na straně 62). Každé dítě má svou figurku, se kterou postupuje na základě hodů kostkou. Začíná se na políčku **START** a konec je na políčku **CÍL**. Dítě hodí kostkou a na políčku, na které s figurkou dojde, musí říct větu v přítomném čase, například: „(Já) plavu.“ „Jdu.“ „Maluju.“ Další hodinu můžeme hru obměnit a říkat věty v minulém nebo budoucím čase.
- Každé dítě namaluje, co rádo dělá. Potom o obrázku mluví.

Tip

Slovní zásobu můžete obohatit o další činnosti. Dětské obrázky aktivit jsou k dispozici například v publikaci *DOMINO* nebo můžete použít kartičky se slovesy z knihy *NEW Czech step by step*.

8 Lidské tělo

Cíl

Dítě umí pojmenovat základní části lidského těla. Dítě umí vyjádřit, že ho něco bolí. Dítě umí pojmenovat základní lidské emoce. Dítě rozumí otázce: „Jak vypadá?“ a umí na ni odpovědět.

Warm-up

Učitel se ptá: „Co je to?“ a ukazuje na části svého těla, nebo panenky či plyšového zvířete.

Motorické aktivity a hry v prostoru

- Zpíváme společně písničku: *Hlava, ramena, kolena, palce* a ukazujeme při tom na části těla.
- Učitel říká části těla a děti je na sobě ukazují.
- Učitel ukazuje na různé části těla a děti říkají, jak se nazývají.
- Miniscénky: Učitel se zeptá: „Co tě bolí?“ Dítě dostane obrázek a předvádí, že ho bolí ta část těla. Přitom říká: „Bolí mě hlava. Bolí mě zub.“
- Učitel připraví fotografie lidí a ptá se: „Kdo je starý? Kdo je tlustý? Kdo je malý?“ Děti ukazují na fotky. Potom se učitel ptá: „Jak vypadá ten člověk?“ A děti odpovídají.

Výtvarné aktivity

- Postavičky z modelíny: Děti vytvoří postavičku z modelíny a učitel si s nimi o tom povídá: „Kde má uši? On nemá krk? Ten je ale tlustý!“
- Děti dokreslí druhou polovinu postavy nebo obličej (obrázku nebo fotografie).
- Učitel připraví části obličejů z papíru – nos, pusu, oči, obočí atd. Děti slepují části dohromady tak, aby vytvořily obličej.
- Děti malují obličej na nafouknuté balóčky. Společně říkáme, jaké ty obličejy jsou nebo jaké se nám zdají: „hezký, veselý, smutný, naštvaný.“

9 Dům

Cíl

Dítě pojmenuje nábytek a předměty, které se nacházejí v běžném bytě nebo v místnosti ve školce. Rozumí otázce: „Kde?“ a umí na ni odpovědět adverbii nebo konstrukcí s předložkami na, v, ve. Dítě rozumí, jak se tvoří deminutiva, a samo je aktivně tvoří.

Warm-up

Učitel přinese obrázek domu, nejlépe v průřezu. Můžeme použít například obrázek školy v publikaci *DOMINO* nebo průřez domem v knize *Můj první slovník českého jazyka*. Učitel se ptá, co je v domě, a děti říkají, co už znají.

Motorické aktivity a hry v prostoru

- Společně říkáme a učíme se básničku *Byl jednou jeden domeček*. Slovní zásobu učitel vysvětlí pomocí obrázků v sešitě. Přednes básničky doprovázíme pohybem rukou (domeček – střecha z dlaní, stoleček – tvar stolu, mistička – z dlaní, vodička – vlnky rukou, rybička – předvádíme pohyb ploutví jako ryba).
- Učitel říká reálné předměty ve třídě a děti se jich musí dotknout: „Skříň, stůl, židle, koberec...“ (Slovní zásobu, která je v sešitě, obohatíme o důležité předměty v místnosti – například tabule, polštáře, krabice atp.)
- Učitel zaváže jednomu dítěti oči, trochu ho zatočí a dovede ho k nějakému předmětu ve třídě. Dítě jej rukama osahá a hádá, co to je. Potom hádá další dítě.
- Učitel se ptá, kde jsou jednotlivé věci ve třídě a děti odpovídají: „Tady, tam, nalevo, napravo, nahoře, dole, uprostřed.“
- Učitel vezme nějaký předmět (například míč nebo tužku) a umísťuje jej různě po třídě. Ptá se: „Kde je tužka?“ Děti odpovídají konstrukcí s předložkami na, v, ve: „Na židli, na stole, ve skříni, na koberci.“

Výtvarné aktivity

- Domeček – origami skládačka: Děti si vytvoří velmi jednoduchou skládačku z papíru, kterou si potom libovolně pokreslí (návod zde: <https://www.youtube.com/watch?v=Oa4wHFT68Bc>). Následně o domečku mluví: „To je... To jsou... Nalevo je... Nahoře je... Napravo je...“
- Děti tvoří návrh koberce na papír, například voskovkami a vodovými barvami. (Může to být kouzelný létající koberec.)
- Učitel koupí papírové kelímky. Děti si kelímek pokreslí nebo polepí podle své fantazie. Potom si ke kelímku připevní ouško z papíru, aby vznikl hrneček. Na závěr si z něj děti můžou dát čaj.

10 Město

Cíl

Dítě pojmenuje dopravní prostředky a místa ve městě. Umí říct, jak jede nebo jde. Rozumí otázce: „Kam?“ a umí na ni odpovědět adverbii (doleva, doprava, rovně) nebo vazbou s předložkami do, na.

Warm-up

- Učitel obstará bohatý obrázek města a ptá se dětí, co na obrázku je, co dělají lidé, kde jsou a kam jdou nebo jedou. (Vhodná je například kniha *Velká knížka PRAHA pro malé vypravěče nebo Můj první slovník českého jazyka*).

Motorické aktivity a hry v prostoru

- Nejprve si společně s dětmi ujasníme, jak předvádět který dopravní prostředek. Potom učitel říká a děti předvádějí: „Jedeme autem, jedeme autobusem, jedeme na kole, jdeme pěšky...“ a děti věty opakují. V další fázi jsou to samy děti, kdo říká, jak jedeme. Postupně se střídají „ve velení“. Při aktivitě si děti fixují správnou vazbu s instrumentálem nebo předložkou na. (Pokud jsou děti moc roz dováděné, prokládáme slovem, které je donutí se zastavit – například: „Stop!“, „Stát!“ nebo „Zastávka.“)
- Učitel umístí různě ve třídě obrázky míst ve městě: kostel, park, hřiště, obchod, cukrárna, bazén. Učitel říká: „Jdeme na hřiště, jdeme do cukrárny...“ A děti jdou k příslušnému obrázku. Můžete hru propojit s předchozí aktivitou: „Jedeme autem do cukrárny. Letíme letadlem do parku. Jdeme pěšky na most.“

- Učitel umístí ve třídě obrázky míst ve městě a ptá se jednotlivě dětí: „Kam jdeš?“ Dítě jde k nějakému obrázku a odpovídá: „Jdu do parku.“
- Učitel naviguje jedno z dětí po třídě: „Jdi doleva, doprava, rovně, doleva, doprava...“ Cílem je dovést dítě na nějaké místo, kde něco najde. Potom se děti vystřídají. (Aktivitu lze provádět i se zavázanýma očima navigovaného dítěte.)

Výtvarné aktivity

- Lodička z papíru (skládačka origami): Učitel dětem pomůže složit loďku nebo parník z papíru a děti si papírové plavidlo pokreslí nebo jinak ozdobí.
- Vlaštovka / letadlo (skládačka z papíru)
- Vlak z papírových krabiček od čaje: Každé dítě polepí jednu krabičku od čaje jako svůj vagónek a přilepí mu papírová kolečka. Učitel vytvoří z jedné krabičky lokomotivu. Vagóny potom spojíme stužkou nebo provázkem a „připojíme“ za lokomotivu. Na vagony můžeme napsat jména dětí.

Literatura a online odkazy zmíněné v publikaci

DROBNÝ, Libor.

Velká knížka PRAHA pro malé vypravěče.

Praha: Presco Group, 2017.

ISBN: 978-80-87034-42.

HOLÁ, Lída.

NEW Czech Step by Step.

Praha: Akropolis, 2004.

ISBN: 978-80-7470-019-4.

SCHRIMPFOVÁ, Jana Marie.

Můj první slovník českého jazyka.

Plzeň: Nakladatelství Fraus, 2008.

ISBN: 978-80-7238-721.

ŠKODOVÁ, Svatava.

DOMINO. Český jazyk pro malé cizince 1.

Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010.

ISBN: 978-80-7357-582-3.

ŠKODOVÁ, Svatava.

DOMINO. Pracovní sešit. Český jazyk pro malé cizince 1.

Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010.

ISBN: 978-80-7357-583-0.

ŠKODOVÁ, Svatava.

DOMINO. Český jazyk pro malé cizince 2.

Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012.

ISBN: 978-80-7357-933-3.

ŠKODOVÁ, Svatava.

DOMINO. Pracovní sešit. Český jazyk pro malé cizince 2.

Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012.

ISBN: 978-80-7357-934-0.

Origami. [online]

Alyss.cz [cit. 16. 12. 2018].

Dostupné z: <http://origami.alyss.cz/>

Printable Dice with Dots, Text or Images. [online]

Tools for Educators and MES English, 2015-2019 [cit. 13. 12. 2018].

Dostupné z: <https://www.toolsforeducators.com/dice/>

Rodinný kurz – materiály a videosemináře pro učitele. [online]

Centrum pro integraci cizinců, o. p. s., 2017 [cit. 16. 12. 2018].

Dostupné z: <http://www.kurzycestinyprocizince.cz/e-learning.html>

